

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ**

**Πόλη σε κίνηση, και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου
Σύγχρονες συλλογικότητες και νέα κοινωνικά κινήματα πόλης**

**Πτυχιακή Εργασία
Ραφτοπούλου Καλλιόπη**

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Πετροπούλου Κρίστη
Μέλη διμελούς επιτροπής: Πετράκου Ηλέκτρα,
Χωριανόπουλος Ιωάννης

Αθήνα 2021

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	5
Περίληψη	6
Abstract	7
Εισαγωγή	8
Μέρος Α'-Θεωρητικό πλαίσιο	11
Κεφάλαιο1-Ζητήματα θεωρίας των κοινωνικών κινήματων	11
1.1. Κινήματα πόλης- Κοινωνικά κινήματα	11
1.2. Κινήματα Πόλης και κοινωνικά κινήματα πόλης	14
Κεφάλαιο 2-Δικαίωμα στην Πόλη, η πόλη σε κίνηση και η ανάπτυξη της πόλης	17
2.1. Το δικαίωμα στην πόλη	17
2.2 Από το Δικαίωμα στην Πόλη στη Ριζική Αλλαγή της Πόλης	18
2.3. Η Πόλη σε κίνηση	19
2.4. Λαϊκή Αυτοκατασκευή (Δυτικές συνοικίες)-Ανάπτυξη πόλης.....	19
Μέρος Β'- Μεθοδολογία - Μελέτη Περίπτωσης- Τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου.....	20
Κεφάλαιο 3-Η έρευνα	20
3.1. Ο σχεδιασμός της έρευνας	20
3.2. Προετοιμασία και Διεκπεραίωση της έρευνας.....	21
3.3. Διεξαγωγή των συνεντεύξεων	22
3.4. Οι ερωτήσεις και η επιλογή ατόμων για συνέντευξη	23
3.5. Συμπεράσματα	26
Μέρος Γ´- Τα αποτελέσματα της έρευνας	27
Κεφάλαιο 4-Η περιοχή μελέτης / Το Περιστέρι	27
4.1 Γενικά χαρακτηριστικά του Δήμου Περιστερίου	27
4.2 Η ιστορική αναδρομή και η εξέλιξη.....	32
4.3 Πληθυσμιακή εξέλιξη.....	38
4.4 Δράσεις του ΕΑΜ και ΕΛΑΣ στο Περιστέρι (επιλογή μέσα από τις συνεντεύξεις και την βιβλιογραφική έρευνα).....	39
4.5 Ένα κοινωνικό κίνημα πόλης της δεκαετίας του 50 : Το χρονικό του κάρβουνου.....	44

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

4.6 Από το '60 έως σήμερα - Κινήματα πόλης που συχνά μετατρέπονται σε κοινωνικά κινήματα πόλης : οι μάχες του Άλσους, των πλατειών, των σχολείων, των παιδικών σταθμών.....	47
4.7 Ένα νέο κοινωνικό κίνημα πόλης της δεκαετίας 80 : Η Ξυλοτεχνία	49
Κεφάλαιο 5-Υποδομές, περιβαλλοντικά ζητήματα και περιβαλλοντικά κινήματα στο Περιστερί σήμερα.....	50
5.1. Το κυκλοφοριακό δίκτυο του Περιστερίου	50
5.2 Τα κύρια προβλήματα στο Δήμο Περιστερίου	52
5.3 Εγκαταστάσεις και υποδομές στο Δήμο Περιστερίου	54
5.4 Το πρόβλημα των απορριμμάτων στον Δήμο Περιστερίου : η προσέγγιση των αρχών και τα περιβαλλοντικά κινήματα που έχει προκαλέσει.....	59
Κεφάλαιο 6-Σύγχρονοι δρώντες, κινήματα και συλλογικότητες.....	62
6.1 Εργατική λέσχη Περιστερίου	63
6.2 ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ	70
6.3 Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου	73
6.4 Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Περιστερίου	78
6.5 Χιπ Χοπ καφενές.....	81
6.6 FENTAGIN.....	84
6.7 Κοινωνικό ιατρείο/ Κοινωνικό φαρμακείο Περιστερίου	86
6.8 Επιπλέον ομάδες- συλλογικότητες στο Δήμο Περιστερίου	87
6.9 Ο ρόλος των αριστερών κινήματων του Δήμου Περιστερίου- Το εργατικό κίνημα/ Η εργατική κίνηση Περιστερίου	88
Επίλογος ή ένας ευρύτερος προβληματισμός για τη δράση των συλλογικοτήτων και την διαμόρφωση κοινωνικών κινήματων της πόλης.	91
Παράρτημα- Στοιχεία ατόμων και επιλογή με επί λέξει αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις	94
Βιβλιογραφία.....	109
Ελληνόγλωσση.....	109
Ξενόγλωσση.....	110
Διαδικτυακές πηγές.....	112

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά τη δημιουργία και ύπαρξη των κοινωνικών κινήματων και των κινήματων πόλης και επικεντρώνεται συγκεκριμένα στο Δήμο Περιστερίου. Αφορμή για την ενασχόληση με την εν λόγω γεωγραφική περιοχή ήταν η προσωπική μου καταγωγή και κατοικία, το Περιστέρι, και η αγάπη μου για αυτό.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την αξιότιμη κυρία Πετροπούλου Κρίστη, επίκουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αιγαίου, του τμήματος Γεωγραφίας, και επιβλέπτουσα της διπλωματικής, για την υπομονή, τα εποικοδομητικά και αναλυτικά σχόλια και τις παρατηρήσεις της καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της εργασίας, αλλά και για τον πολύτιμο χρόνο, την προθυμία, την ευγένεια και την καθοδήγησή της σε κάθε εμπόδιο και δυσκολία που συνάντησα. Επίσης τον διδακτορικό φοιτητή της, Κωνσταντίνο Ζαφείρη, για την πολύτιμη βοήθειά του στην έρευνα και την επιλογή κατάλληλων ατόμων για τις συνεντεύξεις μου.

Παράλληλα θα ήθελα να ευχαριστήσω τους επιβλέποντες καθηγητές μου, Χωριανόπουλο Ιωάννη και Πετράκου Ηλέκτρα, οι οποίοι είναι μέλη της διμελούς επιτροπής της παρούσας διπλωματικής εργασίας, για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν, κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, οι οποίες φάνηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες για την ολοκλήρωση της εργασίας μου, καθώς και για το κίνητρο και την ενέργεια που έλαβα από το ακαδημαϊκό έργο τους.

Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους συμμετέχοντες στα εγχειρήματα, οι οποίοι δέχτηκαν να μου δώσουν συνέντευξη, και χωρίς αυτούς δε θα πραγματοποιούνταν αυτή η εργασία. Τους ευχαριστώ ιδιαίτερα για την προθυμία, το ενδιαφέρον, την ευχάριστη διάθεση και τις πολύτιμες πληροφορίες που μου έδωσαν προκειμένου να ολοκληρωθεί αυτή η μελέτη.

Τέλος, ευχαριστώ τους φίλους μου που συνέβαλαν με ποικίλους τρόπους στη διεκπεραίωση αυτής της εργασίας και τους γονείς μου, Βασίλη και Ειρήνη, για την υποστήριξή τους, σε ό,τι και αν κάνω.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των κινήματων πόλης, που αναπτύχθηκαν στο παρελθόν στην περιοχή του Περιστερίου το 1960, καθώς και τα σύγχρονα κινήματα που έχουν αναδυθεί και γεννηθεί την τελευταία δεκαετία ως νέα κοινωνικά κινήματα. Αρχικά θα αναλυθούν οι όροι *κινήματα*, *κοινωνικά κινήματα* και *κινήματα πόλης*. Συγχρόνως, θα διερευνηθεί το αν και το πώς τα κινήματα πόλης μετατράπηκαν σε κοινωνικά κινήματα πόλης και τη συσχέτισή τους με τον όρο *η πόλη σε κίνηση*, τον οποίο θα αναλύσω επίσης. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί ο τρόπος σκέψης ορισμένων από τους παλαιούς κατοίκους της περιοχής, σε σχέση με τους νέους κατοίκους της περιοχής, όσον αφορά την άποψή τους για την έννοια του δικαιώματος στην πόλη και το αν και κατά πόσο οι απόψεις τους έχουν επηρεαστεί από τη ροή της σημερινής καθημερινότητας. Η εργασία βασίστηκε στα θεωρητικά εργαλεία των David Harvey, Henri Lefebvre και Manuel Castells, καθώς και πολλών άλλων Ελλήνων και ξένων επιστημόνων και συγγραφέων, οι οποίοι αναφέρονται στη βιβλιογραφία. Για την συγκεκριμένη έρευνα, εκτός από τη βιβλιογραφική ενημέρωση, χρησιμοποιήθηκαν συνεντεύξεις, κυρίως δια ζώσης αλλά και εξ αποστάσεως, και συμμετοχική παρατήρηση-δράση, ώστε να μελετηθεί το φαινόμενο από κοντά, καθώς και να γίνει πιο οικία και προσιτή η έρευνα. Αρχικά, παρουσιάζονται κάποιες βασικές έννοιες που αφορούν τα κινήματα και σχολιάζονται διάφορες απόψεις και βιβλιογραφίες πάνω σε αυτά. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την διεξαγωγή της έρευνας και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από αυτή, με βασική πληροφορία τα κινήματα/συλλογικότητες στο Δήμο Περιστερίου, στον οποίο γίνεται αναφορά. Συμπερασματικά, παρατηρούμε ότι η θεματολογία, οι μορφές πάλης και οι πρακτικές διεκδίκησης έχουν αλλάξει από την δεκαετία του '60 μέχρι σήμερα, ακολουθώντας τις αλλαγές στον τρόπο ζωής των κατοίκων και τις πολιτικές αλλαγές που επηρεάζονται πλέον πολύ πιο γρήγορα από παγκόσμιες αλλαγές, νέες τεχνολογίες, νέα ρεύματα σκέψης και τρόπους οργάνωσης.

Λέξεις κλειδιά : (κινήματα πόλης, κοινωνικά κινήματα πόλης, δικαίωμα στην πόλη, πόλη σε κίνηση, κίνημα στο χώρο)

Abstract

The purpose of this work is the study of urban movements, which developed in the past in the area of Peristeri in 1960, as well as the modern movements that have emerged and been born in the last decade named “new social movements”. Initially the terms *movements*, *social movements* and *urban movements* will be analyzed. At the same time, it will be investigated whether and how urban movements were transformed into urban social movements and their correlation with the term “city in movement”, which I will also analyze. In the following, we will see the way of thinking of some of the old residents of the area, in relation to the new residents of the area, regarding their opinion on the meaning of the right to the city and whether and to what extent their views have been influenced from today's daily life. The work was based on the theoretical tools of David Harvey, Henri Lefebvre and Manuel Castells, as well as many other Greek and foreign scientists and writers, who are mentioned in the bibliography. For this research, in addition to the bibliographic information, interviews, mainly live but also remotely, and participatory observation-action were used, in order to study the phenomenon closely, as well as to make the research more intimate and accessible. First, some basic concepts related to movements are presented and various views and bibliographies on them are commented on. Next, are the methods used to conduct the research and the presentation of the results obtained from it, with basic information about the movements / collectives in the Municipality of Peristeri, to which reference is also made. In conclusion, we observe that the subject matter, the forms of struggle and the practices of claiming, have changed since the 60's until today, following the changes in the way of life of the inhabitants and the political changes, that are now much faster affected by global changes, new technologies and new currents of thought and ways of organizing.

Keywords: (city movements, social city movements, right to the city, city in motion, movement in space)

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τον Castells ο τρόπος οργάνωσης της κοινωνίας αντικατοπτρίζεται στην ίδια την πόλη και το χώρο, αλλά και ο χώρος αντικατοπτρίζεται στον τρόπο οργάνωσης της κοινωνίας. Οι πόλεις αποτελούν ζωντανά συστήματα, τα οποία δημιουργούνται, βιώνονται και μεταβάλλονται από τους ανθρώπους (Castells, 1983). Θα μπορούσε κανείς να πει ότι οι οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες και η τεχνολογική πρόοδος παίζουν τον πρώτο ρόλο στη διαμόρφωση του χώρου, αλλά έχει φανεί μέσα στην ιστορία ότι ο ρόλο αυτός επηρεάζεται επίσης από την κοινωνική και πολιτιστική διαδικασία, μέσω της οποίας οι κάτοικοι ιδιοποιούνται τον χώρο και τον χρόνο (Πετροπούλου, Βιτοπούλου, Τσαβδάρογλου, 2016). Η κριτική που ασκείται στον καπιταλισμό και οι διάφορες κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί παγκόσμια έχουν οδηγήσει πολλούς στην αναζήτηση εναλλακτικών προτάσεων, και στην εμφάνιση διαφορετικών τύπων κοινωνικών αντιδράσεων και ομάδων. Στην Ευρώπη από το 1960 έως το 1980, υπήρξε μια «έκρηξη» νέων κοινωνικών κινήματων που πήρε καινούργια χαρακτηριστικά στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η σύγχρονη βιβλιογραφία αναφέρεται περισσότερο σε αυτά τα εναλλακτικά εγχειρήματα που φαίνεται να πληθαίνουν ραγδαία και να υποστηρίζονται από όλο και περισσότερους ανθρώπους τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα του Δεκέμβρη του 2008, το κίνημα των πλατειών, αλλά και στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης που ακολούθησε, το οποίο χαρακτηρίζεται από τη δυσπιστία του λαού και την ανασφάλειά του απέναντι στα πολιτεύματα, τις αρχές και τους ειδικούς σχετικά με την κοινωνία και την οικονομία του κράτους. Η βιβλιογραφία (Λεοντίδου, 2001, Μαλούτας, 2009) δεν αναφέρει τα κινήματα πόλης που

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

αναπτύχθηκαν στις δεκαετίες '60 και '80 στην Αθήνα ως νέα κινήματα πόλης παρά το ότι, όπως θα δούμε σε αυτήν την εργασία, είχαν αρκετά χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε τέτοιου είδους κινήματα : αυτό-οργάνωση, συλλογικός τρόπος αποφάσεων, σχετική ανεξαρτησία από κόμματα, θεματική στόχευση κλπ (Wallerstein, 1996 και Castells, 1983). Σε ελάχιστες τέλος έρευνες, γίνεται σύνδεση των παλαιότερων κινήματων πόλης με τα σύγχρονα. Μια πρώτη προσπάθεια προσέγγισης των κοινωνικών κινήματων πόλης της Αθήνας ως νέα κοινωνικά κινήματα έγινε από τον Κάρολο Καβουλάκο (Καβουλάκος, 2008), χωρίς όμως να υπάρχει κάποια σχετική έρευνα για το Περιστερί. Η έρευνα αυτή στοχεύει να καλύψει αυτό το κενό ξεκινώντας με μια καταγραφή των πιο δραστήριων συλλογικοτήτων που συμμετέχουν σε κοινωνικά κινήματα πόλης με χωρική αναφορά το Περιστερί και ιδιαίτερα στα αυτοδιαχειριζόμενα κοινωνικά κέντρα και στέκια, εργατικές λέσχες, αυτοοργανωμένες αθλητικές ομάδες, θεματικές ομάδες δράσης κ.α. Προφανώς δεν τις έχουμε διερευνήσει όλες και για τον λόγο αυτό η έρευνα μπορεί να συνεχιστεί σε επόμενο στάδιο.

Τα αυτοδιαχειριζόμενα κοινωνικά κέντρα αποτελούν κάποια παραδείγματα εναλλακτικών εγχειρημάτων, ανπιθέμενα στον καπιταλισμό και την πεπατημένη νόρμα διαχείρισης των πραγμάτων, παρουσιάζοντας μια προοπτική εναλλακτική, μέσα από τους χώρους, τις σχέσεις και τις πρακτικές της καθημερινότητας. Παρέχουν έμπρακτες, ουσιαστικές και ρεαλιστικές προτάσεις οργάνωσης της κοινωνίας, και αυτό αποτέλεσε το βασικό ερέθισμα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας.

Η περιοχή μελέτης πάνω στην οποία θα εστιάσει η παρούσα εργασία είναι εκείνη του δήμου Περιστερίου. Ο Δήμος του Περιστερίου αποτελεί τον κεντρικό και πολυπληθέστερο δήμο του Δυτικού Τομέα στο Αθηναϊκό Πεδίο της Απικής και ένας από τους πολυπληθέστερους στην ελληνική επικράτεια. Το Περιστερί αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους πληθυσμιακά Δήμους της Αθήνας με πληθυσμό 139.981 μόνιμων κατοίκων και πυκνότητα πληθυσμού 13.928 κατοίκους/km² (καταγραφή 2011). Η πόλη των 10,050 τετραγωνικών χιλιομέτρων εκτείνεται 4,5 χιλιόμετρα βορειοδυτικά του κέντρου της πρωτεύουσας, μέχρι τους πρόποδες του ορεινού όγκου του Ποικίλου, που αποτελεί προέκταση του Όρους Αιγάλεω.

Η δομή της εργασίας χωρίζεται σε 3 βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος περιλαμβάνεται η μελέτη του θεωρητικού πλαισίου. Διερευνώνται τα ζητήματα θεωρίας γύρω από τα κινήματα, τα κοινωνικά κινήματα και πως αυτά στη συνέχεια οδηγήθηκαν σε κοινωνικά κινήματα πόλης, καθώς και το ποια είναι η σύνδεση μεταξύ τους αλλά και η ένταξή τους στο χώρο. Σχετικά με τα κινήματα πόλης η έρευνα εστιάζει στα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα πόλης, από το 1960, στο δικαίωμα στην πόλη και την ανάπτυξη της πόλης.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας. Παρουσιάζεται ο σχεδιασμός και η προετοιμασία της έρευνας, η διεκπεραίωση της έρευνας μέσω ποιοτικών συνεντεύξεων, καθώς και αναλυτικά οι λόγοι που επιλέχθηκε αυτή η επιστημονική μέθοδος και ποιοι κανόνες την διέπουν. Στη συνέχεια αναφέρονται οι ερωτήσεις που επιλέχθηκαν για τη διαδικασία των συνεντεύξεων καθώς και τα κριτήρια επιλογής ατόμων για τις συνεντεύξεις. Στο τέλος του δεύτερου μέρους, παρουσιάζονται κάποια συμπεράσματα σχετικά με τη διαδικασία των συνεντεύξεων και οι δυσκολίες κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα, όπου συσχετίζονται τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων με τη βιβλιογραφική έρευνα. Αναλύονται τα στοιχεία που προέκυψαν σχετικά με την περιοχή μελέτης, το Δήμο Περιστερίου, τα γενικά χαρακτηριστικά της περιοχής, την ιστορία και εξέλιξή του, την ανάπτυξη από το 1960 μέχρι σήμερα και τελικά το παρόν τοπίο και τα σύγχρονα κινήματα που δραστηριοποιούνται σε αυτό. Μέσα από την έρευνα προέκυψε ότι το κοινωνικό-οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο της πόλης παίζει καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση κοινωνικών κινημάτων, στις περιοχές- γειτονίες που επιλέγεται να χωροθετηθούν και στη σχέση που αναπτύσσουν αυτά με τους υπόλοιπους κατοίκους της ίδιας της γειτονιάς, με τους κατοίκους των γύρω γειτονιών αλλά και με όλους τους κατοίκους και τα υπόλοιπα κινήματα της Αθήνας. Από την άλλη, εμφανής είναι και η επίδραση που ασκούν οι ομάδες αυτές στην πόλη, είτε θετική, επιδρώντας στις αστικές πολιτικές, το πολεοδομικό σχεδιασμό, επαναπροσδιορίζοντας τις κοινωνικές σχέσεις, είτε αρνητική, μέσω ταραχών και ζημιών που μπορεί να προκληθούν στο πέρασμά τους.

Μέρος Α'-Θεωρητικό πλαίσιο

Στο θεωρητικό πλαίσιο της διπλωματικής αυτής γίνεται μια θεωρητική και ιστορική προσέγγιση αναφορικά με τη δημιουργία κινήματων στο χώρο της Ευρώπης και εν συνεχεία σε περιοχές του Ελλαδικού χώρου, και συγκεκριμένα του Δήμου Περιστερίου. Παρουσιάζονται τα στάδια και οι ανάγκες που οδήγησαν στη δημιουργία κινήματων καθώς και οι δράσεις τους.

Κεφάλαιο 1-Ζητήματα θεωρίας των κοινωνικών κινήματων

1.1. Κινήματα πόλης- Κοινωνικά κινήματα

Μέσα σε μια πόλη, ανάλογα με τις συγκυρίες που την διέπουν, από τα παλιά χρόνια μέχρι και σήμερα, δημιουργούνται κινήματα. Ανάλογα με το περιεχόμενο, το σκοπό αλλά και την κλίμακα του κάθε κινήματος του αποδίδεται κάποιο όνομα. Ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων- πολιτών έχει συμμετάσχει κάποια στιγμή στη ζωή του ή συμμετέχει ακόμα και σήμερα σε κάποια μορφή συλλογικής διαμαρτυρίας- δράσης, όντας κατά κάποιο τρόπο μέλος κάποιου κινήματος, αλλά δύσκολα θα έδιναν όλοι τον ίδιο ορισμό στο άκουσμα όρων που σχετίζονται με το κίνημα. Ως αποτέλεσμα, παρατηρείται ότι αυτοί οι όροι τείνουν να μεταφράζονται από τον καθένα με διαφορετικό τρόπο. Το πρώτο πράγμα που παρατηρεί κανείς στις ομάδες αυτές, παρατηρώντας μια σειρά κινήματων, είναι πως παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλομορφία, αφού διαφέρουν μεταξύ τους, κυρίως προς τους στόχους, την μορφή, την δυναμικότητα, τον τρόπο οργάνωσης και το μέγεθος/κλίμακά τους. Έχοντας διαφορές σε τόσο θεμελιώδη ζητήματα, η σύνταξη ενός ολοκληρωμένου και κοινά αποδεκτού ορισμού δεν μπορεί να υπάρξει (όπως και σε όλες τις κοινωνικές επιστήμες) γιατί εξαρτάται από τη σκοπιά με την οποία αντιμετωπίζεται το φαινόμενο. Έτσι, θέλοντας να καταφέρουμε να προσεγγίσουμε κριτικά τον ορισμό του κοινωνικού κινήματος πόλης θα πρέπει να συνθέσουμε αρκετούς ορισμούς γύρω από τα κοινωνικά κινήματα, όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί κατά το πέρασμα του χρόνου. Για να γίνει ακόμα πιο ξεκάθαρο το θέμα των κινήματων θα εστιάσουμε σε ορισμούς που έχουν αποδοθεί στις λέξεις κίνημα και πιο συγκεκριμένα κοινωνικό κίνημα, επιδιώκοντας τελικά να προσεγγίσουμε τον όρο κινήματα πόλης και να εντοπίσουμε τη συσχέτιση, αλλά και διαφοροποίηση, των κοινωνικών κινήματων και των κινήματων πόλης.

1.1.1 Ορισμός κοινωνικού κινήματος

Ξεκινώντας από την ετυμολογία του όρου κίνημα παρατηρούμε ότι προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό κινέω / κινῶ, που δηλώνει κίνηση και όχι στασιμότητα. Παραπέμπει λοιπόν εξ ορισμού σε μια ανατρεπτική κίνηση, ενέργεια. Προσθέτοντας τον όρο κοινωνικό συνειδητοποιούμε ότι η ενέργεια αυτή δεν είναι ατομική αλλά προκύπτει από την ενεργοποίηση μιας συλλογικότητας, μιας ομάδας ανθρώπων.

Η σύγχρονη κοινωνία, γράφει ο Alain Touraine, «είναι η συγκρουσιακή παραγωγή (production conflictuelle) του εαυτού της» (Touraine A.,1978). Τα κοινωνικά κινήματα είναι η βασική μορφή που παίρνει αυτή η «συγκρουσιακή παραγωγή της κοινωνίας». Ένας άλλος ορισμός είναι αυτός που έχει δοθεί από τον Castells (όπως αναφέρεται στον Fuchs, 2006), ο οποίος ορίζει τα κοινωνικά κινήματα ως «σκόπιμες συλλογικές δράσεις των οποίων τα αποτελέσματα, στη νίκη όπως και στην ήττα, μεταβάλλουν τις αξίες και τους θεσμούς της κοινωνίας». Ο ορισμός αυτός υποδεικνύει ότι τα κοινωνικά κινήματα είναι σκόπιμες, επομένως και συνειδητές, συλλογικές δράσεις οι οποίες με τις δράσεις τους έχουν την ικανότητα να μεταφέρουν αξίες και θεσμούς της κοινωνίας, είτε τελικά πετυχαίνουν το στόχο τους ή όχι.

Ο Wilson προσθέτει “κοινωνικό κίνημα είναι μια συνειδητή πράξη, συλλογική, οργανωμένη προσπάθεια να επιφέρει ή να αντισταθεί σε μεγάλης κλίμακας αλλαγές στην κοινωνική τάξη, χρησιμοποιώντας μη θεσμοθετημένα μέσα.” (Wilson 1971), επομένως ο ορισμός του, αν και μοιάζει με του Castells, προσθέτει ακόμη ένα χαρακτηριστικό, το οποίο είναι η χρήση διαφόρων μορφών διαμαρτυρίας, “μη θεσμοθετημένων”, τα οποία σήμερα θα μπορούσαν να μεταφραστούν ως πορείες, διαδηλώσεις και συλλαλητήρια. Ένας άλλος ορισμός του Diani (Della Porta and Diani, 2010)εστιάει στην έννοια της διαμαρτυρίας. Σύμφωνα με αυτόν, τα κοινωνικά κινήματα είναι: “Άτυπα δίκτυα, βασισμένα σε κοινές πεποιθήσεις και στην αλληλεγγύη, τα οποία κινητοποιούνται από ζητήματα που προκαλούν συγκρούσεις, μέσω της συνεχούς χρήσης διαφόρων μορφών διαμαρτυρίας”(Della Porta and Diani, 1996) Αναφέρουν επίσης ότι “τα κοινωνικά κινήματα αποτελούν διακριτική κοινωνική διαδικασία, που συνιστάται στους μηχανισμούς μέσω των οποίων διάφοροι δρώντες στρατεύονται σε συλλογικές δράσεις: εμπλέκονται σε συγκρουσιακές σχέσεις με σαφώς προσδιορισμένους αντιπάλους, συνδέονται με πυκνά άτυπα δίκτυα, συμερίζονται μια διακριτή συλλογική ταυτότητα ”(Della Porta and Diani 2010).

Συμπεραίνει κανείς επομένως, ότι παρόλο που τα διάφορα κινήματα μπορεί να διαφέρουν μεταξύ τους, τα μέλη του κάθε κινήματος από αυτά είναι μέλη μιας συλλογικής οργάνωσης, μέσω της οποίας μοιράζονται κοινά προβλήματα, προβληματισμούς, πεποιθήσεις και πολύ βασικό είναι το γεγονός ότι έχουν κοινούς στόχους. Οι στόχοι αυτοί συνήθως σχετίζονται με το να ασκήσουν πίεση στις πολιτικές

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

αρχές, έχοντας καταφέρει να ορίσουν κοινές πρακτικές και να συγκεντρώσουν τους κατάλληλους πόρους για τα εγχειρήματά τους. Σημαντικά θεμέλια για να αντέξει και να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα κίνημα είναι η ενότητα, η εμπιστοσύνη, η συνεργασία και ο σεβασμός της ταυτότητας του κάθε μέλους. Και αυτό διότι ενώ σε κάθε κίνημα υπάρχουν κάποιες κεντρικές και βασικές αρχές, είναι λογικό, στο εσωτερικό, του να υπάρχουν κάποιες διαφωνίες και συγκρούσεις, καθώς ο καθένας αντιλαμβάνεται διαφορετικά την πραγματικότητα. Τέλος, ένας πιο ολοκληρωμένος και πιο πρόσφατος ορισμός, που περιλαμβάνει και χαρακτηριστικά από τους ορισμούς που προαναφέρθηκαν είναι του Nicholls (2007). Σύμφωνα με αυτόν: “Κοινωνικά κινήματα είναι συλλογικές μορφές συγκρουσιακής πολιτικής ενεργοποιημένες έτσι ώστε να επιτύχουν πολιτικούς στόχους διαμέσου μη παραδοσιακών μέσων (π.χ. διαμαρτυρίες, μποϊκοτάζ, δημόσιες εκστρατείες ενάντια στην υπάρχουσα πολιτική)” (Nicholls, 2007). Είναι συλλογικές, διότι, όπως προαναφέρθηκε, τα μέλη του κάθε κινήματος επιδιώκουν την επίτευξη κοινών στόχων, επομένως δρουν συλλογικά για την επίτευξη των στόχων τους. Αποτελούν μορφές σύγκρουσης αφού κατά την προσπάθειά τους να υποστηρίξουν και να μεταλαμπαδεύσουν τις απόψεις τους έρχονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα και τις απόψεις άλλων ανθρώπων/ομάδων και τέλος είναι πολιτικές αφού το κράτος εμπλέκεται με διάφορους τρόπους σε αυτή την διαδικασία επίτευξης των στόχων τους. Άλλοτε τα άτομα της πολιτικής δρουν ως απλοί παρατηρητές οι οποίοι παρακολουθούν ή ενημερώνονται σχετικά με τη διεκδίκηση των αιτημάτων τους ή κάποιες φορές έχουν πιο ενεργό ρόλο, κυρίως όταν βρίσκονται ως το αντικείμενο προς το οποίο προβάλλουν τα αιτήματά τους. Ο Fuchs (2006), πραγματοποίησε μια καταγραφή των σημαντικότερων χαρακτηριστικών των κοινωνικών κινήματων με βάση τους ορισμούς που έχουν δοθεί διαχρονικά, τα οποία τα διακρίνουν από άλλες διαδικασίες συλλογικής δράσης. Ως βασικά χαρακτηριστικά αναφέρει την άρνηση των κυρίαρχων αξιών, θεσμών και δομών, την (ελπίδα για) κοινωνική αλλαγή, τη συλλογική δράση, την αναζήτηση νέων ταυτοτήτων, συλλογικών εννοιών και αξιών, τη διαμαρτυρία (με διάφορες μεθόδους), το γεγονός ότι θέτουν εναλλακτικά πολιτικά ζητήματα, κ.λπ. Ο Nicholls τονίζει πως τα κοινωνικά κινήματα διακρίνονται από τους οργανισμούς, τα κόμματα και τις ομάδες ειδικών συμφερόντων, “κυρίως λόγω του ότι αποτελούν δίκτυα διακριτών οργανώσεων, με συμμετοχή ατόμων που προσπαθούν να πραγματοποιήσουν ένα συλλογικό στόχο, μέσω μη παραδοσιακών μέσων” (Nicholls, 2008). Ο Rucht (1994) αναφέρει κάποια επιπλέον χαρακτηριστικά, τα οποία διακρίνουν τα κοινωνικά κινήματα από άλλες μορφές (συλλογικής) δράσης τα οποία είναι “ο εξωθεσμικός χαρακτήρας του υποκείμενου δράσης τους, η χρήση μεθόδων διαμαρτυρίας ως κυρίαρχη μορφή δράσης, η σχετική διάρκεια και συνέχεια της δράσης, το δίκτυο των ομάδων και οργανώσεων και η επιδίωξη των κοινωνικών αλλαγών”(Rucht, D., 1994).

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Μέχρι το 1960 τα κοινωνικά κινήματα επικεντρώνονταν κατά βάση σε εργασιακά και εθνικά ζητήματα. Μετά το 1960, εμφανίστηκαν τα *νέα κοινωνικά κινήματα*. Ο όρος χρησιμοποιείται από κάποιους ακαδημαϊκούς, χωρίς να γίνεται ευρέως αποδεκτός, καθώς οι περισσότεροι σήμερα όταν αναφέρονται στα κοινωνικά κινήματα, συμπεριλαμβάνουν και ζητήματα τα οποία διαπραγματεύονταν τα νέα κοινωνικά κινήματα. Συνεχίζει όμως να χρησιμοποιείται από κάποιους για να προσδιορίσει αυτού του είδους τα κινήματα και για να αποφευχθεί η σύγχυση με προγενέστερα. Αυτά χαρακτηρίζονται ως μορφή συλλογικής δράσης, η οποία δεν ορίζεται με βάση τη σχέση μεταξύ κεφαλαίου-εργασίας, σχέση η οποία απευθύνεται στο εργατικό κίνημα. Σύμφωνα με τον Calhoun το εργατικό κίνημα αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα των «παλιών κοινωνικών κινήσεων» (Calhoun, 1993) και αφορούν την παραγωγή και αναδιανομή των υλικών αγαθών, ενώ ο όρος *νέα κοινωνικά κινήματα* επικεντρώνεται σε θέματα όπως ο τρόπος ζωής, τα ζητήματα ηθικής ή ταυτότητας, η χειραφέτηση της γυναίκας, η προστασία του περιβάλλοντος, κ.λπ. Ο Calhoun αναφέρει ως παραδείγματα νέων κοινωνικών κινήσεων το φεμινιστικό κίνημα, το οικολογικό, το κίνημα των ομοφυλόφιλων, το κίνημα για τη προστασία των ζώων, κλπ (Calhoun, 1993). Οι μαζικές διαδηλώσεις, οι καταλήψεις και οι δημόσιες συνεδριάσεις αποτέλεσαν κύριες μορφές διαμαρτυρίας των νέων κοινωνικών κινήσεων.

1.2. Κινήματα Πόλης και κοινωνικά κινήματα πόλης

Από τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι τα κοινωνικά κινήματα είναι διαφορετικά από τις ομάδες και τα κόμματα συμφερόντων, καθώς οι σχέσεις τους είναι οργανωτικές και δυναμικές και όχι τυπικά ιεραρχικές, όπως είναι αυτές των κομμάτων. Βασική διαφορά είναι η χρήση των μέσων που χρησιμοποιούν για να επιτύχουν τον σκοπό τους, όπως τα δημόσια συλλαλητήρια, οι επίσημες πομπές διαμαρτυρίας, οι καθιστικές διαμαρτυρίες, οι αγρυπνίες, οι απεργίες και οι διαδηλώσεις (Nicholls, 2007). Προσπαθούν με αυτά τα μέσα να έρθουν σε αντιπαράθεση με τις αρχές και την οικονομική-πολιτική-κοινωνική ελίτ, με τα “άνωτερα οικονομικά προνομιάτα στρώματα” (Πορταλίου, 2008). Παρατηρούμε ότι τα κινήματα αυτά είναι διαφορετικά από τις κινητοποιήσεις πολιτών που οργανώνονται γύρω από διάφορα ζητήματα. Στην περίπτωση δηλαδή που τα κινήματα αντιμετωπίζουν συνειδητά τον επανακαθορισμό της σημασίας του αστικού χώρου, τότε μιλάμε για κοινωνικά κινήματα πόλης. Τα κοινωνικά κινήματα πόλης αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική διακυβέρνηση και ιδιαίτερα την ανάμειξη του ανθρώπου και το δικαίωμα να εναντιωθεί, καθώς και επιμέρους θέματα και προβλήματα που προκύπτουν στις μεγάλες αστικές συγκεντρώσεις π.χ. κοινωνικά, περιβαλλοντικά, ζητήματα δημοκρατίας, ανισότητας, δικαιωμάτων. Διαχωρίζοντας τον τύπο και τις απαιτήσεις του κινήματος πόλης οδηγούμαστε σε: κινήματα για παροχή βασικών αστικών υποδομών (καταλήψεις γης και κατοικιών σε έντονα αστικοποιημένες κοινωνίες), κινήματα για πρόσβαση σε

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

κατοικία και συλλογική δράση, κινήματα για κοινωνικό έλεγχο και συμμετοχή για της αποφάσεις (δημοκρατία). Το “δικαίωμα στην πόλη” έρχεται στο επίκεντρο μέσω των κοινωνικών κινήματων πόλης, τα προέταξαν τις αξίες και τη σημασία της ποιότητας ζωής έναντι μιας μη βιώσιμης ανάπτυξης.

Η έννοια του κοινωνικού κινήματος πόλης είναι διαδεδομένη από τον Castells, σύμφωνα με τον οποίο τα κοινωνικά κινήματα πόλης είναι ανιπθόμενα στη σημασία μιας καθορισμένης χωρικής δομής, δοκιμάζουν άλλες αστικές λειτουργίες και μορφές και έτσι μπορούν να αλλάξουν την ίδια τη σημασία του αστικού χώρου (Castells, 1983). «Από τη διεκδίκηση του δικαιώματος στην πόλη στην άμεση δημιουργία της πόλης από τα κάτω, μέσα από καθημερινές «πράξεις» (praxis) που έρχονται σε σύγκρουση με τις καπιταλιστικές πρακτικές, οι οποίες, ιδιαίτερα σε εποχή «παγκοσμιοποίησης», έχουν στο στόχαστρό τους την καθημερινή ζωή» (Petropoulou, 2010a). Η Κρίστη Πετροπούλου αναφέρεται στα χαρακτηριστικά των κινήματων που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε κοινωνικά κινήματα πόλης και περιφέρειας, ως εξής: «η ανεξαρτησία από τα πολιτικά κόμματα και τις θρησκευτικές οργανώσεις, η συμμετοχική δημοκρατική οργάνωση, η οικολογική ευαισθησία, η συμβίωση και η αυτό-οργάνωση στην καθημερινή κατανάλωση με σκοπό την αυτάρκεια, η κριτική στάση στις πατριαρχικές κοινωνίες και στις σεξιστικές πρακτικές, η αναγνώριση της διαφορετικότητας, της ευαισθησίας και του διαφορετικού προσωπικού χρόνου του καθένα και της καθεμιάς ως σημαντικού μέσου συμβίωσης, η ανοιχτή σχέση με άλλες συλλογικότητες, η χρήση ενός ποιητικού κατανοητού λόγου στην επικοινωνία με τον κόσμο, οι καλλιτεχνικές πρακτικές που γεννιούνται στους αγώνες, στις πόλεις και στις περιφέρειες και δεν πηγαίνουν απλώς σε αυτές, και τέλος η αναγνώριση ότι τα μικρά καθημερινά πράγματα στη ζωή μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στη συλλογικότητα και στους κοινωνικούς αγώνες.» (Πετροπούλου, 2016 στο Πετροπούλου Βιτοπούλου, Τσαβδάρου, 2016).

1.2.1 Η ένταξη των κινήματων πόλης στο χώρο

Για την κατανόηση στη μελέτη για το πώς γεννήθηκαν, πως εξελίχθηκαν, και ποια είναι η δράση των κοινωνικών κινήματων πόλης πρέπει να τονιστεί ότι στόχος των κινήματων είναι η διεκδίκηση των αιτημάτων τους σε οποιοδήποτε χώρο βρίσκονται και θέλουν να μην υπάρχει ταξική διάρθρωση, αλλά να υπάρχει ισότιμη πρόσβαση σε όλους. Παρατηρείται ότι στα αιτήματα των κινήματων συμπεριλαμβάνεται η ζήτηση του χώρου. Σύμφωνα με τα παραπάνω την δεκαετία 1960 βλέπουμε μια πιο απαιτητική Ευρώπη με συνείδηση κοινωνικών, και ταυτοχρόνως χωρικών, αλλαγών. Στην Ιταλία το 1960 ο κόσμος φτάνει στα πρόθυρα εμφυλίου πολέμου όταν η κυβέρνηση Στραμπόνι πήρε την εξουσία με την υποστήριξη των νεοφασιστών, στη Γαλλία υπήρξε πόλεμος,

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

στην Αλγερία διαδηλώσεις και επεισόδια αστυνομικής βίας. Σε τέτοιες καταστάσεις υπήρξε ακμή κοινωνικών κινήματων.

1.2.2 Τα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα πόλης το 1960

Όπως και παλιά, ακόμη και σήμερα ο στόχος των κοινωνικών κινήματων παραμένει η επιβίωση και η προστασία της κοινωνίας, ώστε με αυτόν τον τρόπο να μπορούν να διεκδικούνται δικαιώματα για τις ίδιες τις κοινωνίες αλλά και τους πολίτες της κάθε κοινωνίας. Είναι εμφανές ότι η επιβίωση και η προστασία βρίσκονται στο επίκεντρο μέσω των αλλαγών στην δράση των κοινωνικών κινήματων αλλά και μέσω ποσοτικών αλλά και ποιοτικών αλλαγών, και αλλαγών στον τρόπο διαμαρτίας. Φυσικά επηρεάστηκαν και από τις κοινωνικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και οι οποίες αμφισβητούσαν τον ρόλο της σύγκρουσης μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας. Τα σύγχρονα κινήματα διαφέρουν από τα θέματα στα οποία εσπάζουν παραδοσιακά τα κοινωνικά κινήματα που είναι θέματα εργασίας και εθνικά ζητήματα διότι αποτελούν την διακριτή ταυτότητα, την αυτονομία, την πολιτικοποίηση στην καθημερινότητα. Την δεκαετία του 1960 έχουμε την ανάπτυξη μιας ξεχωριστής κατηγορίας σύγχρονων κινήματων που είναι << αστικά κοινωνικά κινήματα >> που προήλθαν από οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς μετασχηματισμούς ως γενικό χαρακτηριστικό του εξελεγμένου καπιταλισμού και αστικής κρίσης (Novy and Colomb, 2013). Ο Manuel Castells προσδιορίζει με κομψό τρόπο τρία θέματα σύγχρονων αστικών κινήματων : συλλογική κατανάλωση, υπεράσπιση της πολιτιστικής εδαφικής ταυτότητας και τοπική κυβέρνηση ως στόχο πολιτικής κινητοποίησης. Ο όρος <<Αστικό Κοινωνικό Κίνημα>> εισήχθη από τον Castells, το 1977 και χρησιμοποιείται με διαφορετικούς τρόπους ακόμα και από τον ίδιο, 'άλλες φορές γενικά και άλλες περιορισμένα. Σύμφωνα με τον Manuel Castells (1983), τα αστικά κοινωνικά κινήματα ή κοινωνικά κινήματα πόλης αναπτύσσονται γύρω από τρία μείζονα θέματα : τη συλλογική κατανάλωση, δηλαδή τα αγαθά και τις υπηρεσίες που άμεσα ή έμμεσα παρέχονται από το κράτος, την υπεράσπιση της πολιτιστικής ταυτότητας, που σχετίζεται και οργανώνεται γύρω από μια συγκεκριμένη περιοχή και την πολιτική κινητοποίηση σε σχέση με το κράτος, ειδικότερα δίνοντας έμφαση στο ρόλο της τοπικής κυβερνήσεως.

Όπου συμμετέχουν ενεργά στις αστικές πολιτικές επηρεάζοντας το εθνικό ή ακόμα και το διεθνές πεδίο (Leontidou, 2010, Pruijt, 2007). Τα αστικά κοινωνικά κινήματα παραμένουν τοπικά, με βασικό σκοπό να επιφέρουν αλλαγές στο χώρο και την καθημερινή ζωή.

Κεφάλαιο 2-Δικαίωμα στην Πόλη, η πόλη σε κίνηση και η ανάπτυξη της πόλης

«Η συζήτηση για τα κοινωνικά κινήματα πόλης και περιφέρειας έχει εμπλουπιστεί τα τελευταία χρόνια με την έννοια του λεγόμενου Κοινού Χώρου που προέρχεται από τη συζήτηση για τα κοινά (Chatterton, 2010· Harvey, 2012· Hodgkinson, 2012· Κωτσάκης, 2012· Σταυρίδης, 2011· Τσαβδάρογλου, 2015 και 2016), ως ερμηνευτική προσέγγιση για τις πρόσφατες κινητοποιήσεις, ταραχές και εξεγέρσεις λίγο πριν, όσο και κατά τη διάρκεια της τρέχουσας παγκόσμιας και τοπικής κρίσης.» (Πετροπούλου, Βιτοπούλου, Τσαβδάρογλου, 2016). Κατά την άποψη μου, το δικαίωμα στην πόλη είναι και ατομικό όσο και συλλογικό και άκρως απαραίτητο για κάθε κοινωνία. Ωστόσο στις δεκαετίες που ακολούθησαν, φανερώνονται σημάδια παρακμής στις πόλεις. Οι νέες τεχνολογίες και οι κοινωνικές προκλήσεις στο δικαίωμα στην πόλη είναι επίκαιρο και σημαντικό θέμα.

2.1. Το δικαίωμα στην πόλη

Σύμφωνα με τον Lefebvre το δικαίωμα στην πόλη είναι” μια κραυγή αλλά και ένα αίτημα για μετασχηματισμό, επανακαθορισμό των πόλεων, ως αστικό πόλεων, βάσει του πολιτισμού, των τεχνών αλλά και της φύσης με άξονα τον ίδιο των άνθρωπο” (Lefebvre, 1996,). Ο Lefebvre διατύπωσε το 1968, στο βιβλίο του *Le Droit a la ville* τη θεωρία του για το «Δικαίωμα στην Πόλη» και αποτελεί νεωτερική έννοια του 2^{ου} μισού και 20^{ου} αιώνα. Βάση αυτού, σύμφωνα με τη θεωρία του, είναι η άποψη ότι οι άνθρωποι πρέπει να μετασχηματίσουν τις πόλεις μέσω μιας διαδικασίας πολιτισμικής ανάτασης του ακμαίου εργατικού δυναμικού. Οι μελέτες που έχουν γίνει τεκμηριωμένες σχετικά με το δικαίωμα στην πόλη (π.χ. Lefebvre και Harvey) γράφουν και μιλούν για αυτό, αλλά όχι για την δημιουργία των κοινών στην πόλη. Οι πόλεις αποτελούν ένα βασικό στοιχείο οργανώσεων των ανθρώπινων κοινών. Σύμφωνα με τον Lefebvre στο επίκεντρο βρίσκεται ο άνθρωπος , ο οποίος δεδομένου ότι ολοένα συγκεντρώνεται στις πόλεις, η έννοια της ανάπτυξης της πόλης ουσιαστικά συμπορεύεται με την ανάπτυξη του ανθρώπου. Επομένως η πόλη επηρεάζει των άνθρωπο αλλά και ο άνθρωπος την πόλη και είναι μεταξύ τους αλληλοεξαρτώμενες έννοιες (Lefebvre, 1996). Ο Lefebvre, ως μαρξιστής με επιρροές από τον Νίτσε, θεωρεί το δικαίωμα στην πόλη, ως ανώτατο αγαθό ανάμεσα στα αγαθά, απαιτεί μια αστική ζωή μετασχηματισμένη, “πράγμα που προϋποθέτει μια συνολική θεωρία της πόλης και της κοινωνικής πόλης” (Lefebvre, 2007). Προσθέτει, “το δικαίωμα στην πόλη εκδηλώνεται ως υπέρτατη μορφή των δικαιωμάτων: δικαίωμα στην ελευθερία, στην εξατομίκευση μέσα στην κοινωνικοποίηση, στην κατοικία και το κατοικείν. Το δικαίωμα στο έργο (στη συμμετοχική δραστηριότητα) και το δικαίωμα στην προσκείωση (εντελώς διαφορετικό από το δικαίωμα στην ιδιοκτησία) όλα αυτά βρίσκονται μέσα στο δικαίωμα στην πόλη” (Lefebvre, 2007). Η βασική ιδέα του σχετικά με το δικαίωμα στην πόλη συνοψίζεται στα λόγια του “Δηλαδή το δικαίωμα στην πόλη δεν είναι το δικαίωμα να παίρνουμε- χρησιμοποιώντας μια γνωστή έκφραση- τα ψίχουλα από το τραπέζι των πλουσίων.”

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Το πραγματικό δικαίωμα στην πόλη ανιθέτως προϋποθέτει μια πιο καλή διαβίωση, μέσω μιας σταθερής εργασίας, μιας σίγουρης στέγης της εξασφάλισης τροφής και πόσιμου νερού, την παροχή κέντρων υγείας, την πρόσβαση σε δημόσιους χώρους, τις ίσες ευκαιρίες, τη δικαιοσύνη, την πολιτισμική και φυλετική διαφοροποίηση και ποικιλομορφία και την αποφυγή διακρίσεων.

2.2 Από το Δικαίωμα στην Πόλη στη Ριζική Αλλαγή της Πόλης

Σύμφωνα με την ομιλία του David Harvey, στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, Δικαίωμα στην Πόλη είναι το δικαίωμα όλων μας να φτιάχνουμε πόλεις, που ικανοποιούν τις ανθρώπινες ανάγκες όλων (Harvey, D., 2012). Ένα βήμα παραπέρα είναι όμως το πραγματικό δικαίωμα στην πόλη, καθώς δεν είναι μόνο το δικαίωμα σ' όπi υπάρχει ήδη στην πόλη, αλλά το δικαίωμα να μπορούμε να κάνουμε ριζικές αλλαγές στην πόλη. Προσεγγίζοντας τα πράγματα μαρξιστικά, θέτει την πόλη και τους αγώνες αντίστασης στο επίκεντρο. Η πόλη ερευνάται υπό το πρίσμα ενός τόπου με αντιστάσεις και ταξικές συγκρούσεις, αλλά και ως ένας τόπος προνομιακός, ο οποίος προσφέρεται για συνεύρεση και οργάνωση όλων αυτών που ζουν και εργάζονται καθημερινά με σκοπό τη λειτουργία της πόλης. Επιπλέον ο David Harvey και ο Henri Lefebvre τονίζουν όπi, ως αίτημα, το δικαίωμα στην πόλη είναι κενό περιεχόμενο εάν δεν οριστεί ποιοί/ες το θέτουν και για ποιο λόγο. Ο Harvey (2008) πιστεύει όπi το δικαίωμα στην πόλη είναι ένα "συλλογικό, παρά ένα ατομικό δικαίωμα, αφού η αλλαγή της πόλης βασίζεται στην άσκηση συλλογικής εξουσίας επί των διαδικασιών της αστικοποίησης". "Ωστόσο πρόκειται για ένα περίπλοκο δικαίωμα, λόγω της σύγχρονης καπιταλιστικής αστικοποίησης και της φύσης των πληθυσμών που ενδεχόμενα διεκδικούν ενεργά το δικαίωμα." (Harvey 2013). Ο Harvey υποστηρίζει πως ο χώρος αλλάζει τον άνθρωπο, αλλά και ο άνθρωπος το χώρο. Με αυτή τη θεωρία, δίνει έμφαση στο πώς ο άνθρωπος αλλάζει τον χώρο, είτε με αρνητικές πράξεις, κατά βάση μέσω των χρημάτων (π.χ. ανάπτυξη του καπιταλισμού), είτε θετικά, με το να παράγει κοινωνικά κινήματα π.χ. κίνημα διαμαρτυρίας κατά της ανισοκατανομής πλούτου, των πλατειών κτλ. Διαπιστώνει λοιπόν κανείς πως αυτή η θεωρία συνδέει το δικαίωμα στην πόλη με το γεγονός όπi ολοένα και περισσότεροι βλέπουν τα κοινωνικά κινήματα πόλης ως σημαντικούς φορείς των αλλαγών και υπερασπιστές του δικαιώματος στην πόλη (Harvey 2013).

2.3. Η Πόλη σε κίνηση

“Οι πόλεις είναι ζωντανά συστήματα, τα οποία δημιουργούνται, βιώνονται και μεταβάλλονται από τον άνθρωπο” (Castells, 1983). Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα οι πόλεις αποτελούν χώρους με πολλαπλή σημασία και αξία, ιστορική, οικονομική και περιβαλλοντική. Είναι αδιαμφισβήτητα κύπαρα της κοινωνικής ζωής, και από παλιά επιλέγονται από τους ανθρώπους ως μέρη συσπείρωσης μεγάλων πληθυσμών. Οι πόλεις αποτελούν σημαντικά πεδία ταραχών και εξεγέρσεων, στο πλαίσιο των κινήματων και ιδιαίτερα των κοινωνικών κινήματων. Κίνηση στην πόλη θα μπορούσε να μεταφραστεί είτε η ανάπτυξη ή και τα προβλήματα της πόλης. “Ο τρόπος οργάνωσης της κοινωνίας αντικατοπτρίζεται στην πόλη και το χώρο, αλλά και ο χώρος αντικατοπτρίζεται στο τρόπο οργάνωσης της κοινωνίας” (Chatterton, 2010). Ως εκ τούτου μια πόλη σε κίνηση δεν είναι απλά μια πόλη που εξελίσσεται ομαλά χωρίς διακυμάνσεις αλλά είναι μια πόλη μέσα στην οποία αλλάζουν οι χρήσεις και οι λειτουργίες της καθώς και οι σχέσεις των ανθρώπων μέσα σε αυτήν, κάτω από διαφορετικά κοινωνικοπολιτικά και πολιτιστικά γεγονότα – συμβάντα που ορισμένες φορές μπορεί να αλλάζουν ριζικά τη ζωή των ανθρώπων σε αυτήν.

2.4. Λαϊκή Αυτοκατασκευή (Δυτικές συνοικίες)-Ανάπτυξη πόλης

Οι συνοικίες λαϊκής αυτοκατασκευής (ή Δυτικές συνοικίες) ξεκίνησαν με την γρήγορη αστικοποίηση της δεκαετίας του 1920 και εξαπλώθηκαν σε όλο τον πλανήτη από τη δεκαετία του 1960 έχοντας ποικιλία ονομάτων σε κάθε πόλη. Η κάθε συνοικία διαφέρει από τις υπόλοιπες ως προς την ιστορία, την χρονολογία κατασκευής της πόλης στην οποία ανήκει, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της, το νομικό καθεστώς της πόλης και τέλος το τοπίο. Όταν αναφερόμαστε σε λαϊκές αυτοκατασκευές, πρόκειται για λαϊκές, κατ'εξοχήν, συνοικίες που βρίσκονται διαρκώς υπό κατασκευή (Πετροπούλου, 2011). Σε κάποιες από τις συνοικίες έχουν δημιουργηθεί κοινωνικά κινήματα πόλης που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιβίωση της καθημερινής δύσκολης ζωής, όπως για παράδειγμα στο Δήμο Περιστερίου. Αυτές οι γειτονίες, ή αλλιώς τα δυτικά προάστια, συνδέονται με στερεότυπα. Ο δήμος Περιστερίου λόγω της ιστορίας του θεωρείται “ανάμεικτος”, καθώς είναι μια δυτική συνοικία που περιέχει και λαϊκής αυτοκατασκευής (αυθαίρετες) συνοικίες, κάτι το οποίο όμως δεν τον έχει επηρεάσει ως προς την ανάπτυξη. Αυτές οι συνοικίες για αρκετά χρόνια είχαν τον αυτοδύναμο και αυτόνομο δικό τους μικρόκοσμο. Τα Περιστέρη, Αιγάλεω, Πετρούπολη, Ίλιον και Χαϊδάρη είναι περιοχές που

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

αναπτύχθηκαν, εξελίχθηκαν και έφτασαν στο σήμερα κάνοντας μια παράλληλη διαδρομή με το κέντρο της Αθήνας. Όμως κάτι έχει αλλάξει πλέον σε αυτές μιας και πολλές περιοχές τους έχουν μεσοαστικοποιηθεί μέσω της ανιπαροχής και της πολυκατοικίας και επιπλέον η κατασκευή του μετρό, και ιδιαίτερα η επέκταση του στα δυτικά προάστια έφερε στο προσκήνιο τον “αόρατο” κόσμο που ζει εκεί εξαφανίζοντας ή αλλιώς αποσιωπώντας αρκετές φορές την ιστορία αυτών που έφτιαξαν την πόλη.

Μέρος Β Μεθοδολογία - Μελέτη Περίπτωσης- Τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Όπως προαναφέρθηκε, στο θεωρητικό κομμάτι, σκοπός της παρούσας διπλωματικής, είναι η μελέτη των κινήματων πόλης αλλά και πως αυτά μετεξελίχθηκαν σε κοινωνικά κινήματα πόλης στο Δήμο Περιστερίου. Έτσι λοιπόν υλοποιήθηκε μια έρευνα στην περιοχή Περιστερίου με σκοπό να διαπιστωθεί καλύτερα η ύπαρξη των κινήματων από παλιά και πως αυτά έχουν πλέον διαμορφωθεί. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας, η διαδικασία δηλαδή που ακολουθήθηκε για την διεξαγωγή των αποτελεσμάτων μας. Αρχικά, αναφέρεται στην προετοιμασία που έγινε και τα βήματα που ακολουθήθηκαν κατά την διάρκεια της έρευνας μέσω μιας σειράς συνεντεύξεων, οι οποίες έγιναν κάποιες δια ζώσης αλλά και κάποιες εξ αποστάσεως(Facebook, τηλεφωνική επικοινωνία) στην συνέχεια. Γίνεται καταγραφή των ατόμων που πήραν μέρος στην έρευνα, και στην συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και γίνεται ο σχετικός σχολιασμός των συνεντεύξεων, προκειμένου να διαπιστωθεί, εκ των έσω, η ύπαρξη κοινωνικών κινήματων στο Δήμο Περιστερίου.

Κεφάλαιο 3-Η έρευνα

3.1. Ο σχεδιασμός της έρευνας

Ο σχεδιασμός της έρευνας ξεκίνησε ορίζοντας σε πρώτη φάση το ζήτημα που θα διερευνηθεί. Εν συνεχεία, έγινε επισκόπηση της βιβλιογραφίας που θα χρησιμοποιούσα, μέσω της οποίας, και σε συνδυασμό με το υπό εξέταση θέμα, οδηγήθηκα στους περιορισμούς της έρευνάς μου. Ακολούθως, διατύπωσα τους σκοπούς και τους στόχους που είχα θέσει, καθώς επίσης και τα αποτελέσματα που ανέμενα να εξάγω από την έρευνα. Βασικό ήταν, από την αρχή, να προσδιορίσω το κοινό στο οποίο θα απευθυνόμουν, για να περάσω στο στάδιο της συλλογής των αποτελεσμάτων. Όλα αυτά θα με οδηγούσαν και στον τελικό σκοπό, που ήταν η καταγραφή και η ανάλυση των αποτελεσμάτων, μέσω της μεθοδολογίας που θα έχω αναπτύξει. Για να ακολουθήσω όμως την καταλληλότερη, για το σκοπό μου, μέθοδο έπρεπε πρώτα να ενημερωθώ σχετικά με τις επιστημονικές μεθόδους έρευνας, κάτι το οποίο έγινε με τη βοήθεια της υπεύθυνης καθηγήτριας κ. Πετροπούλου και των θεωρητικών βιβλίων στα οποία ανέτρεξα.

Ως πιο ιδανική για εμένα, ακολούθησα την ποιοτική μέθοδο, διότι θεωρήθηκε καταλληλότερη αναφορικά με τη συγκέντρωση πληροφοριών και στοιχείων της «καθημερινότητας» των ανθρώπων. Σημαίνοντα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις ποιοτικές μεθόδους είναι ότι έχουν μια φυσιολογική ροή και κατά ένα μεγάλο βαθμό δεν είναι κατευθυνόμενες από τον ερευνητή. Οι Lincoln και Guba, εξάλλου, έγραφαν το 1985 ότι “οι ποιοτικές μέθοδοι είναι φυσικές” (Lincoln και Guba, 1985). “Ο ερευνητής έτσι μπορεί να διεισδύσει στην προσωπικότητα των υποκειμένων και να κατανοήσει τις κοινωνικές επιρροές που τα υποκείμενα έχουν δεχτεί” (Παπαγεωργίου, 1998). Ειδικότερα επιλέχθηκε ως μέθοδος η διεξαγωγή συνεντεύξεων. Ο Tuckman, όρισε τις συνεντεύξεις “ως δυνατότητα «εισόδου» στο τι διαδραματίζεται στο μυαλό του υποκειμένου” (Tuckman, 1972). “Οι συνεντεύξεις προβάλλουν τις γνώσεις που το υποκείμενο κατέχει (πληροφορίες και γνώσεις), τι του αρέσει και τι όχι (αξίες και προτιμήσεις) και κυρίως τι σκέφτεται (απόψεις και αντιλήψεις). Ένα από τα γνωρίσματα ενός ικανού συνεντευκτή είναι η δυνατότητα καλλιέργειας φιλικού κλίματος μεταξύ του ίδιου και του υποκειμένου.” (Βαβουρανάκης, 1986).

3.2. Προετοιμασία και Διεκπεραίωση της έρευνας

Ως βασικό εργαλείο αναζήτησης της γνώσης για τη συγκεκριμένη εργασία υπήρξε η ποιοτική έρευνα, με σκοπό τη διερεύνηση, κατανόηση και ερμηνεία σε μεγαλύτερο βάθος των ανθρώπινων πεποιθήσεων, συμπεριφορών, στάσεων, αντιλήψεων, εμπειριών, αξιών, απόψεων, σκέψεων και γνώσεων.

Οι συνεντεύξεις (interviews) χρησιμοποιούνται για τη σε βάθος διερεύνηση των απόψεων, των εμπειριών, των συναισθημάτων, των αντιλήψεων, των πεποιθήσεων και των κινήτρων των ατόμων αναφορικά με συγκεκριμένα ζητήματα. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν ατομικά, δηλαδή σε κάθε συνέντευξη συμμετείχα μόνο εγώ (ο ερευνητής) και το άτομο το οποίο παραχωρούσε τη συνέντευξη. Οι ερωτήσεις κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων απέβλεπαν αφενός στην άντληση πληροφοριών στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και αφ' ετέρου στην απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος της μελέτης. Επιπλέον, οι ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου, ουδέτερες και κατανοητές. Εξήχθησαν εις βάθος συνεντεύξεις βασισμένες σε ημι-δομημένες ερωτήσεις. Οι συνεντεύξεις που ακολούθησαν είχαν τη μορφή των ημι-δομημένων ερωτήσεων, περιλαμβάνοντας μερικές καθοριστικές ερωτήσεις ή, αλλιώς, ερωτήσεις-κλειδιά, διευκολύνοντάς με να προσδιορίσω ευκολότερα τις πλέον σημαντικές ερευνητικές περιοχές που έπρεπε να προσεγγιστούν, αλλά δίνοντας και το περιθώριο, τόσο στους συμμετέχοντες, όσο και σε εμένα να επεκταθούμε και να μελετήσουμε το ερευνητικό ερώτημα σε μεγαλύτερο βάθος. Μέσω των ημι-δομημένων ερωτήσεων καθοδηγούσα έως έναν βαθμό τους συμμετέχοντες, διευκολύνοντάς τους έτσι σημαντικά, καθώς επικεντρώνονταν στο ερευνητικό ερώτημα και είχαν και τη δυνατότητα να επεκταθούν, αλλά όχι να ξεφύγουν εντελώς, καθιστώντας τη συνέντευξη ακατάλληλη για την εξαγωγή

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

συμπερασμάτων. Με τον τρόπο αυτόν, οι συνεντεύξεις ήταν ευέλικτες και μπόρεσαν να οδηγήσουν στην εύρεση πληροφοριών που ήταν σημαντικές.

3.3. Διεξαγωγή των συνεντεύξεων

Πριν από την έναρξη της κάθε συνέντευξης, ως ερευνητής, ενημέρωνα πάντα αναλυτικά τους υποψήφιους συμμετέχοντες για (α) τον σκοπό και τη μεθοδολογία της μελέτης, (β) τους αναμενόμενους κινδύνους και τα αναμενόμενα οφέλη, (γ) την ελευθερία επιλογής για τη συμμετοχή και τη δυνατότητα αποχώρησης από τη συνέντευξη σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή χωρίς αρνητικές συνέπειες, (δ) τον τρόπο με τον οποίο θα διαφυλαχθεί η ανωνυμία και τα προσωπικά δεδομένα και το ότι θα αναφερθούν μόνο όσα στοιχεία οι ίδιοι επιθυμούσαν, (ε) τον ρόλο των συμμετεχόντων, καθώς επίσης (στ) το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας μου, όπου μπορούσαν να απευθυνθούν σχετικά με τα δικαιώματά τους στη μελέτη ανά πάσα στιγμή. Με τον τρόπο αυτόν, οι υποψήφιοι συμμετέχοντες ανηλήφθηκαν καλύτερα τη μεθοδολογία της μελέτης και τη διαδικασία της συνέντευξης, αυξήθηκε η εμπιστοσύνη τους προς εμένα, καθώς και η πιθανότητα να συμμετάσχουν στη μελέτη. Ο χώρος, η ημερομηνία και η ώρα διεξαγωγής της συνέντευξης εξυπηρετούσαν τους συμμετέχοντες στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Σκοπός μου ήταν να αναπτυχθεί μια σχέση οικειότητας, εμπιστοσύνης και συμπάθειας με τους συμμετέχοντες πριν από την έναρξη της συνέντευξης, γεγονός που είχε θετικό αντίκτυπο στην αλληλεπίδρασή μας κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Η καταγραφή των συνεντεύξεων έγινε με δημοσιογραφικό κασετόφωνο και στη συνέχεια κατέγραψα, με τη μορφή κειμένου, λέξη προς λέξη, όσα ειπώθηκαν, έτσι ώστε να μειωθεί το σφάλμα και να υπάρχει ένα ασφαλές και μόνιμο αρχείο των συνεντεύξεων. Πάντοτε πριν πατήσω το record ενημέρωνα τους υποψήφιους συμμετέχοντες για το γεγονός ότι η συνέντευξη θα καταγραφεί, διαβεβαιώνοντάς τους ότι θα διασφαλιστεί η ανωνυμία τους. Επί πλέον, κρατούσα σημειώσεις κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ή αμέσως μετά την ολοκλήρωσή τους αναφορικά με τις παρατηρήσεις, τις σκέψεις και τις ιδέες μου, γεγονός που βοήθησε σημαντικά στη φάση της ανάλυσης των δεδομένων αργότερα.

3.3.1. Δεοντολογία που διέπει τις συνεντεύξεις

Οι συνεντεύξεις, υπακούοντας στην επιστημονική δεοντολογία, ακολουθούν ένα σύνολο κανόνων το οποίο σεβάστηκα και αφορούσε το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγονται οι συνεντεύξεις, το πως διατυπώνονται οι ερωτήσεις και πως τελείται γενικότερα η επικοινωνία μου με το πρόσωπο απέναντί μου. Έτσι, οι συναντήσεις έγιναν με την συγκατάθεση των ερωτώμενων, στα μέρη και τις ώρες που διευκόλυναν εκείνους. Ακολουθώντας αυτό που λέει ο Bell, “ο ερευνητής οφείλει να συστήνεται και να

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

προσδιορίζει το σκοπό της έρευνάς του -ακόμα κι αν έχει μαζί του κάποια συστατική επιστολή” (Bell, 1997). Επίσης ενημέρωσα για τη χρονική διάρκεια της συνέντευξης και προσπαθούσα να μην υπερβαίνω το χρόνο αυτό. Συνήθως, οι συνεντεύξεις διαρκούσαν 20–60 λεπτά και πραγματοποιήθηκαν μία φορά με το κάθε άτομο. Υπήρχε διακριτικότητα και ευγένεια, από μέρους μου και αντίστοιχα και από τους συνομιλητές μου. “Τα υποκείμενα πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό και δικαιοσύνη.” (Briggs, 1986)

Η χρήση της σιωπής εκ μέρους μου θεωρώ ήταν καθοριστικής σημασίας, καθώς παρείχα χρόνο στους συμμετέχοντες να σκεφτούν, να επεξηγήσουν και να αναλύσουν συγκεκριμένα θέματα, καθώς επίσης να μιλήσουν περισσότερο.

3.4. Οι ερωτήσεις και η επιλογή ατόμων για συνέντευξη

Η δημιουργία των κατάλληλων ερωτήσεων και η επιλογή των κατάλληλων ανθρώπων για τις συνεντεύξεις ξεκίνησαν μέσα από την ανταλλαγή ιδεών με την κ. Πετροπούλου. Αρχικά δημιουργήθηκε ένα πρότυπο ερωτηματολόγιο, δομημένο με τέτοιο τρόπο ώστε οι ερωτήσεις να είναι απλές και κατανοητές για το δειγματοληπτικό πληθυσμό. Παράλληλα ήρθα σε επαφή με άλλους εκπαιδευτικούς, κατάλληλους για το θέμα το οποίο θα ανέλυα, και με φοιτητές και φοιτήτριες που εκτόνησαν πτυχιακές με θέματα σχετικά με την θεματολογία μου. Κατά τη διάρκεια έρευνας και παρατήρησης υπήρξαν ορισμένα στάδια αλλαγών ώστε να καταλήξουμε στις πιο ιδανικές ερωτήσεις και τα πιο κατάλληλα άτομα.

Στη συνέχεια θεωρήσαμε ότι θα βοηθούσε την ερευνά η συνάντηση με κάποιους καθηγητές και από άλλα πανεπιστήμια όπως την κυρία Ελένη Πορτάλιου (ΕΜΠ), η οποία με έφερε σε επαφή με αποφοίτους που είχαν ασχοληθεί με τον Δήμο Περιστερίου.

Η έρευνα ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2019, αρχικά με συνεντεύξεις σε άτομα κλειστού κύκλου και της γειτονιάς και, με κάποια κενά διαστήματα, διήρκεσε περίπου ένα χρόνο, καθώς συνεχώς προέκυπταν άτομα που ενδιαφέρονταν να συμμετέχουν στην έρευνά μου, κάποια εκ των οποίων δυστυχώς δεν προσέφεραν χρήσιμες πληροφορίες στην έρευνα και δε συμπεριλαμβάνονται στα ερωτηματολόγια. Το διάστημα αυτό πήρα ωφέλιμες στοχευμένες συνεντεύξεις από 15 άτομα, και πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε σπίτι και σε πάρκα για την διεξαγωγή τους. Το διάστημα μεταξύ Μαρτίου 2020 και Μαΐου 2020 δεν υπήρξε πρόοδος στις συνεντεύξεις, λόγω του lockdown στη χώρα μας, εξαιτίας του Covid 19. Από τον Ιούλιο του 2020, με την καθοδήγηση του υπ. διδάκτορα Κωνσταντίνου Ζαφίρη της ερευνητικής ομάδας Αόρατες Πόλεις του εργαστηρίου Αστικής Γεωγραφίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού και άλλων ατόμων του κύκλου μου, ήρθα σε επαφή με μέλη κάποιων συλλογικοτήτων και κινήματων του Περιστερίου και

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

πήρα συνεντεύξεις και από αυτούς. Μέσα στο ίδιο αυτό διάστημα επιδίωκα επικοινωνία και με το Δήμο Περιστερίου, την οποία είχα πιο οργανωμένα από το φθινόπωρο του 2020. Μέσα στους επόμενους μήνες ήρθα σε επαφή με άτομα από το Δήμο, το Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας και το 8ο ΚΑΠΗ Περιστερίου. Υπήρξαν κάποιες καθυστερήσεις, καθώς έπρεπε να προσκομίσω ανάλογες υπεύθυνες δηλώσεις και αριθμούς πρωτοκόλλου, τα οποία αφορούσαν τα προσωπικά δεδομένα για το ΚΑΠΗ και το Δήμο, αλλά τα αποτελέσματα αντάμειψαν την καθυστέρηση..

3.4.1. Οι ερωτήσεις

Οι συνεντεύξεις που έγιναν διαμορφώνονταν ανάλογα σε ποιον απευθύνονταν.

Αναλυκότερα, οι, 20 συνολικά, ποιοτικές συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν, αφορούν τον χώρο και τα κινήματα του Περιστερίου. Οι ατομικές- παρατηρητικές συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν ομαλά και περιελάμβαναν 6 ερωτήσεις που απευθύνονταν σε όλους και 9 ερωτήσεις που απευθύνονταν σε όσους συμμετέχουν ή συμμετείχαν σε κάποια συλλογικότητα ή γνώριζαν σχετικά με κάποια.

Οι ερωτήσεις παρουσιάζονται παρακάτω και είναι όλες ανοικτού τύπου:

1. Πώς ήταν και πώς έχει αλλάξει το Περιστερί;
2. Πώς έχει βοηθήσει ο κόσμος στην πορεία του Δήμου;
3. Πώς ήταν παλιότερα οι γειτονιές του Περιστερίου;
4. Έχουν αλλάξει οι γειτονιές, αν ναι πώς έχουν μεσολαβήσει οι πολίτες ή η δημοτική αρχή; Έχουν γίνει αγώνες για την καλύτερευση των πραγμάτων;
5. Τι έχει κάνει η γειτονία για την διεκδίκηση του δικαιώματος στην πόλη π.χ. δημιουργία πάρκων, σχολείων, πλατειών;
6. Βλέπετε σήμερα γύρω σας αποτελέσματα από αυτούς τους αγώνες για το δικαίωμα στην πόλη;

Ορισμένα από τα άτομα επιλέχθηκαν με βασική αιτία τη συμμετοχή τους σε κοινωνικά κινήματα πόλης και συλλογικότητες του Δήμου Περιστερίου. Στα άτομα αυτά διατύπωσα τις επιπλέον ερωτήσεις παρακάτω, στις οποίες όμως απάντησαν και όσοι δημότες γνώριζαν και αυτοί για κάποια συλλογικότητα:

1. Συμμετέχετε, συμμετείχατε ή γνωρίζετε για κάποια συλλογικότητα του Περιστερίου; Αν ναι για ποιά;
2. Πώς ξεκίνησε το κίνημα, πού ήταν/είναι το στέκι, ποιοι ήταν οι ιδρυτές και ποια ήταν η αρχική του δράση;

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

3. Ποιες είναι οι βασικές αρχές του κινήματος και ποια η διοργάνωση; Πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις;
4. Υπήρξαν ανηδράσεις για τη δημιουργία και τη δράση του κινήματος από την τότε ή τη σημερινή δημοτική αρχή ή τους κατοίκους, και αν ναι ποια ήταν η αντίδραση των μελών του κινήματος;
5. Ο τρόπος δράσης του κινήματος έχει αλλάξει από παλιά μέχρι σήμερα ;
6. Τι δράσεις έχει το κίνημα στη γειτονιά; Πόσος κόσμος συμμετέχει; Τι σχέσεις έχουν τα μέλη με τους κατοίκους;
7. Ποιες είναι οι απόψεις και οι δράσεις του κινήματος απέναντι στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες;
8. Τα μέλη του κινήματος έχουν σχέσεις με άλλες συλλογικότητες;
9. Η συμμετοχή σας στη συλλογικότητα σας έχει αλλάξει και αν ναι πώς;

Στο τέλος υπήρχαν κάποια κενά συμπλήρωσης προσωπικών στοιχείων, στα οποία μου απάντησαν για να συμπληρώσω. Τόνισα σε όλους εκ των προτέρων πως τα στοιχεία είναι εμπιστευτικά και όποιος δεν επιθυμούσε να δημοσιοποιηθούν ορισμένα ή όλα τα στοιχεία του αυτό ήταν κατανοητό. Τα κενά προς συμπλήρωση των προσωπικών τους δεδομένων αφορούσαν:

- φύλο
- ηλικία
- επάγγελμα
- επίπεδο εκπαίδευσης
- τόπο καταγωγής
- Τόπο κατοικίας

3.4.2. Τα άτομα που επιλέχθηκαν για τις συνεντεύξεις

Οι άνθρωποι από τους οποίους πήρα συνέντευξη ήταν συνολικά 20, όλοι κάτοικοι του Δήμου Περιστερίου, οι περισσότεροι σε στοχευμένες περιοχές έρευνας και οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν μέσω επισκέψεων σε σπίτια, σε πάρκα και σε καφενεία. Για τη διεξαγωγή τους ρωτούσα πάντα τους ίδιους ποιο μέρος τους είναι πιο ευχάριστο και προσβάσιμο. Εκτός της τυχαίας επιλογή στις στοχευμένες περιοχές έρευνας, έγινε επιλογή και κάποιων συγκεκριμένων ατόμων όπως του ανηδμήρχου Παιδείας και Κοινωνικής Πολιτικής, κύριου Θεοδωράκου Αναστάσιου (η οποία έγινε στο δημαρχείο). Για να γνωρίσω από μια ακόμα περισσότερο εσωτερική οπτική το Περιστερί αρκετές δεκαετίες πριν, επισκέφτηκα το 8ο ΚΑΠΗ Περιστερίου, στον Άγιο Ιερόθεο, και συζήτησα με τους ανθρώπους που ζουν και εργάζονται εκεί. Επίσης, μέσω προτάσεων

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

από γνωστούς, συναντήθηκα με μέλη ή πρώην μέλη κάποιων από τις συλλογικότητες που θα αναφερθούν παρακάτω. Όλοι μου μίλησαν για το Περιστέρι, τις γειτονιές, τις συνελεύσεις στις γειτονιές, τους αγώνες- δράσεις που έχουν δοθεί και δίνονται στο Δήμο, όσα γνώριζαν για τις συλλογικότητες του Περιστερίου και οι περισσότεροι αναφέρθηκαν και στους προβληματισμούς και τις επιθυμίες τους για έναν καλύτερο Δήμο. Στο παράρτημα παρουσιάζονται τα στοιχεία των ανθρώπων με τους οποίους μίλησα στις συνεντεύξεις, χωρίς όμως να αναφέρεται το επώνυμο ή παραπάνω προσωπικά στοιχεία, διατηρώντας την εχεμύθεια, για την οποία τους μίλησα από την αρχή των συνεντεύξεων.

3.4.3. Δυσκολίες που αντιμετώπισα κατά τη διάρκεια της έρευνας και των συνεντεύξεων

Μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπισα κατά τη διάρκεια της έρευνας σχετίζεται με το lockdown στη χώρα μας λόγω του Covid 19, καθώς δεν μπορούσα να έρθω σε άμεση επικοινωνία με άτομα από τα οποία θα έπαιρνα συνέντευξη και οι συνεντεύξεις πήραν παράταση. Αν και σκέφτηκα το ενδεχόμενο των εξ αποστάσεως συνεντεύξεων αυτό δεν ήταν εφικτό για τους περισσότερους, αλλά ούτε και ιδιαίτερα επιθυμητό και από εμένα, καθώς επιδίωκα μια πιο άμεση προσέγγιση των ανθρώπων. Υπήρξε επίσης δυσκολία εύρεσης ατόμων που ανήκουν σε συλλογικότητες γειτονιάς-κινήματα, καθώς και άρνηση κάποιων από τα μέλη που βρήκα να δώσουν συνέντευξη. Αυτό ευτυχώς δεν υπήρξε εμπόδιο για την ενημέρωσή μου σχετικά με τα κινήματα, καθώς τα λίγα άτομα που μου παραχώρησαν συνέντευξη μου έδωσαν ικανοποιητικά στοιχεία και με παρέπεμψαν και σε ανάλογα sites στο διαδίκτυο. Τέλος, αν και αρχικά θεωρούσα πως στα καφενεία θα έβρισκα μεγάλη ανταπόκριση, επομένως και πληροφορίες, κατάφερα να πάρω συνέντευξη μόνο από 5 άτομα στα καφενεία, ενώ οι υπόλοιποι δεν έδειξαν ενδιαφέρον.

Οι δυσκολίες όμως ξεπεράστηκαν όλες επιτυχώς με υπομονή ως προς το διάστημα του lockdown, αλλά και με το ενδιαφέρον και τη θέληση που έλαβα από τα άτομα τα οποία συνήνεσαν στις συνεντεύξεις.

3.5. Συμπεράσματα

Οι συνεντεύξεις ήρθαν να “δέσουν” και να προσφέρουν επιπλέον πληροφορίες στη βιβλιογραφική έρευνα που είχα ήδη κάνει, η οποία φαίνεται στη βιβλιογραφία. Ενημερώθηκα “εκ των έσω” για την περιοχή του Περιστερίου, τις γειτονιές του, την εξέλιξη που είχε από το 1960 και μετά, όσον αφορά τη γεωγραφική δομή αλλά και τα κοινωνικά κινήματα που άνθισαν και ανθίζουν ακόμα σε αυτό. Στο μέρος Γ’ της έρευνάς μου, ακριβώς παρακάτω, παραθέτω λεπτομερώς όλα τα αποτελέσματα που προκύπτουν αναφορικά με την περιοχή μελέτης, το Περιστέρι, το παρόν τοπίο και τα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

σύγχρονα κινήματά του, αποτελέσματα που όπως αναφέρθηκε προκύπτουν από επιστημονική βιβλιογραφική έρευνα αλλά και ποιοτική έρευνα-συνεντεύξεις.

Μέρος Γ'- Τα αποτελέσματα της έρευνας

Κεφάλαιο 4-Η περιοχή μελέτης / Το Περιστέρι

4.1 Γενικά χαρακτηριστικά του Δήμου Περιστερίου

Ο Δήμος Περιστερίου, γεωγραφικά, ανήκει στην υποενοότητα της Δυτικής Αθήνας και χωροθετείται στο κέντρο. Είναι ο μεγαλύτερος από τους 9 Δήμους της Δυτικής Αθήνας, ως προς την έκταση και τον πληθυσμό του και ο 4ος της χώρας σε πληθυσμό. Ο Δήμος Περιστερίου συνορεύει με τους δήμους : Αθηνών στα νοτιοανατολικά, με το Αιγάλεω και το Χαϊδάρι, με την Πετρούπολη βορειοδυτικά, με Νέων Λιοσίων βόρεια και Αγίων Αναργύρων και Ίλιον βορειοανατολικά. Είναι μια πόλη 10.050 στρεμμάτων, η οποία εκτείνεται 4,5 χιλιόμετρα βορειοδυτικά στο κέντρο μέχρι τους πρόποδες του ορεινού όγκου του Ποικίλου, επέκτασης του Όρους Αιγάλεω. (χάρτες 4.1 και 4.2) Όσον αφορά την ίδρυση του δήμου, το Περιστέρι στις 18/01/1934 αναγνωρίστηκε ως Δήμος λόγω του μεγάλου πληθυσμού που κατοικούσε σε αυτό, ενώ το 11/02/1934 διεξήχθησαν οι πρώτες εκλογές του.

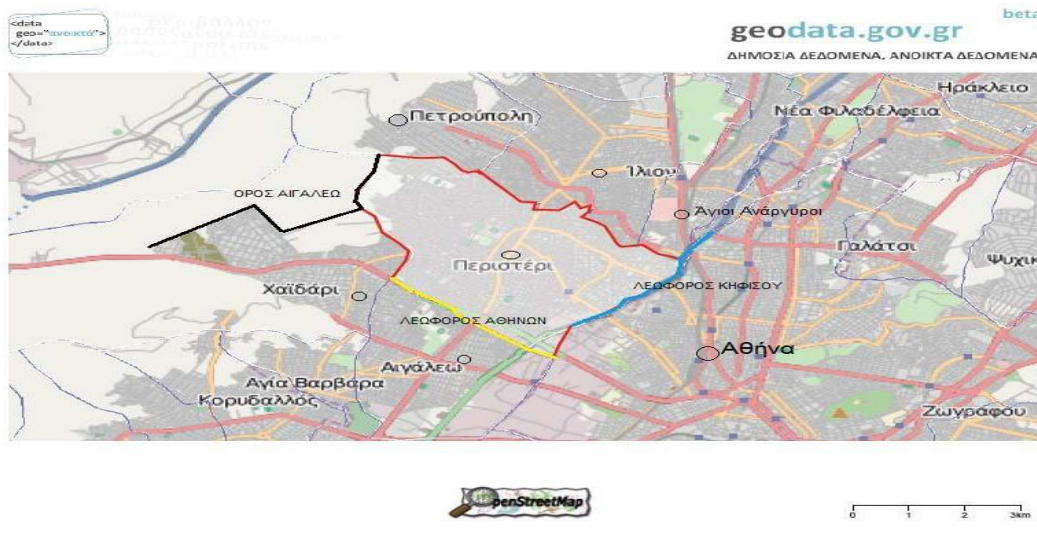
Το Περιστέρι είναι ένα σύγχρονο αστικό κέντρο του Δυτικού Τομέα της Αττικής. Χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση και διαπολιτισμικότητα, καθώς τα τελευταία χρόνια έχει εγκατασταθεί, κυρίως στις ανατολικές συνοικίες, σημαντικός αριθμός μεταναστών από χώρες της Ασίας που διατηρεί σχέσεις με τους προγενέστερους κατοίκους του (οι οποίοι όπως θα δούμε έχουν εγκατασταθεί σε αυτό μέσα από διαδοχικά μεταναστευτικά ρεύματα εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης).

Ειδικότερα, ο δήμος Περιστερίου αποτελεί υπόδειγμα λειτουργίας δήμου, με υποδομές στην υγεία, τον αθλητισμό, την οικιστική ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα, την κοινωνική συνοχή και την ευαισθητοποίηση της δημοτικής αρχής και των πολιτών της στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος (ανακύκλωση, καθαριότητα, ασφάλεια, αξιοποίηση ενέργειας, κοινόχρηστοι χώροι).

Σήμερα, ο Δήμος αντιμετωπίζει τα προβλήματα μιας σύγχρονης μεγαλούπολης. Μικρά πεζοδρόμια, έλλειψη πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, έλλειψη χώρων στάθμευσης και έλλειψη πρασίνου. Αυτό οφείλεται στην άναρχη δόμηση που ακολουθήθηκε μετά τον Β' Π.Π. και στην ανυπαρξία ουσιαστικών διορθωτικών κινήσεων σε επόμενο χρόνο.

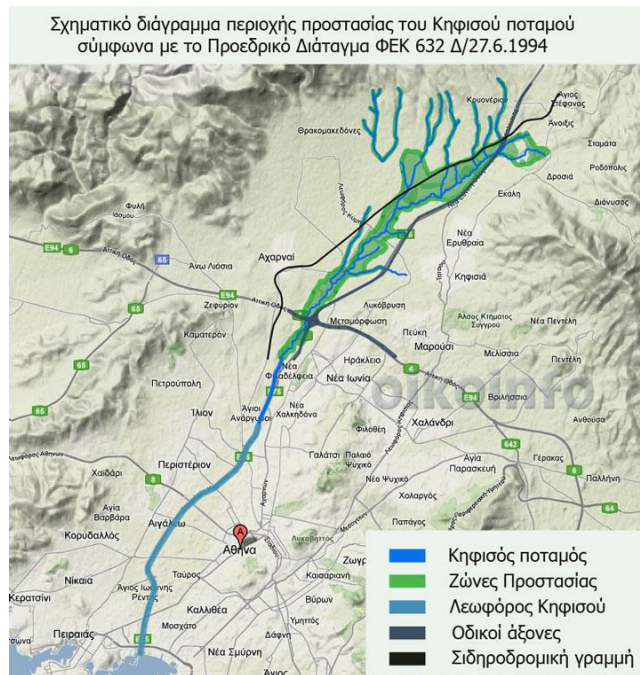
Χάρτης 4.2 Θέση και όμοροι δήμοι του Περιστερίου
(Πηγή: <https://www.geodata.gov.gr>)

Τα όρια του δήμου σε σχέση με τους γεινιάζοντες δήμους καθορίζονται κατά κύριο λόγο από φυσικά και τεχνητά φράγματα. Συγκεκριμένα, δυτικά του δήμου Περιστερίου εκτείνεται το όρος Αιγάλεω-Ποικίλο, ανατολικά η λεωφόρος Κηφισού και η Εθνική Οδός Αθηνών-Θεσσαλονίκης (όπου υπήρχε ο ποταμός Κηφισός), ενώ νότια του δήμου βρίσκεται η λεωφόρος Αθηνών (χάρτης 4.3 και χάρτης 4.4)

Χάρτης 4.3 Φυσικά και τεχνητά όρια δήμου Περιστερίου
(Πηγή: <https://www.geodata.gov.gr>)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Χάρτης 4.4 Χάρτης Ποταμού Κηφισού.
(Πηγή: <https://geodata.gov.gr/organization/orsa>)
(Επισημαίνεται το τμήμα του ποταμού που ορίζει το ανατολικό σύνορο του δήμου)

4.1.2 Ίδρυση του Δήμου

Εικόνα 4.1 Φωτογραφία του πρώτου Δημαρχείου
(Πηγή: <https://www.peristeri.gr>)

Όπως προαναφέρθηκε, το Περιστέρι στις 18/01/1934 αναγνωρίστηκε ως Δήμος λόγω του μεγάλου πληθυσμού που κατοικούσε σε αυτό, ενώ το 11/02/1934 διεξήχθησαν οι πρώτες εκλογές του. Την περίοδο αυτή στο Δήμο προσαρτήθηκαν οι ήδη υπάρχοντες οικισμοί Περιστέρι, Χρυσалиδα, Άνω και Κάτω Γερμανικά, Κπιστά και ο συνοικισμός των Ποντίων και Αρμενίων. Το 1949 οι συνοικισμοί της Ανθοπώλης (Ανθούπολη), ο Άγιος Ιερόθεος, ο Άγιος Γεώργιος που αποσπώνται από την Κοινότητα Λιοσίων (Ίλιον) προσαρτώνται στο Περιστέρι. Στα χρόνια που ακολουθούν εντάσσονται στο σχέδιο πόλεως κεντρικές γειτονίες όπως το Μπουρνάζι και πιο μετά ορεινές συνοικίες.

4.1.3 Ονομασία Δήμου Περιστερίου

Για την ονομασία της πόλης δεν υπάρχει επίσημη εκδοχή, αξίζει όμως να σημειωθεί μία εξ αυτών που αντλείται από δημοσίευμα τοπικής εφημερίδας. “Η εβδομαδιαία εφημερίδα “Το Περιστέρι” υποστηρίζει ότι όταν η Αττική Γη χωρίστηκε σε δέκα φυλές, ο “Περιούσιος Δήμος Χολαργός” τοποθετείται στο σημερινό Περιστέρι ή γύρω από την περιοχή της “Κολοκυνθούς” (Αθήνα), περιοχή με ιδιαίτερη βλάστηση γύρω από το αρχαίο ποτάμι Κηφισού.

Στην Τουρκοκρατία ο τόπος ανήκε στον “Περιστέρ-Αγά”, το όνομα του οποίου δε γνωρίζουμε αν είναι πραγματικό ή δάνειο από τα αγριοπερίστερα που συνάγονταν στην περιοχή. Από τον εν λόγω Αγά εικάζεται πως απέκτησε την ονομασία η περιοχή και την διατηρεί μέχρι και σήμερα, ως δήμος πλέον” (Ιστοσελίδα Δήμου Περιστερίου www.peristeri.gr)

4.1.4 Ονομασίες οικισμών

Σε έναν απ' τους μεγαλύτερους οικισμούς υπήρχαν ξύλινες κατοικίες, η κατασκευή των οποίων χρηματοδοτήθηκε από τις πολεμικές επανορθώσεις που πλήρωσε η Γερμανία στη χώρα μας. Ο οικισμός αυτός ονομάστηκε Γερμανικά. Όταν αργότερα κατασκευάστηκαν τα πρώτα λιθόκπιστα σπίτια δημιουργήθηκαν τα Κπιστά. Οι περιοχές στις οποίες εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες Αρμενικής και Ποντιακής καταγωγής βαπτίστηκαν οικισμοί των Αρμενίων και Ποντίων αντίστοιχα. Από τις συνοικίες που δημιουργήθηκαν αργότερα, η Ανθούπολη πήρε το όνομά της από εμπόρους λουλουδιών, που δημιούργησαν τον οικισμό. Ο Λόφος Αξιωματικών πήρε την ονομασία από δύο οικογένειες Αξιωματικών, που είχαν εγκατασταθεί στην περιοχή πριν από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα Άσπρα Χώματα πήραν το όνομά τους από τον αρχαίο Δήμο Λευκονόης, που βρισκόταν γύρω από τη σημερινή περιοχή του νεκροταφείου Ιλίου, Άγιοι Θεόδωροι. Το τοπωνύμιο Μπουρνάζι προήλθε από τα κτήματα της παλιάς

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

οικογένειας Μπουρναζίου που ήταν στην περιοχή και τέλος ο Άγιος Ιερόθεος πήρε το όνομά του από τον ομώνυμο Ιερό Ναό της περιοχής.

4.2 Η ιστορική αναδρομή και η εξέλιξη

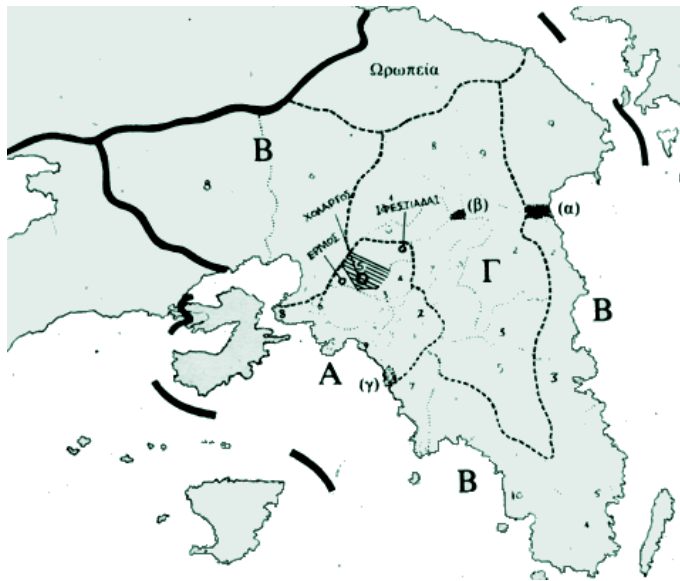
Για να κατανοήσει κανείς το Περιστέρι σήμερα θα πρέπει να ανατρέξει σε πηγές και φωτογραφίες του Περιστερίου ανά το πέρασμα των χρόνων από την αρχαιότητα και να δει τις αλλαγές τις οποίες έχει υποστεί.

4.2.1 Το Περιστέρι κατά την αρχαιότητα

Η ιστορία στο Περιστέρι χάνεται στα βάθη των αιώνων. Στην αρχαιότητα υπάρχουν ενδείξεις ότι η περιοχή από τον Κηφισό μέχρι το ποικίλο όρος ανήκε στον Δήμο του Χολαργού. Στο Περιστέρι λέγεται ότι είχε τα κτήματα του ο Περικλής. Στο έργο του ιστορικού Ι. Κορδάτου, αναφέρεται η περιγραφή του Πλάτωνα, ως εξής: «...Και το κάρπημα τούτου του τόπου έλεγαν πως ξεπερνούσε κάθε άλλο μέρος, επειδή όμως έγιναν πολλοί και μεγάλοι κατακλυσμοί μέσα στα εννιά χιλιάδες χρόνια, το χώμα που μέσα στα χρόνια αυτά και στο διάστημα αυτών των συμβάντων δεν μαζεύονταν πάνω στο έδαφος, όπως γινόταν σ' άλλα μέρη, μα κάθε φορά μπόλικο απ' αυτό τραβιότανε προς τα παραθαλάσσια, χάνονταν μέσα στα βαθιά νερά της θάλασσας και αυτός ο πετρότοπος που σήμερα τονε λένε φελλέα, τότε ήταν γεμάτος από παχιά χώματα και τα βουνά ήταν γεμάτα από πολλά δάση όπου ακόμα υπάρχουν φανερά σημάδια....Υπάρχουν δε και πολλά άλλα ήμερα και μεγάλα δέντρα και πολλά βοσκοτόπια για τα κοπάδια....». Από το κείμενο διακρίνεται ότι βασικό στοιχείο και πηγή ζωής για την περιοχή του Περιστερίου πριν 2500 χρόνια ήταν ο Κηφισός ποταμός που τροφοδοτούσε τον μεγάλο Ελαιώνα και τις καλλιέργειες της εύφορης κοιλάδας ανάμεσα στο Ποικίλο όρος και την κοίτη του ποταμού με νερό και φερτά υλικά. Από τα αρχαία κείμενα του Πλάτωνα και άλλων σύγχρονών του, τεκμαίρεται ότι στην περιοχή υπήρχε έντονη αγροτική δραστηριότητα, τόση που σταδιακά τα κτήματα επεκτάθηκαν προς τις δεντρόφυτες περιοχές, αρχίζοντας από τα «...ριζοβούνια και κατόπιν προς τα κατώτερα σημεία του πεδίου...» (από Πλάτωνα).

Ο Στράβωνας (64 π. Χ. – 23 μ. Χ.) περιγράφει την πεδιάδα ως εξής: «...Υπάρχουν ποτάμια και το ένα είναι ο Κηφισός που ξεκινάει από την περιοχή των Τριμενίων, κυλάει στην πεδιάδα, γι' αυτό υπάρχουν γεφύρια και γεφυρισμοί, χωρίζεται σε σκέλη, φτάνει μέχρι τον Πειραιά, χύνεται στο Φαληρικό, είναι χειμαρρώδης και το θέρος μειώνεται τελείως....». Τέλος, ακόμα και ο Ευριπίδης στην τραγωδία του Μήδεια, αναφέρει: «...Κι εκεί το λεν, η Κυπρίδα παίρνοντας απ' τα γάργαρα του Κηφισού νερά με τις γλυκόπνοες αύρες των ανάλαφρων ανέμων κάμπους και βουνά δροσαίνει...». (πληροφορίες από το site της εργατικής λέσχης Περιστερίου)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Χάρτης 4.5 Οι τριάντα κλεισθενικές τριτύες και η πιθανή θέση του Χολαργού

(Πηγή: χάρτης με τις τριτύες από το βιβλίο των P.Levague - P.V.Naguet που αποτελεί βελτιωμένη έκδοση του χάρτη των H.Stier και E.Kirseth. Για τη θέση των δήμων χρησιμοποιήθηκε ο χάρτης του Trail στο

4.2.2 Νεότερη ιστορία

Μέχρι και το τέλος του 19ου αιώνα, το Περιστερί επιβίωσε ως ένας ασήμαντος οικισμός, που η θέση του προσδιορίζεται στην περιοχή του σημερινού Λόφου Αξιωματικών, με ελάχιστους κατοίκους και κύρια ασχολία τις αγροτικές δραστηριότητες. (Τριανταφυλλοπούλου Α., 2006)

Κατά την επανάσταση του 1821, υπήρξε η πρώτη μεγάλη αλλαγή στο Περιστερί, με την καταστροφή 150.000 ελαιόδεντρων για την ξυλεία τους και την μετατροπή των εκτάσεων σε χωράφια και αμπελώνες (από Καμπούρογλου, 1920). Επί βασιλείας Γεωργίου Α', η ευρύτερη περιοχή του συνοικισμού, γύρω από την καταπράσινη κοίτη του Κηφισού, αποτελούσε ένα ειδυλλιακό τοπίο με πολλές εξοχικές κατοικίες και κτήματα των εύπορων Αθηναίων, που χρησιμοποιούσαν για τις θερινές τους διακοπές. Η δεύτερη επίδραση, που προκάλεσε ραγδαία μεταμόρφωση και προσέδωσε ταυτότητα στην ευρύτερη περιοχή του Περιστερίου, ήταν η Μικρασιατική καταστροφή του 1922. Ένα χρόνο μετά, από τους 1.500.000 πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα, οι 300.000 έφτασαν στην Απική. Ο πρώτος σχεδιασμός για την αντιμετώπιση του προβλήματος οδήγησε στην σύσταση της «Επιτροπής Αποκατάστασης των Προσφύγων». Το 1923 η Ελλάδα πήρε δάνειο από την Ευρώπη, προκειμένου να απασχοληθούν οι πρόσφυγες ως εργατικό δυναμικό. Ο ευρύτερος σχεδιασμός ανάπτυξης της Απικής, οδήγησε στην

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

δημιουργία ζωνών αποκλεισμού για τους πρόσφυγες, οι οποίοι γρήγορα κινήθηκαν προς περιοχές μακριά από το κέντρο της Αθήνας.

Ένας από τους βασικούς προσφυγικούς συνοικισμούς, μαζί με την Καισαριανή, τη Νέα Ιωνία, την Κοκκινιά, τον Κορυδαλλό, το Αιγάλεω, το Χαϊδάρι και την Νέα Χαλκηδόνα, ήταν και το Περιστέρι. Τότε στην περιοχή του Περιστερίου εγκαταστάθηκαν σχεδόν 7500 πρόσφυγες.

Λόγω της αμέλειας της Ελληνικής Πολιτείας οι προσφυγικοί οικισμοί αναπτύχθηκαν πρόχειρα, γρήγορα και άναρχα, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες διαβίωσης και επιβίωσης των προσφύγων. Εξαιτίας αυτής της αμέλειας και της έλλειψης ενδιαφέροντος προέκυψαν κρίσιμα προβλήματα, όπως οι κακές συνθήκες υγιεινής, οι πυρκαγιές, οι πλημμύρες, οι σκουπιδοτόποι, οι φυσικές καταστροφές, η έλλειψη επικοινωνίας και συγκοινωνιακών μέσων, η έλλειψη υδροδότησης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. (εικόνες 4.2 και 4.3). Εμφανώς πλέον, οι δυτικές περιοχές της Απικής ήταν οι πιο απομονωμένες και παραμελημένες, καθώς μέχρι και το 1927 δεν υπήρξε καμία δράση βελτίωσης των συνθηκών στο Περιστέρι (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019 Δήμου Περιστερίου). Όπως περιγράφει η Κ. Όλγα, κάτοικος Περιστερίου: «Εμείς εδώ στο Περιστέρι ήρθαμε με το '47. Υπήρχαν μόνο τα σπίπα αυτά με τα κόκκινα κεραμίδια και τα πέτρινα απέναντι. Όλα ήτανε χωράφια.» Περιγράφει στη συνέχεια πως αυτό άλλαξε όταν ήρθαν οι πρόσφυγες και τότε υπήρχαν οι παράγκες, όμως υπήρχε παραμέληση στην περιοχή. Η κ. Ειρήνη, κάτοικος Περιστερίου θυμάται: «Το Περιστέρι ήταν τότε εργατόκοσμος, η αστυφιλία είχε γίνει, ερχόντουσαν από τα χωριά, είχε γύρω-γύρω όλο εργοστάσια. Το Περιστέρι εγώ το θυμάμαι με χώματα. Είχε χωματόδρομους, λάσπες.»

Λόγω αυτής της παραμέλησης και της αδικίας που ένιωθαν οι κάτοικοι του Περιστερίου, δημιουργήθηκαν τοπικοί σύλλογοι, όπως το «Σωματείο Κατάργησης της Παράγκας» (1951), για την διεκδίκηση της ένταξης των εκτάσεων του Περιστερίου στο σχέδιο πόλης και την διανομή άρπων οικοδομήσιμων οικοπέδων στους κατοίκους. Ο κύριος Γιάννης λέει ότι οι ίδιοι οι κάτοικοι οργανώθηκαν και αγόρασαν μια έκταση όπου στη συνέχεια δόθηκαν έτοιμα σπιτάκια με τις πιστώσεις της Γερμανικής κυβέρνησης (που δόθηκαν λόγω ανπσταθμιστικών οφειλών του Α΄ παγκοσμίου πολέμου).

Διεκδικούνται κάποια αιτήματα, αλλά με πολύ αργό ρυθμό. Σιγά σιγά κατασκευάζονται σχολεία, κατασκευάζεται δίκτυο ομβρίων και αποχέτευσης, δίκτυο ηλεκτροφωτισμού, δίκτυο επικοινωνιών, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας. Όπως λέει ο κύριος Γιάννης, κάτοικος Περιστερίου: «Οι πρόσφυγες είναι που αναδείξανε το Περιστέρι.»

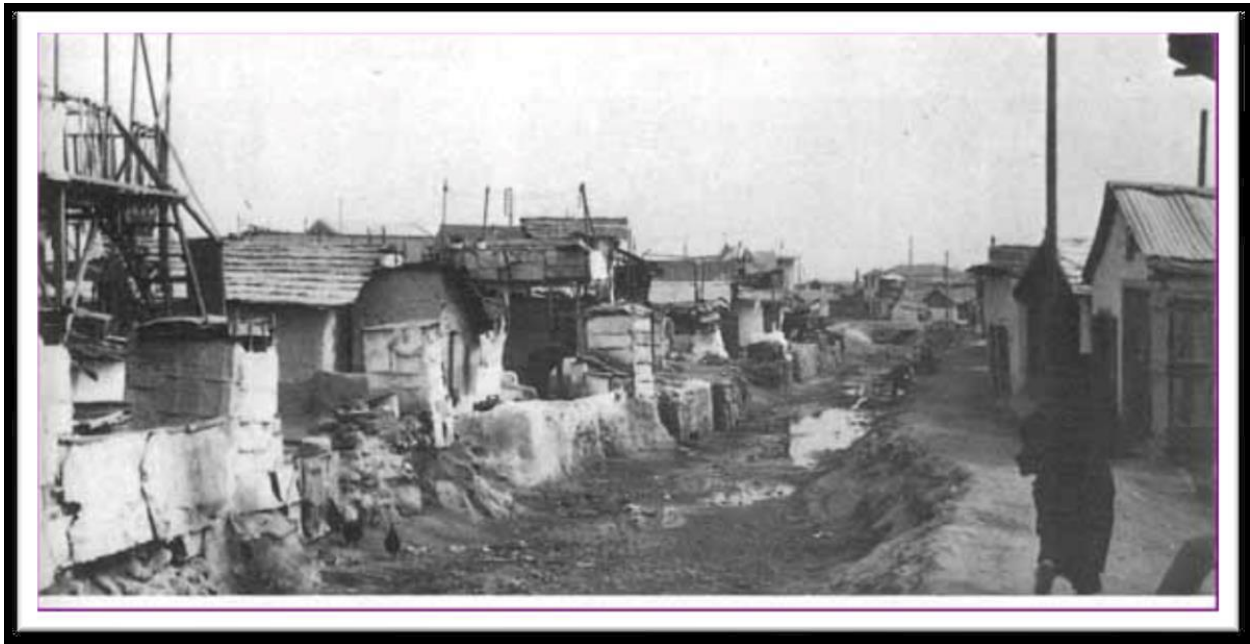
Όπως αναφέρει ο κύριος Χριστοφιλόπουλος, κάτοικος Περιστερίου, την περίοδο αυτή, επειδή τα παιδιά δεν μπορούσαν να πάνε στα γειτονικά σχολεία, δημιουργήθηκε από τους ίδιους τους κατοίκους ένα σχολείο σε μια παράγκα. Από τότε και μέχρι σήμερα υπάρχει ο σύλλογος αποφοίτων του «σχολείου της παράγκας». Σύμφωνα με τον κύριο Χριστοφιλόπουλο, «το πρώτο Γυμνάσιο παράγκας δημιουργήθηκε το 1939 και υπήρχε

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

μέχρι το 1962. Από εκεί βγήκε η γενιά της παράγκας.» Πολλοί από αυτούς που αποφοίτησαν κατάφεραν να αποκτήσουν σημαντικά επαγγέλματα στην περιοχή. Σε πολύ λίγους δινόταν όμως η δυνατότητα να περάσουν στο Πανεπιστήμιο, πολύ λιγότερο φυσικά στις γυναίκες. Οι ταξικοί αλλά και εθνοτικοί διαχωρισμοί και οι διακρίσεις λόγω φύλου αλλά και πολιτικών φρονημάτων είναι φανερό ότι είναι πολύ έντονοι αυτήν την εποχή.

Εικόνα 4.2 Μία δασκάλα προσφύγισσα με τα παιδιά της το 1932
(Πηγή: <https://www.ergatikilesxiperisteriou.blogspot.gr>)

Εικόνα 4.3 Παράγκες προσφύγων

(Πηγή: <https://www.ergatikilesxiperisteriou.blogspot.gr>)

Το Περιτέρι και πολλά άλλα Δυτικά Προάστια πλήπεται από το πρόβλημα της δόμησης εκτός σχεδίου, με την λεγόμενη αυθαίρετη δόμηση να κυριαρχεί. Μέχρι το 1951 στην περιοχή κυριαρχούσαν οι παράγκες (εικόνες 4.4 και 4.5) Το 1951 όμως ιδρύεται από τους ίδιους τους κατοίκους το Σωματείο Κατάργησης Παράγκας Περιστερίου, το οποίο στόχευε στη χορήγηση οικοπέδων, με σκοπό το μοίρασμά τους στους πρόσφυγες - μετανάστες και στην αντικατάσταση των προσφυγικών παραπηγμάτων από λαϊκές κατοικίες.

Ο κ. Αχιλλέας, από τον οποίο πήρα συνέντευξη στο ΚΑΠΗ, θυμάται ότι ήταν 9 χρονών όταν έφυγαν οι Γερμανοί και ότι οι παράγκες έφυγαν το '70. Αυτό που ακολούθησε όπως περιγράφει ο ίδιος είναι ότι «το κράτος είπε ότι όποιος θέλει σπίτι θα πληρώσει. Έδωσε δημοτικά σπίτια και πήρε τότε ένα ο παππούς μου. Πλήρωνε κάθε μήνα για να το ξεπληρώσει». Η κυρία Ελένη θυμάται τη συνέχεια από τις παράγκες και εξιστορεί «φύγανε οι παράγκες, ήρθαν οι πολυκατοικίες. Είχαμε το νερό, αλλά όχι μέσα στα σπίτια μας. Πηγαίναμε απ' έξω και το παίρναμε το νερό, είχε βρύσες. Εμείς έτυχε και μέναμε σε κιστό, έφπαξαν για τους πρόσφυγες κιστά και παράγκες. Ήμασταν οι πρόσφυγες όλοι μια οικογένεια. Όλοι αγαπημένοι». Συγκεκριμένα περιγράφει πως αν για παράδειγμα μαγείρευε μια μαμά, για να μην μυρίσει στους γείτονες και πεινάσουν, πήγαινε και σε αυτούς. Θυμάται επίσης πως οι πρόσφυγες έπρεπε να πηγαίνουν στα λουτρά για να κάνουν μπάνιο. Τονίζει πως τα λουτρά είναι το μόνο που θα ήθελε να είχε μείνει έτσι, σαν ιστορικό μέρος.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Εικόνα 4.4 Παραγκούπολη των Αρμενίων, 1952)
(Πηγή: <https://www.mixanitouxronou.gr>)

Εικόνα 4.5 Γειτονιά της προσφυγικής παραγκούπολης
(Πηγή: <https://www.mixanitouxronou.gr>)

4.3 Πληθυσμιακή εξέλιξη

Το 1920 το Περιστέρι έχει 123 κατοίκους και το 1928 μετά την εγκατάσταση των προσφύγων ο πληθυσμός της περιοχής έφτασε τους 7.268 κατοίκους. Το '40, στον πόλεμο, το Περιστέρι έχει 21.000 κατοίκους. Τη δεκαετία του '50 ο πληθυσμός του κορυφώθηκε και από 35.733 κατοίκους ξεπέρασε τους 79.335.25.

Στην επίσημη απογραφή της Στατιστικής Υπηρεσίας του 2011 ο πληθυσμός εκτιμάται σε 139.981 δημότες, με σύνολο κατοικιών 60.519.

Η αύξηση του πληθυσμού οφείλεται κυρίως στην αυξημένη εσωτερική μετανάστευση για εύρεση εργασίας, στο χαμηλό κόστος γης και κατοικίας στο Περιστέρι και στη μαζική εγκατάσταση Βιομηχανιών και καταστημάτων στο Δήμο.

Η αύξηση του πληθυσμού προκάλεσε έντονα προβλήματα, καθώς δεν είχαν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα και δεν είχαν ετοιμαστεί οι κατάλληλες υποδομές, με αποτέλεσμα να προκληθεί σημαντική ρύπανση στο περιβάλλον, εκτός σχεδίου δόμηση, μηδενική διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων και τελικά να υπάρξει χαμηλό βιοτικό επίπεδο για τους κατοίκους του που προσπάθησαν μέσω της λαϊκής αυτοκατασκευής άλλοτε

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

συλλογικά και άλλοτε οικογενειακά να φτιάξουν οι ίδιοι την πόλη τους (χειροποίητη πόλη) διεκδικώντας το δικαίωμα στην πόλη και φτιάχνοντας το στην πράξη.

4.4 Δράσεις του ΕΑΜ και ΕΛΑΣ στο Περιστέρι (επιλογή μέσα από τις συνεντεύξεις και την βιβλιογραφική έρευνα)

Στο Περιστέρι στεγάζεται το Μουσείο Εαμικής Εθνικής Αντίστασης, το οποίο λειτουργεί με την ευθύνη της Πανελληνίας Ένωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας (Διεύθυνση: Εθνικής Αντιστάσεως – Περιστέρι 33). Οι παρακάτω πληροφορίες στηρίζονται στο αρχείο που διερευνήθηκε σε αυτό το μουσείο και στις αντίστοιχες συνεντεύξεις. Η ύπαρξη του μουσείου αυτή δεν είναι τυχαία καθώς το ΕΑΜ έπαιξε σημαντικό ρόλο στην Εθνική αντίσταση, στην Ελλάδα γενικά και στο Περιστέρι ειδικά.

Το Περιστέρι εξαιτίας του γεγονότος ότι ήταν σχετικά μακριά από το κέντρο της Αθήνας, προσφερόταν για μια σειρά κρίσιμων μυστικών συναντήσεων σχετικά με την οργάνωση του αντιστασιακού αγώνα απέναντι στους κατακτητές. Επίσης, προσέφερε μεγάλο πλεονέκτημα στο ΕΑΜ και στο στρατιωτικό του σκέλος τον ΕΛΑΣ, γιατί οι κατακτητές δεν μπορούσαν εύκολα να διασχίσουν το Κηφισό Ποταμό για την εκδίωξη των ανταρτών από την πλευρά της Αθήνας, παρά μόνο μεταφέροντας αρκετές δυνάμεις. Μέσα στο μέτωπο του πολέμου και της αντίστασης αναπτύσσεται η έννοια της πανεθνικής ενότητας μεταξύ ετερόκλητων κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων. Κάθε σημείο κοινωνικής συνεύρεσης αξιοποιείται με σκοπό την οργάνωση της αντίστασης και του αγώνα. Όπως λένε πολλοί κάτοικοι στις συνεντεύξεις «Το Περιστέρι γίνεται «κάστρο» του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα».

Η είσοδος των γερμανικών στρατευμάτων στην πρωτεύουσα υπήρξε η απαρχή της ενεργοποίησης των πρώτων αντιστασιακών πυρήνων στις συνοικίες της Αθήνας. Λίγες μόλις ημέρες μετά, σημειώθηκαν οι πρώτες κινήσεις για τη δημιουργία των παράνομων μηχανισμών που θα λειτουργούσαν ως βάση ανάπτυξης του αντιστασιακού κινήματος στις συνοικίες αυτές. Αυτοί οι πρώτοι αντιστασιακοί πυρήνες των συνοικιών ανέλαβαν την υλοποίηση της εαμικής πολιτικής στο αρχικό στάδιο ανάπτυξής της. Την πρώτη περίοδο της Κατοχής, που σπγματίστηκε από την εμφάνιση του λιμού στην Αθήνα, η πολιτική του ΕΑΜ συμπυκνώθηκε στο κεντρικό σύνθημα «Κανένας νεκρός από πείνα». Όπως σημειώνει ο «Τη στιγμή εκείνη το ΕΑΜ απείχε πολύ από το να αποτελεί ένα οργανωμένο και καλοσυντονισμένο σχέδιο. Οι πολιτικές διαμορφώθηκαν από τη σχέση ΕΑΜ-τοπικών κοινωνιών, από την αλληλόδραση που αναπτύχθηκε ανάμεσα στις εαμικές οργανώσεις και την αυτενέργεια των κατοίκων στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν». Χαρακτηριστικό παράδειγμα της συνύπαρξης των νεωτερικών στοιχείων που εισήγαγε η δράση του ΕΑΜ στις συνοικίες και της κοινοτικής λογικής στην οποία

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

εδραζόταν η συλλογική δράση, υπήρξε η λειτουργία της Εθνικής Αλληλεγγύης. Με την ενσωμάτωση των στρατηγικών επιβίωσης που δημιούργησε η λαϊκή πρωτοβουλία - προμηθευτικοί συνεταιρισμοί, λαϊκές επιτροπές για τα συσσίτια, για την περίθαλψη των αναπήρων και για την παιδική πρόνοια - στους οργανωτικούς του μηχανισμούς, το ΕΑΜ κατάφερε να εμπλακεί και σε πολλές περιπτώσεις να τεθεί επικεφαλής του αγώνα των κατοίκων για την επιβίωση, προσφέροντας το οργανωτικό σχήμα, μέσω του οποίου οι Αθηναίοι μπορούσαν να επιδιώξουν την επίλυση του επισιτιστικού τους προβλήματος: «Πρέπει να βρεθούν 10 τουλάχιστον άτομα, τα οποία θα υπογράψουν ένα καταστατικό συνταγμένο από δικηγόρο, σύμφωνα με το “Νόμο περί Συνεταιρισμών”. Τρία αντίγραφα του καταστατικού αυτού υπογραμμένα από τους 10 πρώτους ιδρυτές υποβάλλονται στο υπουργείο Εργασίας για έγκριση. Στο ένα αντίγραφο θα επικολληθεί 100δραχμο χαρτόσημο. Τα αρχικά 10 άτομα, με τη βοήθεια των κατοίκων του συνοικισμού και ιδίως εμάς των ενδιαφερομένων γυναικών, θα τρέξουν να κυνηγήσουν τη λειτουργία του Συνεταιρισμού απαιτώντας άμεση βοήθεια και αρωγή απ’ το κράτος.» (8 Γυναίκεια Δράση, 1942).

Σύμφωνα με τον κύριο Γιάννη και την κυρία Στέλλα (προσωπικές συνεντεύξεις), την περίοδο αυτή ο Ερυθρός Σταυρός είχε φτιάξει στην «Μπιζού» ένα δίκτυο παρασκευής και διανομής συσσιτίου, ενώ παράλληλα στο κέντρο «Στρογγυλού» και στην εκκλησία «Ευαγγελίστρια», δίνονταν συσσίτιο για τα βρέφη προσφέροντας το πρωί γάλα και κρέμα. Από αυτήν ακριβώς την προσπάθεια ξεκινούσε, όλη σχεδόν η δουλειά του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ στο Περιστερί, καθώς ο χώρος προσφέρονταν για συναντήσεις και διακίνηση μηνυμάτων και προκηρύξεων με σκοπό την οργάνωση της ανίστασης του περιστεριώτικου λαού. Επίσης, το παράρτημα της ΕΟΧΑ εξυπηρετούσε τους φτωχούς και κατατρεγμένους Περιστεριώτες. Εθελοντές κάτοικοι πήγαιναν στα σπίτια για να προσφέρουν φάρμακα, φαγητό ή ό,τι άλλο χρήσιμο σε εκείνη τη δύσκολη περίοδο. Κάθε συνοικία είχε αυτοοργανωθεί και είχε δημιουργηθεί ένα σύστημα διανομής τροφίμων και φαρμάκων. Στις αρχές του 1943, ιδρύεται η «Εθνική Αλληλεγγύη» που βοήθησε σημαντικά την οργάνωση και την περιφρούρηση του αγώνα. Αυξήθηκαν σε σημαντικό βαθμό οι καθημερινές παράνομες συναντήσεις των αντιστασιακών οργανώσεων και ως σημαντικά αντιστασιακά κέντρα αναδείχθηκαν το Λιγνιτωρυχείο και το εργοστάσιο του Λαναρά. Στους δυο αυτούς μαζικούς παραγωγικούς χώρους αναπτύχθηκε έντονα το πνεύμα της καθολικής ανίστασης, τόσο για την αντιμετώπιση της πείνας και της αυταρχικότητας του κατακτητή που επεδίωκε αύξηση της παραγωγής (κυρίως στο λιγνιτωρυχείο), όσο και στη συμμετοχή των εργατών και του περιστεριώτικου λαού στις μεγάλες παναθηναϊκές κινητοποιήσεις. Αποτέλεσαν όμως αυτά τα μέρη και τη μήτρα για τη μαζικοποίηση του ΕΑΜ σε μέλη, αλλά και στη δημιουργία ικανών και εχέμυθων στελεχών που θα σήκωναν το βάρος της ανίστασης στον κατακτητή.

Στο Περιστερί, που όπως αναφέρθηκε στην αρχή ήταν μια «ελεύθερη» και δύσκολη στην πρόσβαση ζώνη, δημιουργήθηκε χώρος συγκέντρωσης στρατιωτικού κι άλλου

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

υλικού (νταμάρια Πετρούπολης), εκπαίδευσης αναρτών (στους πρόποδες του βουνού Αιγάλεω και του Ποικίλου Όρους) και θέσεων μάχης και προκάλυψης στις παρυφές των γύρω λόφων που επικοινωνούσαν με τις δεκάδες άλλες εστίες, μέσα και πλησίον των συνοικισμών του Περιστερίου. Δημιουργήθηκε μια ενιαία ζώνη αντίστασης που ξεκινούσε από την Πάρνηθα, το Μενίδι και τα Λιόσια, διέσχιζε το Περιστερί, το Αιγάλεω, την Αγία Βαρβάρα, το Χαϊδάρι κι έφτανε μέχρι τις εργατικές συνοικίες του Πειραιά. Αυτή η δυνατότητα της σχετικά ασφαλούς μετακίνησης των δυνάμεων του ΕΛΑΣ, θεωρείται αποφασιστικής σημασίας για το χτύπημα του κατακτητή στην Εθνική Οδό Αθηνών-Κορίνθου και συνέβαλε στη δυσχερή επικοινωνία των δυνάμεων του Άξονα με την Πελοπόννησο και ειδικά με το λιμάνι της Πάτρας. Βοήθησε, επίσης, αργότερα και στη συντεταγμένη οπισθοχώρηση προς τα βόρεια των στρατιωτικών τμημάτων του ΕΛΑΣ μετά την αγγλική επέμβαση.

Το ΕΑΜ στήριξε με αγώνες τους εργάτες του Λιγνιτωρυχείου. Το ανθρακωρυχείο είχε πάμπολλους ΕΑΜίτικους πυρήνες, περίπου 15 στην αρχή και αργότερα 40, σε ένα σύνολο 750 εργατών. Ανάλογοι αγώνες έγιναν και στο εργοστάσιο του Λαναρά. Ήδη στο ΛΑΝΑΡΑ από τον Φλεβάρη του 1942 είχε δημιουργηθεί οργάνωση του ΚΚΕ, γεγονός που έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην καθοδήγηση του αγώνα. Η πρώτη κινητοποίηση πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 1942 και παρά την τρομοκρατία οι εργάτες κέρδισαν καλύτερη διατροφή και ρουχισμό. Στις κινητοποιήσεις που οργάνωσε το Ε.Α.Μ. το Μάρτη του 1943 ενάντια στην επιστράτευση, οι εργάτες του Λαναρά συμμετείχαν καθολικά. Με το τέλος του πολέμου και την απελευθέρωση (12 Οκτωβρίου 1944) τη διαχείριση του εργοστασίου την ανέλαβε το ΕΑΜ σε συμφωνία με τους «Λαναράδες». Με την ένοπλη αντίσταση του ΕΛΑΣ, το ΕΑΜ Περιστερίου μπόρεσε να οργανώσει καλύτερα τον αγώνα. Η δραστηριότητά τους στράφηκε στην αντιμετώπιση των μαυραγοριτών και στην τροφοδοσία με γάλα και ψωμί από διάφορες άλλες πηγές, όπως από τις στάνες στην περιοχή «Γαλαζόπειτρα» του Ποικίλου Όρους.

Την Άνοιξη του 1943 κοντά στον Άγιο Ταξιάρχη οι Γερμανοί κάνουν μπλόκο σε συνεδρίαση του ΕΑΜ Περιστερίου, όπου όλοι οι συμμετέχοντες κατάφεραν να ξεφύγουν, εκτός από έναν, ο οποίος δεν είναι γνωστό το τέλος του. Στις αρχές του 1944 υπήρχε μόνιμη ανάρπικη ομάδα 32 ατόμων στο Περιστερί που απάρτιζε τον τρίτο λόχο του ΕΛΑΣ Περιστερίου και ήταν πλήρως εξοπλισμένη σε ελαφρά όπλα και χειροβομβίδες. Οι ΕΑΜίτες δυνάμεις είχαν αποφασίσει να διαβρώσουν τη Σχολή Χωροφυλακής στέλνοντας έμπειρα και μορφωμένα στελέχη που θα βοηθούσαν αποφασιστικά στη συγκέντρωση πληροφοριών αλλά και στην κλοπή όπλων και πυρομαχικών. Στις 28 Ιούνη του 1944 έγινε η μάχη στα «Παλαιά Λουτρά» κοντά στο σινέ «Ορφέα». Οι ταγματασφαλίτες του Πλυτζανόπουλου προσπάθησαν να εισβάλουν στη συνοικία, κάτι που δε δέχθηκαν οι Περιστεριώτες. Στη μάχη χάθηκαν ο Λοχαγός του 3ου λόχου του ΕΛΑΣ Τζιλβές Παναγιώτης και ο ΕΛΑΣίτης Βασίλης Αλαγιάννης.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Μια βδομάδα αργότερα, στις 6 Ιούλη 1944, έγινε το μπλόκο από τους Γερμανούς κατακτητές (στο σημερινό Λόφο Αξιωματικών) με τους ντόπιους συνεργάτες τους, τα τάγματα ασφαλείας και με σύνολο αντρών περί τους 4.000. Οι άντρες του Πλυτζανόπουλου είχαν ζώσει όλη τη νύχτα τη συνοικία. Ο γνωστός Γερόσταθος έπαιξε το ρόλο του καταδότη. Συγκεντρώνουν όλους τους αγωνιστές της Αντίστασης από ηλικίας 14 μέχρι 75 χρόνων, φορτώνουν 200 στα καμιόνια και τους άλλους τους μοιράζουν στις φυλακές στο Γουδί, στο Χαϊδάρι και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία.

Στις 16 Σεπτέμβρη του 1944 γίνεται η μάχη του Ελαιώνα. Πιο πριν είχαν προηγηθεί μάχες στη γέφυρα Ροσινιόλ και Κολοκυνθούς. Διοικητής του 3ου τάγματος του 4ου Συντάγματος Δυτικών Συνοικιών του ΕΛΑΣ είναι ο Νίκος Γεωργιάδης (ψευδώνυμο Έκτορας, έφεδρος υποκελευστής του Πολεμικού Ναυτικού και φοιτητής της Νομικής) όπου και σκοτώνεται. Οι γερμανοσολιάδες δεν κατάφεραν να μπουν στο Περιστερί.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών των ηρωικών πράξεων αλλά και των άλλων που προηγήθηκαν ήταν το αντιστασιακό κίνημα στο Περιστερί να συμβάλλει στη νίκη εναντίον των Γερμανών κατακτητών.

Τις τελευταίες μέρες της Κατοχής, το βασικό ζητούμενο για την κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας υπήρξε η πήρηση της τάξης που θα επέτρεπε τόσο την ομαλή αποχώρηση των γερμανικών στρατιωτικών μονάδων, όσο και την αποφυγή συγκρούσεων ανάμεσα στον ΕΛΑΣ και τις ένοπλες ομάδες των υπολοίπων αντιστασιακών οργανώσεων.

Στις 10 Οκτωβρίου 1944, δύο μέρες πριν την απελευθέρωση της πρωτεύουσας, συναντήθηκαν στην Αθήνα ο στρατιωτικός διοικητής Π. Σπηλιωτόπουλος με τους πρώτους υπουργούς της κυβέρνησης που έφτασαν στην πόλη, Θ. Τσάτσο και Γ. Ζέβγο. Μετά τη συνάντηση αυτή εκδόθηκε διαταγή σύμφωνα με την οποία η πρωτεύουσα χωρίστηκε σε κεντρική ζώνη και περιφερειακούς τομείς και ορίστηκαν τα αρμόδια για την πήρηση της τάξης σώματα. Το κέντρο της πόλης τέθηκε στην αρμοδιότητα δυνάμεων της Αστυνομίας Πόλεως, της Πυροσβεστικής και της Χωροφυλακής στην οποία ανατέθηκε ειδικότερα η φύλαξη των δημοσίων κτιρίων. Οι περιφερειακοί τομείς υπάχθηκαν στην αρμοδιότητα του ΕΛΑΣ και ένοπλων ομάδων των «εθνικών» οργανώσεων (Ελευθερία, 11 Οκτωβρίου 1944).

Σε εκτέλεση αυτής της διαταγής, εκδόθηκε Γενική Διαταγή του Α΄ Σώματος Στρατού του ΕΛΑΣ, σύμφωνα με την οποία: «Την πήρησιν της τάξεως εις τας συνοικίας Ζωγράφου – Κουπόνια – Καισαριανή - Βύρωνα – Γούβα – Κατσιπόδι – Ν. Σμύρνη – Περιστερί, αναλάβοσι αι μονάδες του Σώματος Στρατού [του ΕΛΑΣ] ευρισκόμενες εν στενώ συνδέσμω μετά της Εθνικής Πολιτοφυλακής [...] Ομοίως [...] εις τα προάστια ως και εις την Ν. Ιωνίαν και Ν. Φιλαδέλφειαν αναλάβοσι αι μονάδες 5ου Συν/τος εν πλήρει συνεργασία μετά των εντοπίων Αρχών Χωροφυλακής [...] Εις την περιοχή των Αθηνών [...] και στην περιοχή των αστυνομικών τμημάτων Αμπελοκήπων - Παγκρατίου –

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Κουκακίου – Καλλιθέας – Θησείου - Απικής – Πατησίων – Κυψέλης, η πήρησης της τάξεως (δυσανάγνωστη λέξη) υπό της Αστυνομίας Πόλεων και Αξιωματικών εν ενεργεία και εν στολή.»(Γενική Διαταγή της 12 Οκτωβρίου 1944, παρατίθεται στο Κυριακίδης, Εθνικοαπελευθερωτικός, σ. 97.)

Αυτός ο διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων ανταποκρίνονταν στην εικόνα που παρουσίαζε η πρωτεύουσα ως προς την κυριαρχία του ΕΛΑΣ στις συνοικίες και των αστικών οργανώσεων από κοινού με τα Σώματα Ασφαλείας στο κέντρο της πόλης. Επιπρόσθετα αντανακλούσε την προσπάθεια του στρατιωτικού διοικητή Απικής, των μη εαμικών μελών της κυβέρνησης καθώς και των Βρετανών, να κρατήσουν εκτός του διοικητικού κέντρου της πόλης τον ΕΛΑΣ. Τη νύχτα της 12ης προς 13η Οκτωβρίου οι Γερμανοί κατεβάζουν τη σβάστικα από την Ακρόπολη και εγκαταλείπουν την Αθήνα και τις άλλες συνοικίες. Στο Περιστερί, το τάγμα του ΕΛΑΣ που είχε 400 άντρες τις παραμονές της απελευθέρωσης, αυξήθηκε σε 850 άντρες. Σε μια μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση, εξελέγη δια βοής δήμαρχος Περιστερίου, ο πρόσφυγας Ευγένης Χαραλαμπίδης.

Την περίοδο αυτή, καθώς οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ δέχονταν ισχυρές πιέσεις στις ανατολικές γειτονίες της Αθήνας από τα αγγλικά στρατεύματα και υποχωρούσαν δυτικά, η ηγεσία του κινήματος μετέφερε την έδρα της στο Περιστερί, στο πιο απομακρυσμένο σημείο του μετώπου. Στο Περιστερί άρχιζαν να μεταφέρονται και οι όμηροι του ΕΛΑΣ που συλλαμβάνονταν σε αντίποινα των μαζικών συλλήψεων που πραγματοποιούσαν οι αντίπαλοι. Από τις 12 Δεκεμβρίου αρχίζει ένας ανελέητος καθημερινός βομβαρδισμός από αγγλικά αεροπλάνα και πλοία με στόχο το Λιγνιτωρυχείο και τα γραφεία της Πολιτοφυλακής.

Στις 3 Δεκέμβρη του 1944 χωροφύλακες των ταγμάτων ασφαλείας και Άγγλοι στρατιώτες χτύπησαν με όπλα μια ειρηνική διαδήλωση του Ε.Α.Μ. στο Σύνταγμα. Αμέσως μετά άρχισε συζήτηση για τις λεγόμενες ωμότητες που διέπραξε ο ΕΛΑΣ στο Περιστερί και από τις αρχές του 1945 αρχίζει ένα τρομερό κύμα διώξεων κάθε αριστερού στοιχείου. Στις 5 Απρίλη με αφορμή μια ένοπλη επίθεση σε αστυφύλακα, συλλαμβάνονται 350 άτομα. Στα μέσα Ιούλη αρχίζει η μεγάλη δίκη των κατηγορουμένων για το λιντσάρισμα του Γερόσταθου και από τους 31 κατηγορούμενους καταδικάζονται σε θάνατο έξι άτομα, μεταξύ των οποίων και ο Δήμαρχος Ευγένης Χαραλαμπίδης.

Παρά την απελευθέρωση, σε κάποιους χώρους ο διχασμός του τελευταίου χρόνου της Κατοχής δεν ήταν εύκολο να καλυφθεί από το πανηγυρικό κλίμα. Μπορεί στις συνοικίες όπου επικρατούσε πλήρως το ΕΑΜ και στους δρόμους του κέντρου της πόλης, οι αυθόρμητοι πανηγυρισμοί να απέδιδαν ένα διάχυτο αίσθημα ενότητας, όμως στους μαζικούς χώρους όπου δραστηριοποιήθηκαν μέλη όλων των αποχρώσεων του αντιστασιακού κινήματος, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Ο ανταγωνισμός μεταξύ εαμικών και μη αντιστασιακών οργανώσεων συνεχιζόταν στο νευραλγικό αυτό χώρο ακόμη και κάτω από τα νέα δεδομένα που έθετε η απελευθέρωση της Αθήνας. Τον Οκτώβρη του 1947, ο αθηναϊκός τύπος δίνει μεγάλη έκταση στη λεγόμενη «Συμμορία

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

της Χασιάς», τα μέλη της οποίας ήταν επτά παιδιά από το Περιστέρι ηλικίας 16-20 χρόνων που είχαν συγκροτήσει αντάρτικη ομάδα που όπως υποστηρίζουν σχετίζεται με κατευθύνσεις της ηγεσίας του ΚΚΕ. Η εκτέλεση των τεσσάρων από αυτά στις 29 Οκτώβρη 1947 αποτέλεσε το πρόσχημα για να εφαρμοστούν και στην Αθήνα τα έκτακτα μέτρα που μέχρι τότε ίσχυαν στην επαρχία.

Για την περίοδο αυτή μέσα στην οποία έχουμε την ανάδυση αριστερών δυνάμεων που διεκδικούν τη Δημαρχία του Περιστερίου, και την πρώτη εμφάνιση του Δημήτρη Φωλόπουλου (που στη συνέχεια έπαιξε σημαντικό ρόλο ως Δήμαρχος του Περιστερίου), μίλησα με τον ιστορικό της πόλης του Περιστερίου κύριο Χριστοφιλόπουλο. Ο ίδιος αναφέρει συγκεκριμένα «Ο Φωλόπουλος ήταν δήμαρχος από το 1960 έως το 1964 και έχει κάνει αγώνες για τους καταπατητές.» Ο κύριος Γιάννης, κάτοικος Περιστερίου, αναφέρεται στην πολύτιμη για το Περιστέρι δράση του Φωλόπουλου, κυρίως με τις δενδροφυτεύσεις και την παραχώρηση ελεύθερων χώρων στους πολίτες.

4.5 Ένα κοινωνικό κίνημα πόλης της δεκαετίας του 50 : Το χρονικό του κάρβουνου

Ένα σημαντικό κεφάλαιο, αλλά και «γεμάτο θυμό και πόνο», όπως περιγράφουν οι γηραιότεροι/ες από τους συμμετέχοντες/ούσες στις συνεντεύξεις, είναι αυτό του κάρβουνου και των στοών στο Περιστέρι. Πολλοί από αυτούς μιλούν με ανακούφιση και αναφέρονται σε «δικαίωση των αγώνων των Περιστεριωτών». Η κυρία Ελένη θυμάται και περιγράφει «εδώ που είναι το νεκροταφείο μπροστά είχε μία στοά, από κάτω είναι όλο στοές γιατί βγάλανε κάρβουνο, η Ανθούπολη και ο Ιερόθεος. Με τα χρόνια βέβαια το κλείσανε και έγινε η ανοικοδόμηση αυτή που έχει γίνει». Πώς τα κλείσανε όμως ; Τι συνέβη; Η βιβλιογραφία αναφέρεται στην περιοχή ως «το κάρβουνο».

Μια μεγαλειώδης κινητοποίηση των κατοίκων της Ανθούπολης στο Περιστέρι το Μάιο του 1956 έμεινε γνωστή σαν «Η εξέγερση του κάρβουνου». Αξίζει όμως να σημειωθεί και η ιστορία των λιγνιτωρυχείων, που οδήγησαν σε αυτήν με την πάροδο των χρόνων. Όπως μαθαίνουμε στο *χρονικό του «κάρβουνου»* από το Νίκο Θεοδοσίου, το 1933 αρχίζει η διαδικασία για τη λειτουργία λιγνιτωρυχείου στο Περιστέρι. Συγκεκριμένα παραθέτει: «Στις 5 Νοεμβρίου 1933 ανακοινώνεται η ίδρυση της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Λιγνιτωρυχεία Απικής Α.Ε. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από τους Χρήστο Περσάκη, πρόεδρο, Αντώνιο Ρομπάκη, Δημήτριο Πανόπουλο, Σπυρίδωνα Πανόπουλο, Ιωάννη Πρεζάνη, Γεώργιο Σιώπη, Αντώνιο Ραγκούση και Πολύβιο Τσακαλώτο. Διευθύνοντες σύμβουλοι ορίζονται οι Αντώνιος Ρομπάκης και Πολύβιος

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Τσακαλώτος. Το 1934 με βασιλικά διατάγματα παραχωρείται η έκταση και απ τη Νομαρχία Αττικής και Βοιωτίας δίνεται η άδεια εκμετάλλευσης. Το 1935-1936 αρχίζει η εξόρυξη λιγνίτη στο Περιστέρι. Τα τμήματα που αποτελούν την επιχείρηση είναι, η Πομόνα, για την άντληση των νερών από τις στοές, το Ηλεκτρολογείο, το Μηχανουργείο, το Μαγειρείο, η Αποθήκη τροφίμων. Απασχολούνται 350-450 εργάτες που εργάζονται σε βάθος 80 και 100 μέτρων. Εξάγουν 100-150 τόνους λιγνίτη την ημέρα.» Τη περίοδο της Κατοχής 1941-44 το λιγνιτωρυχείο περνά σε ιταλικά χέρια και μετονομάζεται σε *Agenta Carboni Italiani*. Την περίοδο της Κατοχής σημειώθηκε μια δυναμική απεργία με αιτήματα τη βελτίωση του συσσιπίου, την αύξηση των μισθών και ενοίκιο για τις κατοικίες. Η απεργία σημείωσε μεγάλη επιτυχία κι η διοίκηση υποχρεώθηκε να υποχωρήσει. Τότε είναι που δημιουργείται κι η σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει το λιγνιτωρυχείο με τον κύριο σιδηροδρομικό άξονα της χώρας στους Αγίους Αναργύρους. «Λίγο πριν την αποχώρηση των κατακτητών, το Αύγουστο του 1944, οι Έλληνες Πατσαλής, Βλαχούτσικος και Μόσχος αγοράζουν το ορυχείο από τους Ιταλούς. Απασχολούνται 60 με 140 εργάτες κι η παραγωγή είναι πολύ μικρή. Το Δεκέμβρη 1945, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας αναλαμβάνει το ίδιο την εκμετάλλευση του λιγνιτωρυχείου και τη διαχείρισή του αναλαμβάνει ο παλιός δοσίλογος εργοδότης Πατσαλής.» Με τη νέα διεύθυνση υπολογίζεται ότι η παραγωγή από 25 τόνους την ημέρα θα ανέβει στους 100.

Ακολουθεί μια μακρά περίοδος αγώνων και απεργιακών κινητοποιήσεων με βασικό αίτημα την καταβολή των δεδουλευμένων (26 Δεκεμβρίου, 21 Απριλίου 1948, 13 Μαΐου 1949, 6 Οκτωβρίου 1949, 24 Νοεμβρίου 1949, 10 Δεκεμβρίου 1949). «Το 1951 γίνεται δημοπράτηση του έργου κι η επιχείρηση των λιγνιτωρυχείων μισθώνεται στην εταιρία του Φραγκίσκου Πρεζάνη. Στο λιγνιτωρυχείο απασχολούνται 200 τώρα εργάτες και εξάγονται 25-30.000 τόνοι το χρόνο.» Από το Σεπτέμβριο του 1953 σπίπα στην Ανθούπολη αρχίζουν να παρουσιάζουν ρωγμές εξ αιτίας της διάνοιξης νέων στοών σε πολύ μικρό βάθος. Χαρακτηριστικά θυμούνται και μου περιγράφουν στις συνεντεύξεις ότι θυμούνται άλλοι τις οικογένειές τους να το βιώνουν και άλλοι συμπολίτες τους να περιγράφουν πως πολλές φορές πνάζονταν από τα κρεβάτια τους από τις εκρήξεις του δυναμίτη. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι το 1952 η επιχείρηση ανοίγει νέο φρέαρ σε απόσταση μόλις 20-30 μέτρων από τα σπίπα της περιοχής της Ανθούπολης. Στις συνεντεύξεις θυμούνται χαρακτηριστικά ότι υπήρξαν θάνατοι με την κατάρρευση στοών αλλά και δικαστήρια εναντίον κατοίκων οι οποίοι πήγαιναν κατά των αρχών. «Στις 3 Ιουνίου 1955 το Εφετείο της Αθήνας εκδίδει μια προκλητική απόφαση. Υποστηρίζει ότι ο οποιοσδήποτε μεταλλειοκότης μπορεί να προκαλέσει ζημιές σε σπίπα που βρίσκονται στην επιφάνεια αλλά έχει την υποχρέωση να τα αποζημιώσει. Όχι όμως για την Ανθούπολη γιατί τα σπίπα είναι χτισμένα εκτός σχεδίου πόλεως και χωρίς άδεια.» Παρά τις μαζικές ανηδράσεις, για τις οποίες η πολιτεία αδιαφορεί, η κατάσταση με τον καιρό χειροτερεύει, με πολλά σπίπα να γεμίζουν ρωγμές και να είναι έτοιμα για κατάρρευση,

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να εγκαταλείπονται. Έτσι, όταν η κατάσταση έχει φτάσει πια στο απροχώρητο, γίνεται γενική κινητοποίηση, στις 14 Μαΐου 1956. Στις 10 το βράδυ η καμπάνες της Αγίας Μαρίνας χτυπούν και συγκεντρώνονται περίπου 5 χιλιάδες αγανακτισμένοι κάτοικοι της Ανθούπολης, οι οποίοι κατευθύνονται στις εγκαταστάσεις των λιγνιτωρυχείων. Πολύ γλαφυρά περιγράφει την εξέγερση ο Θεοδοσίου: «Εκείνη την ώρα σχολάει η βάρδια και δεν υπάρχουν άλλοι εργάτες στις στοές. Η μόνιμη φρουρά των χωροφυλάκων δεν μπορεί να τους ανημετωπίσει. Με πανιά ποτισμένα με πετρέλαιο πυρπολούν τις ξύλινες εγκαταστάσεις ενώ αναπνάζουν με δυναμική τα τσιμεντένια χτίσματα. Είναι σπινθίρες που φωτιά υψώνεται στα 100-150 μέτρα και είναι ορατή χιλιόμετρα μακριά. Σε πολλές γειτονίες της Αθήνας αρχίζουν να χτυπούν κι εκεί οι καμπάνες. Οι ενισχύσεις των χωροφυλάκων που φτάνουν εσπευσμένα από τους Άγιους Αναργύρους, τη Νέα Ιωνία, τα Νέα Λιόσια και τη Νέα Φιλαδέλφεια αποκρούονται με πέτρες. Η κυβέρνηση πανικοβάλλεται. Επί τόπου φτάνουν ο διευθυντής της Αστυνομίας Αθηνών Γεωργίου κι ο διοικητής της Γενικής Ασφάλειας Ρακιντζής με νέες ενισχύσεις: 300 χωροφύλακες από το Σύνταγμα Μακρυγιάννη με πολεμική εξάρτηση, κράνη και βραχύκαννα όπλα και 680 αστυφύλακες, ασφαλίτες και άλλους. Οι αστυνομικοί φτάνουν με όποιο μέσο μπορούν αυτοκίνητα, ΙΧ, φορητά ακόμα και λεωφορεία της γραμμής. Ίλη τεθωρακισμένων της αστυνομίας αναλαμβάνει τη φύλαξη των γραφείων της εταιρίας στα οποία φυλάσσονται μεγάλες ποσότητες εκρηκτικών υλών καθώς υπήρχαν πληροφορίες ότι οι εξεγερμένοι κατευθύνονταν προς τα εκεί. Ενώ οι συμπλοκές συνεχίζονται οι χωροφύλακες αρχίζουν να πυροβολούν στον αέρα για να απομακρύνουν τον κόσμο. Ρίχνονται πάνω από 500 σφαίρες αλλά οι εξεγερμένοι δεν πτοούνται. Από τις συμπλοκές με την αστυνομία τραυματίζονται και μεταφέρονται στο Σταθμό Α Βοηθειών οι Κ. Τσίτος 30 χρόνων, Ν. Καραβανάς 16 χρόνων και Ευσταθία Μαναρακοπούλου 20 χρόνων. Η φωτιά στις εγκαταστάσεις συνεχίζεται. Οι Ανθοπουλιώτες καταφέρνουν να εξουδετερώσουν τις πυροσβεστικές αντλίες που προσπαθούν να πλησιάσουν ενώ καταστρέφουν ολοσχερώς την πρώτη από αυτές. Τελικά η κατάσβεση της φωτιάς ξεκίνησε στις 3 το πρωί και ολοκληρώθηκε περίπου 5 το πρωί αφού κατέστρεψε ολοκληρωτικά τις επίγειες εγκαταστάσεις των λιγνιτωρυχείων. Η χωροφυλακή συλλαμβάνει πάνω από 40 περίπου άτομα σαν πρωταίπους της εξέγερσης.» Η δίκη τους, η οποία αναβάλλεται δύο φορές, τελικά τους αθώνει όλους, εκτός από έξι, στους οποίους επιβάλλεται ποινή σε πέντε μήνες φυλακή για αντίσταση κατά της αρχής απλής μορφής. «Στις 16 Μαΐου ο δήμαρχος Περιστερίου Αριστείδης Σελίμης μαζί με το νομικό σύμβουλο του Δήμου Ευάγγελο Γιαννόπουλο και τον Προϊστάμενο των Τεχνικών Υπηρεσιών Ν. Γαβριηλίδη παραχωρούν συνέντευξη τύπου στο Δημαρχείο όπου δηλώνουν ότι αν συνεχιστεί η λειτουργία του λιγνιτωρυχείου, ακόμα κι αν ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, ολόκληρος ο συνοικισμός της Ανθούπολης κινδυνεύει να καταρρεύσει. Χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι την προηγούμενη μέρα στην οδό Παπαμάρκου σημειώθηκε ρωγμή στο

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

κατάστρωμα του δρόμου πλάτους 15 εκ. και μήκους 20 μέτρων.» «Στις 30 Ιανουαρίου 1957 ξεκινά η δίκη των υπευθύνων των λιγνιτωρυχείων. Κατηγορούμενοι ο Φρ. Πρεζάνης, εκπρόσωπος της εταιρίας «Απική» και ο Ιω. Φινές, μηχανικός των λιγνιτωρυχείων. Τρεις μέρες αργότερα εκδίδεται η απόφαση. Ο Πρεζάνης καταδικάζεται σε φυλάκιση τεσσάρων μηνών κι ο Φινές τριών. Οι κατηγορούμενοι εξαγοράζουν τις ποινές τους με 200 μεταλλικές δραχμές την ημέρα.» Στους κατοίκους, που υπέστησαν ζημιές τα σπίτια τους, αρκετοί από τους οποίους είχαν κάνει μηνύσεις, αποφασίζεται να καταβληθεί το ποσό των 500 δραχμών στον καθένα για ψυχική οδύνη, χωρίς να αναφερθεί το ενδεχόμενο αποκατάστασης των ζημιών.

Το 1958 και 1959 οριστικοποιείται το τέλος των λιγνιτωρυχείων στο Περιστερί, μέσω ενός προγράμματος λιθογομώσεων των στοών που θα βοηθούσε στο να αποφευχθεί εκτεταμένη καθίζηση. Σε όλους τους μεταγενέστερους σεισμούς, η περιοχή φαίνεται να έχει σοβαρά προβλήματα λόγω της αστάθειας του εδάφους.

4.6 Από το '60 έως σήμερα - Κινήματα πόλης που συχνά μετατρέπονται σε κοινωνικά κινήματα πόλης : οι μάχες του Άλσους, των πλατειών, των σχολείων, των παιδικών σταθμών.

Στα μέσα της δεκαετίας του '60, στο Περιστερί καταγράφονται 21 βιομηχανίες και σχεδόν 2.000 εμπορικά καταστήματα. Αρχίζει σταδιακά να διεκδικείται η διακοπή της λειτουργίας του Λιγνιτωρυχείου και να εντάσσονται οι συνοικίες στο σχέδιο πόλεως, έχουμε την δημιουργία των ημερησίων, νυχτερινών δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων και δημόσιων υποδομών. Η περιοχή του Περιστερίου χαρακτηρίζεται όμως ακόμα από πολλά χωράφια και κήπους που αργότερα θα τα αντικαταστήσουν με κατοικίες, βιομηχανίες, εργοστάσια και αποθήκες. Ελάχιστα κτίσματα στο Περιστερί έχουν παραμείνει ίδια στις μέρες μας, για παράδειγμα έχουν σωθεί στη παλιά συνοικία των Δημοτικών, νότια της οδού Βασιλέως Αλεξάνδρου, κραπικά χπιστά σπίτια που αντικατέστησαν τις πρώτες παράγκες, τα οποία είναι μονοκατοικίες με κεραμοσκεπή ή διπλές κατοικίες με ενιαία κεραμοσκεπή. Κοντά σε αυτά υπάρχουν και κτίσματα προσφυγικών σπιτιών της δεκαετίας του 40, το 1ο και 2ο Δημοτικά σχολεία, όπου ήταν τα πρώτα πέτρινα που έχουν διατηρηθεί. Εκτός από αυτά διατηρείται και η παλιά αγορά κάτω από την Ευαγγελίστρια.

Το Περιστερί σήμερα χαρακτηρίζεται από έντονη αστικοποίηση, με πολύ πυκνή δόμηση, με εξαίρεση το Δημοτικό Άλσος, αλλά και με διεθνικότητα. Από παλιά μέχρι και σήμερα βλέπουμε ότι υπάρχει ακόμα σε ολόκληρη την περιοχή η ανάγκη για κατοικία που συχνά οδηγεί στην λεγόμενη αυθαίρετη δόμηση. Το Περιστερί σήμερα αποτελεί μια από τις πιο δημοφιλείς οικιστικά και εμπορικά περιοχές του συγκροτήματος των δυτικών προαστίων, αλλά υστερεί σε σημαντικό βαθμό σε ελεύθερους χώρους και χώρους

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

πρασίνου. Οι φορείς διαχείρισης της εξέλιξης του Περιστερίου, ως προς το οικιστικό, πολεοδομικό και ενεργειακό κομμάτι, όφειλαν να λάβουν υπόψη σοβαρά όλα τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του εσωτερικού και γύρω χώρου σε φυσικό, πολιτικό και διοικητικό επίπεδο, καθώς επηρεάζονται από αυτά οι απαραίτητες υποδομές, προκειμένου να διευκολυνθεί και να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων του. Η κ. Βούλα περιγράφει στη συνέντευξή της: «Εγώ ήρθα στο περιστερί το 1978. Όταν ήρθα το Περιστερί ήταν μια πόλη υποβαθμισμένη, γιατί είχε ακόμα το χαρακτήρα που της είχαν δώσει οι πρόσφυγες και οι αριστεροί. Το '81, με πρωτοβουλία του τότε δημάρχου, Δημητρακόπουλου, άρχισαν να γίνονται κάποια ουσιαστικά πράγματα στο Περιστερί και ειδικά στην περιοχή εδώ στη Χρυσούπολη». Είναι φανερό ότι ο στερεοτυπικός τρόπος αναφοράς από τα ΜΜΕ στην περιοχή την είχε επηρεάσει κατά την εγκατάστασή της : αντί να αναφέρεται στις πολιτικές που υποβάθμισαν τη ζωή στο Περιστερί, που οδήγησαν στην άνοδο της αριστεράς στην περιοχή, αποδίδει ευθύνες στην αριστερά για την υποβάθμισή της. Όπως θα δούμε παρακάτω η καλύτερευση της ζωής των κατοίκων του Περιστερίου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στους αγώνες των κατοίκων του στους οποίους πρωτοστάτησαν αριστερές δυνάμεις και γενικότερα συλλογικότητες και άτομα που ανπίνθενται στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, οργανωμένα ή όχι.

Οι αγώνες που έγιναν επί δημαρχίας Δημήτρη Φωλόπουλου (δήμαρχος το 1964, το 1975, το 1978 και το 1986) για τη δημιουργία σχολείων, κέντρων υγείας, παιδικών σταθμών, πάρκων αναψυχής και πλατειών είναι πολύ χαρακτηριστικοί και περιγράφονται στον χάρτη ---- που προέκυψε από τις συνεντεύξεις. Χαρακτηριστικά ο κύριος Χριστοφιλόπουλος αναφέρεται στη δράση του και συγκεκριμένα μιλάει για μια μεγάλη χωράφα, 27 στρεμμάτων, του Περιστερίου, την οποία ο Φωλόπουλος έδωσε στην επιτροπή σχολικών κπρίων για να χτίσει. Έγινε έτσι η οργάνωση των σχολικών κπρίων επί Φωλόπουλου, αλλά και το πάρκο της πλατείας Ηρώων Πολυτεχνείου. Επιπλέον έκανε πολλές δενδροφυτεύσεις στην πλατεία Μπουρναζίου και στον Άγιο Αντώνιο, καθώς έδωσε στην περιοχή και το άλσος Περιστερίου. Άλλοι χώροι έγιναν μέρος του Περιστερίου επί δημαρχίας Δημητρακόπουλου. Ο Φωλόπουλος έδρασε περισσότερο με αγώνες, ενώ ο Δημητρακόπουλος με τα χρήματα της κυβέρνησης και απαλλοτριώσεις. Με αυτά τα χρήματα έγιναν ελεύθερα μέρη του Περιστερίου 200 στρέμματα στο Λόφο Αξιωματικών και η Ξυλοτεχνία.

Αξίζει λοιπόν να περιηγηθούμε λίγο στην ιστορία του τόπου διερευνώντας ένα σημαντικό γεγονός της δεκαετίας 80 και τον ρόλο των διαφορετικών δρώντων σε αυτό. Για το σκοπό αυτό αναζητήσα μια από τις πρωτοπόρες γυναίκες στον αγώνα «της Ξυλοτεχνίας».

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

4.7 Ένα νέο κοινωνικό κίνημα πόλης της δεκαετίας 80 : Η Ξυλοτεχνία

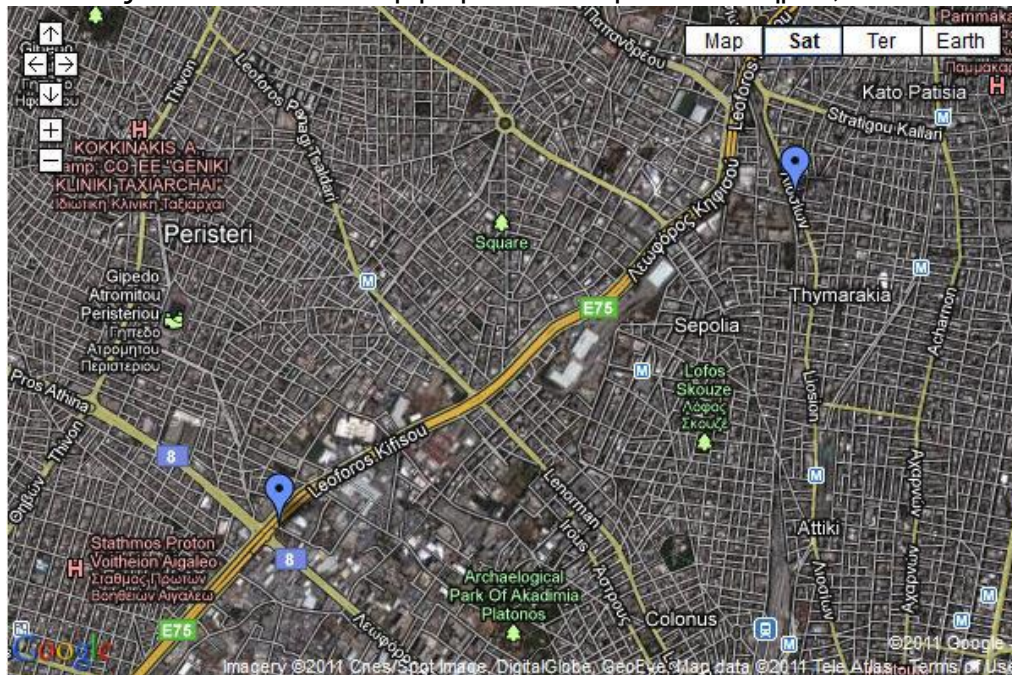
Το 1953 άρχισε τη λειτουργία της η «Ελληνική Ξυλοτεχνία», μια μεγάλη βιομηχανική μονάδα που απασχολούσε 200 με 250 εργάτες. Εκεί κατασκευάζονταν και τα ψυγεία πάγου «Χιών».

Η κυρία Στέλλα, κάτοικος Περιστερίου, θυμάται και περιγράφει για την ξυλοτεχνία στη συνέντευξη μας. Συγκεκριμένα αναφέρεται στα χρόνια 1981/82, όταν οι κάτοικοι του Περιστερίου και ο Δήμος ήθελαν να αποκτήσουν τον χώρο της ξυλοτεχνίας, στον οποίο στεγαζόταν μία βιοτεχνία της εποχής, η οποία χρωστούσε στους εργάτες της. Περιγράφει με λεπτομέρειες τα συμβάντα, καθώς εκείνη την περίοδο υπήρξε συνοικιακός σύμβουλος και συμμετείχε στην κατάληψη που πραγματοποιήθηκε. Περιγράφει ότι σχεδόν όλο το Περιστερί και οι εργάτες της βιοτεχνίας έκαναν κατάληψη στον χώρο από το Σεπτέμβρη της χρονιάς εκείνης μέχρι 10 μέρες πριν τα Χριστούγεννα. Έκαναν όλοι βάρδιες ώστε να μένουν συνέχεια άνθρωποι μέσα στον χώρο, αν και ο Δήμος δεν ήταν με το μέρος τους, επί δημαρχίας Δημητρακοπούλου. Θυμάται συγκεκριμένα να έχουν μεταφέρει στον χώρο ξυλόσομπες, τραπεζάκια και τραπέζια για σκάκι, καθώς ένας πρωταθλητής Ελλάδας στο σκάκι συμμετείχε μαζί τους και έπαιζε με τα μικρά παιδιά. Έκαναν συνεχώς εκδηλώσεις καλώντας διάσημους της εποχής, όπως η Βερούλη, αλλά και άλλοι, με αποκορύφωση την εκδήλωση με τον Ρίτσο, θέλοντας έτσι να μαζεύουν κόσμο στο κτίριο. Τελικά η κατάληψη τελείωσε όταν πέρασε στην δικαιοδοσία του Δήμου το κτίριο. Τονίζει ότι οι κάτοικοι ζητούσαν ο χώρος να γίνει ένα αθλητικό κέντρο νεολαίας και ότι παρόλο που τα αιτήματά τους δεν ικανοποιήθηκαν, ο χώρος πλέον βρισκόταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση. Περιγράφει την γειτονιά, η οποία ήταν ιδιαίτερα βοηθητική στην κατάληψη και τονίζει πως θα ήταν ανήκουστο να μην ήθελαν οι κάτοικοί της να καθαριστεί ο χώρος, ο οποίος τονίζει ότι ήταν σε άθλια κατάσταση. Σήμερα, αναφέρει, ότι στο κτίριο χρησιμοποιείται ένα κομμάτι ως δημοτικό θεατράκι, ένα άλλο είναι κομμάτι της δημαρχίας, υπάρχει ένας σύλλογος ιδιωτικών αθλητικών εγκαταστάσεων και ένα κομμάτι μικρότερο έχει γίνει κι αυτό σύλλογος.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

(επί της οδού Λιοσίων) υπάρχει ο σταθμός του μετρό Αττική, ο οποίος αποτελεί κομβικό σημείο μετεπιβίβασης μεταξύ της γραμμής 2 του μετρό και της γραμμής 1 του ΗΣΑΠ με κατεύθυνση προς Πειραιά και Κηφισιά. Παράλληλα, νότια του δήμου (επί της Ιεράς Οδού) χωροθετείται ο σταθμός του μετρό Αιγάλεω, ο οποίος παρέχει την απαραίτητη πρόσβαση προς το κέντρο της Αθήνας και τελικό προορισμό τα ανατολικά προάστια της πρωτεύουσας και το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος.

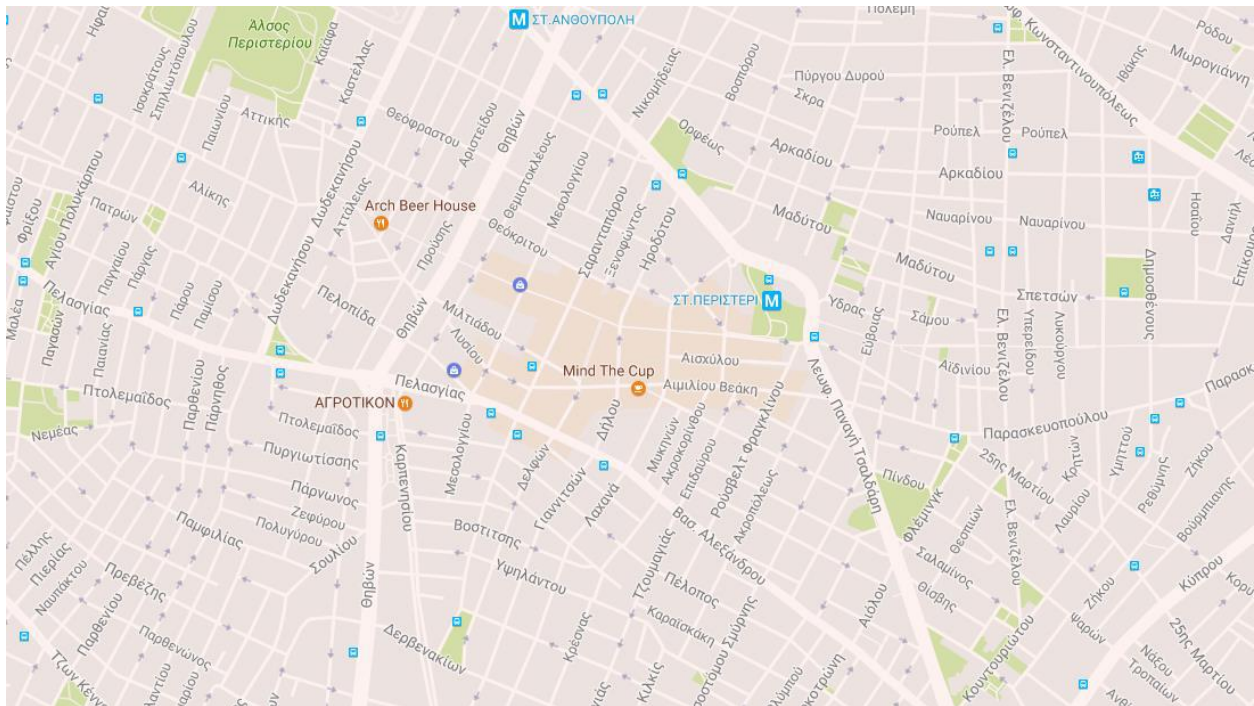
Συνολικά λοιπόν ο δήμος εξυπηρετείται από 20 γραμμές λεωφορείων και 3 γραμμές τρόλεϊ, καθώς και από 3 δημοτικές γραμμές λεωφορείων (η γραμμή 100, 400 και 700), οι οποίες κινούνται τόσο περιμετρικά των ορίων του δήμου,

Χάρτης 5.2 Χάρτης με τους δύο σταθμούς ΚΤΕΛ Λιοσίων και Κηφισού
(Πηγή : <http://www.stigmap.gr>)

Η ιδιαιτερότητα του οδικού δικτύου του Περιστερίου έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί τμήμα της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας, της περιφέρειας και ολόκληρης της χώρας, καθώς περιλαμβάνει εθνικές οδούς (Εθνική οδός Αθηνών- Λαμίας), λεωφόρους (Αθηνών-Κορίνθου, Θηβών) και αρτηρίες που συνδέουν το δήμο με τον όμορο γεωγραφικό χώρο. (χάρτης 5.3)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

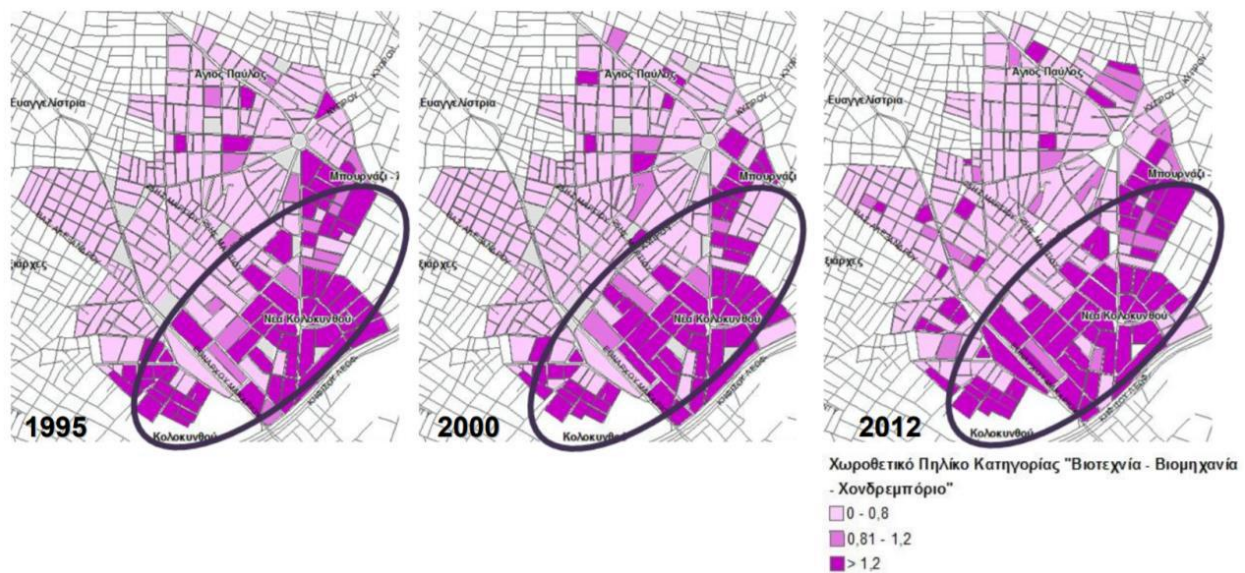
Χάρτης 5.3 Κύριες οδικές αρτηρίες είναι η οδός Θηβών, η Λεωφόρος Παναγή Τσαλδάρη και η Λεωφόρος Αθηνών
(Πηγή: <https://www.googlemaps.gr>)

5.2 Τα κύρια προβλήματα στο Δήμο Περιστερίου

Σε γενικές γραμμές, τα κύρια προβλήματα που εντοπίζονται στη μεταφορική υποδομή του δήμου Περιστερίου (σύμφωνα με τη «Μελέτη για τις σημειακές παρέμβασης και τροποποίησης του Γ.Π.Σ. (2004)» είναι η έλλειψη αρτηριών και συλλεκτριών με κατάλληλα γεωμετρικά χαρακτηριστικά, η ανυπαρξία χώρων στάθμευσης εκτός των δρόμων και η κυκλοφοριακή αναρχία. Οι κακοτεχνίες στους δρόμους του Περιστερίου επίσης είναι εμφανείς.

Σχετικά με τις βιοτεχνίες, βιομηχανίες και το χονδρεμπόριο (χάρτης 5.4), δεν παρουσιάζονται έντονες διαφοροποιήσεις διαχρονικά.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Χάρτης 5.4 Διαχρονική εξέλιξη της έντασης εμφάνισης της χρήσης βιοτεχνίας, βιομηχανίας, χονδρεμπορίου στο τμήμα του Δήμου Περιστερίου.

(Πηγή: Αρχείο Πολεοδομίας Περιστερίου)

Ο Δήμος Περιστερίου αντιμετωπίζει αρκετά περιβαλλοντικά προβλήματα, εκτός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Αυτά συνδέονται με την ύπαρξη σημαντικού αριθμού βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων στην περιοχή μελέτης και με την απρογραμμάτιστη ανάπτυξη της περιοχής του Ελαιώνα την τελευταία εικοσαετία, αλλά και την παράνομη χωροθέτηση μη επιτρεπόμενων χρήσεων γης.

Οι επιπτώσεις που προκαλούν οι Βιομηχανίες – Βιοτεχνίες στη περιοχή του Περιστερίου, κατ' επέκταση στις γύρω περιοχές, αλλά και γενικότερα στο περιβάλλον είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα και του υπεδάφους, τα υπόγεια ύδατα, ο κυκλοφοριακός θόρυβος, ο βιομηχανικός θόρυβος, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω. Τα υγρά απόβλητα που δημιουργούνται κάθε μέρα από τις βιομηχανίες είναι πάρα πολλά και επιβαρύνουν το περιβάλλον. Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα που προκαλούν οι εγκαταστάσεις των βιομηχανιών στην αστική περιοχή είναι ότι οι δρόμοι που περνάνε μπροστά από τις βιομηχανίες είναι περιφερειακές αρτηρίες. Λόγω της καθημερινής κίνησης μεγάλων οχημάτων προς την βιομηχανική περιοχή των Θηβών δημιουργείται κυκλοφοριακό πρόβλημα.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Το Περιστέρι διαθέτει σε ορισμένους κατοίκους του εργατικές κατοικίες, οι οποίες εδράζονται κοντά στους σταθμούς του μετρό του Αγίου Αντωνίου και του Περιστερίου.

Εικόνα 5.4 και 5.5 Συγκρότημα εργατικών κατοικιών κοντά στο σταθμό του μετρό Περιστέρι
Πηγή: εικόνες από διαδίκτυο

Η κατάσταση των ίδιων των κτιρίων είναι αρκετά υποβαθμισμένη, ωστόσο έχουν γίνει προσπάθειες βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των ενοίκων με τη δημιουργία ανοιχτών-πράσινων χώρων εντός των οικοδομικών τετραγώνων που φιλοξενούν τις εργατικές κατοικίες, καθώς και χώροι που χρησιμεύουν ως χώροι στάθμευσης.

5.3 Εγκαταστάσεις και υποδομές στο Δήμο Περιστερίου

Σε σχέση με την υγεία και τις εγκαταστάσεις που υπάρχουν στο Περιστέρι για την κάλυψη ιατροφαρμακευτικών αναγκών των πολιτών, η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται στους δημότες από νοσοκομεία της Αθήνας καθώς και από το νέο Απικό

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

νοσοκομείο στο δήμο Χαϊδαρίου, καθότι δεν υπάρχει νοσοκομείο εντός των ορίων του δήμου. Η μόνη πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη που καλύπτεται στο δήμο, εκτός ιδιωτικής περίθαλψης σε ιατρεία και την ιδιωτική κλινική ΙΑΤΡΙΚΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ, είναι από τα τμήματα ΙΚΑ που υπάρχουν στην περιοχή και από το νέο κέντρο υγείας ασπικού τύπου. Το Κέντρο Υγείας Περιστερίου υπάγεται στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «ΑΤΤΙΚΟ» και περιλαμβάνει Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών, Εξεταστήρια παθολογικού, οδοντιατρικού, γυναικολογικού και καρδιολογικού, ιατρικές υπηρεσίες, Ακπνολογικό Τμήμα, Μονάδα Βραχείας Νοσηλείας 2 κλινών, Μονάδα Φυσικοθεραπείας και Αποκατάστασης.

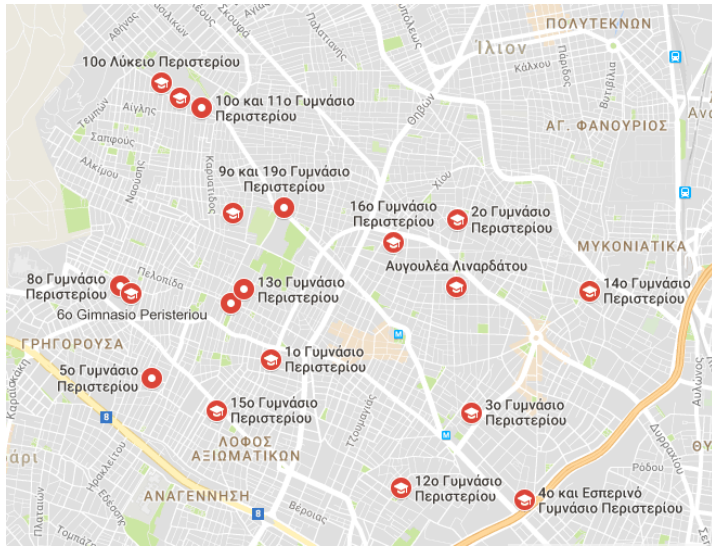
Αναφορικά με τις εκπαιδευτικές υποδομές που εδράζονται στην περιοχή μελέτης, υπάρχουν συνολικά 19 βρεφονηπιακοί-παιδικοί σταθμοί, 53 νηπιαγωγεία, 46 δημοτικά, 22 γυμνάσια, 15 ενιαία λύκεια και 8 ΕΠΑΛ-ΣΕΚ

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

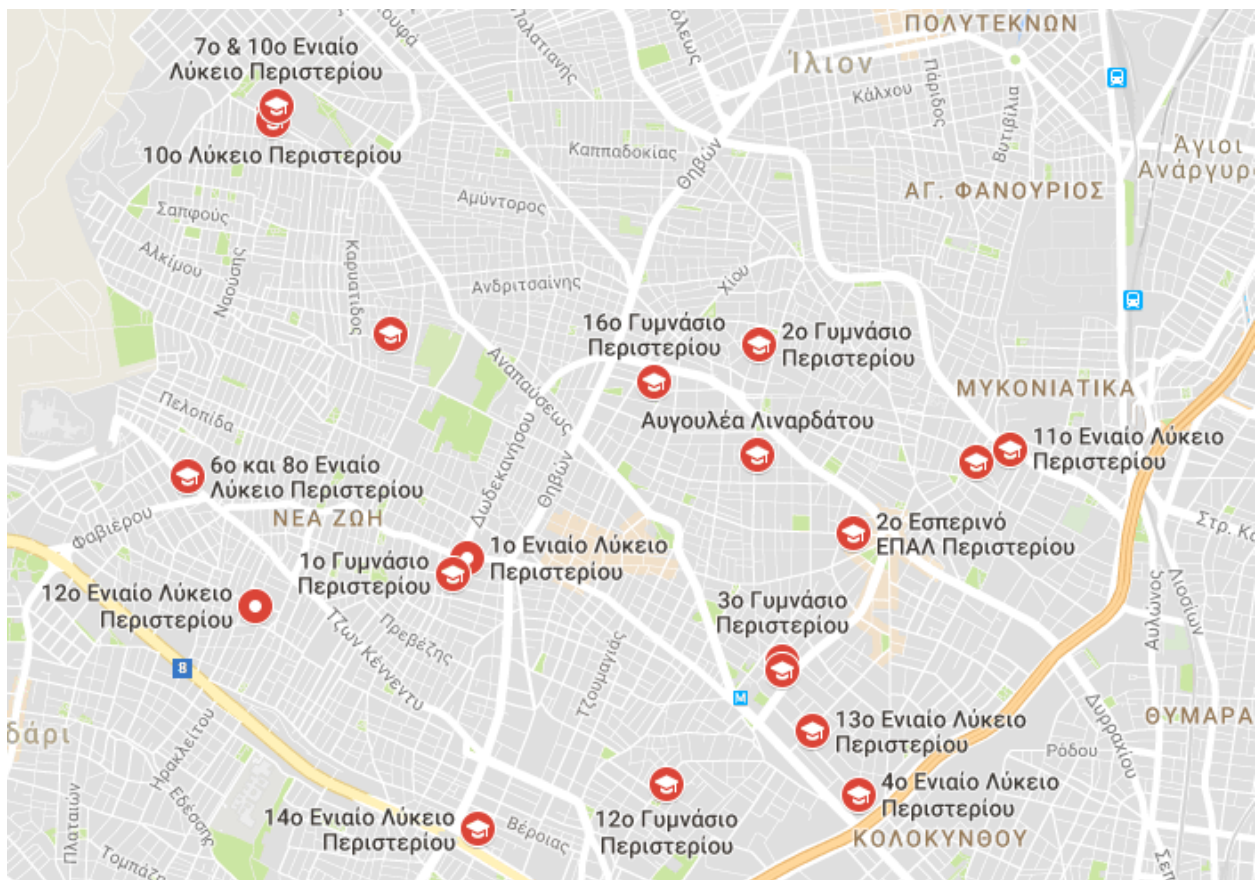

Χάρτης 5.1 Χάρτης με τα σχολεία του Δήμου
Περιστερίου
(Πηγή: Δήμος Περιστερίου)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Χάρτης 5.2 Χάρτης με ορισμένα από τα Γυμνάσια της περιοχής
(Πηγή: <https://www.google.gr/maps/>)

Χάρτης 5.3 Χάρτης με ορισμένα από τα Γενικά Λύκεια της περιοχής

(Πηγή: <https://www.google.gr/maps/>)

Το Περιστέρι, σε επίπεδο εξυπηρέτησης δημόσιου και ευρύτερου δημοσίου τομέα, διαθέτει:

- Παράρτημα του Υπουργείου Μεταφορών
- Δυο αστυνομικά τμήματα
- Ένα τμήμα τροχαίας
- Έναν πυροσβεστικό σταθμό
- Υποκατάστημα της ΔΕΗ
- Υποκατάστημα ΟΤΕ
- Δυο υποκαταστήματα Εφορίας
- Δυο υποκαταστήματα ΕΛΤΑ
- Είκοσι υποκαταστήματα τραπεζών
- Τρία υποκαταστήματα του ΙΚΑ

5.4 Το πρόβλημα των απορριμμάτων στον Δήμο Περιστερίου : η προσέγγιση των αρχών και τα περιβαλλοντικά κινήματα που έχει προκαλέσει

Αναφορικά με τη διαχείριση απορριμμάτων του Δήμου, ο δήμος Περιστερίου, λόγω του μεγάλου του πληθυσμού αλλά και της έντονης βιομηχανικής του δραστηριότητας, παρουσιάζει ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες στη διαχείριση απορριμμάτων. Εντός των ορίων του Δήμου υπάρχουν εκατοντάδες μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις για την συλλογή των απορριμμάτων τους και ειδικά για την αποκομιδή χωριστών ρευμάτων ανακυκλώσιμων υλικών. Μεταξύ αυτών υπάρχουν μεγάλες επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (π.χ. Super market) και παροχής υπηρεσιών (π.χ. τράπεζες). Με γνώμονα το ενδιαφέρον των ανθρώπων του Δήμου για το περιβάλλον, έγιναν επενδύσεις σε ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα, γεγονός που αποτελεί πρωτοπορία για την Ελληνική πραγματικότητα. Το Περιστερί πλέον έχει έναν από τους πιο σύγχρονους μηχανοκίνητους εξοπλισμούς στην Ελλάδα. Ειδικότερα στα τμήματα α), Περιβάλλοντος Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων Υλικών β) Τμήμα Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων και γ) Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Οχημάτων απασχολούνται 228 εργαζόμενοι με σχέση εργασίας μόνιμου και αορίστου χρόνου. Το προσωπικό αυτό εμπλέκεται με τη διαχείριση των αποβλήτων, όμως δεν επαρκεί για την εύρυθμη λειτουργία της Διεύθυνσης αφού αυτό μειώνεται συνεχώς λόγω συνταξιοδοτήσεων και οι προσλήψεις μόνιμου προσωπικού μέχρι πρόσφατα δεν ήταν εφικτό. Η ρευστή κατάσταση, σχετικά με το προσωπικό καθαριότητας, οδηγεί σε συνεχείς τροποποιήσεις της σχετικής εικόνας και αναγκαστικές συχνές προσαρμογές των προγραμμάτων από τη Υπηρεσία, προκειμένου καλυφθούν άμεσα πρωτίτως οι επιτακτικές και επείγουσες ανάγκες για την εξασφάλιση κυρίως της δημόσιας υγείας των κατοίκων του Δήμου. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει και καθιστά ακόμη πιο δύσκολο το μακροχρόνιο σχεδιασμό. Είναι αναγκαίο λοιπόν να υπάρξει αύξηση στον αριθμό εργαζομένων αλλά και περισσότερο εξειδικευμένο προσωπικό, με νέα κουλτούρα. Επιπλέον ο Δήμος διαθέτει για τη συλλογή και μεταφορά των απορριμμάτων ένα υλικοτεχνικό εξοπλισμό που απαριθμεί σε εκατόν πέντε οχήματα για τη συλλογή και μεταφορά ΑΣΑ. Όπως φαίνεται η συνολική παραγόμενη ποσότητα σύμμεικτων στο Δήμο παρουσίασε μία αρκετά μεγάλη μείωση μεταξύ των ετών 2009-2017, η οποία εκτιμάται ότι οφείλεται στην υφιστάμενη οικονομική κρίση. Η ανακύκλωση όμως παραμένει σε χαμηλό επίπεδο στο Δήμο, όχι μόνο λόγω της έλλειψης προσωπικού, η οποία δεν επιτρέπει την επέκταση του προγράμματος σε όλη την έκταση του Δήμου, αλλά και σε ιδιαιτερότητες που εμφανίζονται στο περιεχόμενο των μπλε κάδων. Κυρίως πρέπει να αναφέρουμε την «συλλογή» από τρίτα άτομα και την ανάμειξη ανακυκλώσιμων υλικών με μη ανακυκλώσιμα είδη (όπως φαγητά και

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

υπολείμματά τους, έπιπλα, ρούχα, ογκώδη κ.λπ.). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ένα μέρος ή ολόκληρο το περιεχόμενό του να καταλήγει στο ΧΥΤΑ μαζί με τα σύμμεικτα απορρίμματα. Τα απορρίμματα που προκύπτουν από την συλλογή των κάδων συμμείκτων δεδομένου ότι ο Δήμος δεν διαθέτει δικό του ΧΥΤΑ, οδηγούνται και καταλήγουν στο ΧΥΤΑ Φυλής, στον οποίο και γίνεται η τελική διάθεση των απορριμμάτων δήμων που ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής. Από τα επίσημα στοιχεία του ΕΔΣΝΑ και ΕΕΑΑ για τα έτη 2015-2018 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των ΑΣΑ οδηγείται στην ταφή, ένα μικρό μέρος ανακυκλώνεται και ένα μικρότερο (βιοαπόβλητα και προϊόντα πρασίνου) οδηγείται στην κομποστοποίηση. Οι επιδόσεις του Δήμου Περιστερίου και η επίτευξη απέχουν από τους επιδιωκόμενους στόχους του Τοπικού σχεδίου Διαχείρισης και ακόμα περισσότερο από τους εθνικούς στόχους, με τη δέσμη της κυκλικής οικονομίας να θέτει υψηλότερους ακόμη στόχους σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συμπεραίνει κανείς πως πρέπει να αυξηθεί το προσωπικό και τα οχήματα της καθαριότητας, αλλά και να συνεχιστούν και να αυξηθούν τα προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών. Η επιτυχία των προγραμμάτων στα πλαίσια της αποκεντρωμένης διαχείρισης είναι συνδυασμός παράλληλα δράσεων ανάπτυξης δικτύων υποδομών και εξοπλισμού ανακύκλωσης αλλά κυρίως της εκπαίδευσης – ευαισθητοποίησης των κατοίκων. Ο Δήμος καλείται να σχεδιάσει και προκειμένου οι κάτοικοι να ανταποκριθούν θα πρέπει να περάσει σε αυτούς κατάλληλα μηνύματα προτρέποντάς τους να αλλάξουν συνήθειες και νοοτροπίες. Πέρα από την ανακύκλωση το μέλλον για τις βιώσιμες πόλεις βασίζεται στην αειφόρο αστική ανάπτυξη αλλά και στην εξοικονόμηση πρώτων υλών μέσω της κυκλικής οικονομίας. Στη συνέντευξη που μου παραχώρησε ο αντιδήμαρχος Παιδείας και Κοινωνικής Μέριμνας Δήμου Περιστερίου τονίζει το ρόλο των πολιτών στην καθαριότητα λέγοντας : «Πρέπει ο καθένας να βελτιώσει τον εαυτό του, για να γίνει ουσιαστική εξοικονόμηση και να πάει και η Ελλάδα καλά, όπως και στην καθαριότητα». Αναλυτικότερα οι δράσεις που σήμερα εφαρμόζονται από το Δήμο είναι οι εξής: Εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος ενημέρωσης και εκπαίδευσης των πολιτών και κυρίως της Νέας Γενιάς (ΔΡΩ-ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΩ-ΖΩ), δημιουργία περιπτέρου για ενημέρωση στο Άλσος Περιστερίου, που συγκεντρώνει πολλούς επισκέπτες την Άνοιξη και το Καλοκαίρι λόγω των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, διοργάνωση εκδηλώσεων για την ανακύκλωση, προμήθεια έντυπου υλικού και διανομή στους κατοίκους για όλες τις δράσεις που πραγματοποιούνται, δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας «followgreen, προμήθεια ενός κοντέινερ μεταφοράς τροχήλατων κάδων για τους κοινόχρηστους χώρους, πλατείες, άλση, πάρκα και σχολεία του Δήμου όπου οι κάτοικοι του Δήμου και κυρίως οι μαθητές θα μπορούν να ενημερωθούν και να ανακυκλώσουν, ενημέρωση των μαθητών στα σχολεία του Δήμου μέσα από πρόγραμμα ανακύκλωσης στα σχολεία του Δήμου, τοποθετεί μικρούς μπλε κάδους ανακύκλωσης και μέσα στα σχολεία, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς παρέχεται περαιτέρω ενημέρωση γενικότερα για περιβαλλοντικά θέματα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

και τέλος από το 2007 ο Δήμος έχει προμηθευτεί μεταλλικό λυόμενο μεταφερόμενο οικίσκο, το πρώτο δημόσιο ενεργειακά αυτόνομο κτίριο στην Ελλάδα, «ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΠΙΤΙ», το οποίο παρέχει ενημέρωση σε όλες τις ηλικίες, κυρίως όμως στα παιδιά της πόλης που το επισκέπτονται. Αναμφισβήτητα στο Δήμο καταβάλλεται σημαντική προσπάθεια από τη Διοίκηση, που έχει εντάξει στις προτεραιότητές της την καθαριότητα της πόλης με το δυνατόν λιγότερα απόβλητα. Η ενεργή συμμετοχή των επιχειρήσεων και των πολιτών είναι σημαντική, κάτι που ο Δήμος στηρίζει μέσα από τις δράσεις και ενημερώσεις για ευαισθητοποίηση αλλά και προκειμένου να υπάρξει επιβράβευση των κατοίκων εκείνων που έμπρακτα συμβάλλουν στην αύξηση της ανακύκλωσης έχει αναπτύξει ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα με εκπώσεις και παροχές από τοπικά καταστήματα του Δήμου. Ο κάτοικοι του δήμου συμμετέχουν σε όλες τις δράσεις που υλοποιεί ο δήμος και είναι ο πρώτος δήμος που προμηθεύτηκε κινητό πράσινο σημείο το οποίο παρέχει κυρίως ενημέρωση, όχι μόνο σε κατοίκους του δήμου αλλά και ευρύτερες ομάδες πληθυσμού από γειτονικούς δήμους που το επισκέπτονται, αφού τοποθετείται σε κεντρικά σημεία της πόλης. Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο δήμος και καθιστά αδύνατον προς το παρόν την εφαρμογή της αποκεντρωμένης διαχείρισης στο Δήμο Περιστερίου είναι οι υποδομές, αφού πολεοδομικά και χωροταξικά δεν υπάρχουν εκτάσεις και χώροι που να δεχτούν την εγκατάσταση των μονάδων και των εγκαταστάσεων που προβλέπονται. Σημαντικός θα ήταν ο ρόλος του Κράτους, επιταχύνοντας τις διαδικασίες παραχώρησης και αδειοδότησης διαθέσιμων χώρων, που θα μπορούσαν να κριθούν χρήσιμοι για το σχεδιασμό επιπλέον δομών, κατάλληλων να υποστηρίξουν έργα για τη διευκόλυνση και λύση του προβλήματος των απορριμμάτων του Δήμου Περιστερίου.

Μια άλλη προσέγγιση από την παραπάνω φαίνεται να έρχεται από τις οικολογικές οργανώσεις της περιοχής οι οποίες ανπίθενται στην καύσης των απορριμμάτων και την επέκταση του ΧΥΤΑ Φυλής που υποστηρίζουν ότι δεν έχει γίνει ο διαχωρισμός των απορριμμάτων στο στίπ ούτε έχει προβλεφθεί για το άμεσο μέλλον, πράγμα που οδηγεί συστηματικά σε αδιέξοδο την συζήτηση για την διαχείριση των απορριμμάτων. Τέλος σε ορισμένες συνεντεύξεις έγινε αναφορά σε διασπάθιση χρήματος και κακή διαχείριση στο θέμα της συλλογής των απορριμμάτων, ενώ υπήρξε κριτική για την μη ουσιαστική ανακύκλωση τους. Πρόσφατα με τις μεγάλες πυρκαγιές στα εργοστάσια ανακύκλωσης επανήλθε το θέμα στη δημοσιότητα.

Κεφάλαιο 6-Σύγχρονοι δρώντες, κινήματα και συλλογικότητες

Τα αστικά τοπία του σύγχρονου Δήμου Περιστερίου σχετίζονται με ένα πλέγμα σχέσεων της κοινωνικο-πολιτικής πραγματικότητας, της ιστορίας του τόπου, των διαφορετικών κοινωνικών δρώντων μεταξύ των οποίων των απαιτήσεων και των αναγκών των πολιτών, της κάθε δημοτικής αρχής ανά το πέρασμα των χρόνων και σίγουρα και των ομάδων- συλλογικοτήτων- κινήματων που οργανώθηκαν στις γειτονιές και απαίτησαν την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους αλλά και της καλύτερευσης της ζωής τους. Στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιάσω τις συλλογικότητες - ομάδες (που μπορούν να ιδωθούν ως δρώντες), τις οποίες γνώρισα μέσα από τη συζήτηση με μέλη που ανήκουν σε αυτές, από πληροφορίες που έλαβα από άλλα άτομα που γνώριζαν για το έργο τους αλλά και από το διαδίκτυο. Στον παρακάτω χάρτη παρουσιάζεται συνολικά ο χάρτης, αναφερόμενος στο χώρο στον οποίο δρουν τα νέα κοινωνικά αυτά κινήματα.

6.1 Εργατική λέσχη Περιστερίου

ΕΡΓΑΤΙΚΗ
ΛΕΣΧΗ
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

Εικόνα 6.1 Η εργατική λέσχη Περιστερίου

(Πηγή: <http://ergatikilesxiperisteriou.blogspot.com>)

Η εργατική λέσχη Περιστερίου ιδρύθηκε το Μάρτιο του 2013, από περίπου 40 άτομα που συμμετείχαν στις δυο ιδρυτικές της συνελεύσεις και συμφώνησαν στη διακήρυξή της. Δεν υπάρχει λίστα ιδρυτικών μελών με την τυπική έννοια. Η διεύθυνση στην οποία στεγάζεται το έργο της είναι Αιμιλίου Βεάκη 28, στο Περιστέρι. Η αναγγελία της πρώτης ιδρυτικής συνέλευσης καλεί τον κόσμο την Κυριακή 31 Μαρτίου στις 11 π.μ. στην Ξυλοτεχνία, Δημοσθένους 11-13 και Παρασκευοπούλου. Χαρακτηριστικό μοτο τους έως και σήμερα το "Η κοινωνία δε χτίζεται σε μια παλάμη που ζητιανεύει, αλλά σε αυτή που σφίγγεται σε μια γροθιά".

Εικόνα 6.2 Πρόσκληση σε συγκέντρωση εργατικής λέσχης
Περιστερίου

(Πηγή: <http://ergatikilesxiperisteriou.blogspot.com>)

Στη 2η συνέλευση της πρωτοβουλίας, για τη δημιουργία εργατικής λέσχης, στο Περιστερί, οι κάτοικοι καλούνται την Παρασκευή 22 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στο θεατράκι της Ξυλοτεχνίας. Στην ανακοίνωση της πρόσκλησης στη συνέλευση γράφονται τα εξής:

“ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ – ΑΝΑΤΡΟΠΗ

Οργανωνόμαστε και διεκδικούμε! Στο μέλλον που μας επιφυλάσσουν, εμείς επιλέγουμε το δύσκολο αλλά ωραίο δρόμο του αγώνα, της συλλογικότητας, της ρήξης και της ανατροπής. Το δρόμο της αξιοπρέπειας και της αλληλεγγύης!

Καλούμε τον κόσμο της γειτονιάς, τους εργαζόμενους και τους άνεργους, τους ντόπιους και τους μετανάστες να συμμετάσχουν εμπλουτίζοντας περαιτέρω τη συζήτηση και συμβάλλοντας στη συγκρότηση της φυσιογνωμίας και του περιεχομένου της Λέσχης.

Δεν θα γίνουμε ζηπάνοι. Οργανωνόμαστε και διεκδικούμε!

Η κοινωνία δεν χρίζεται σε μια παλάμη που ζηπανεύει, αλλά σ' αυτήν που σφίγγεται σε μια γροθιά”.

Σύμφωνα με τα μέλη της “Η Εργατική Λέσχη Περιστερίου είναι ένα πρωτότυπο και ανοιχτό εγχείρημα ταξικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης στη συνοικία. Επιχειρεί να απαντήσει στον κοινωνικό και εργατικό κατακερματισμό με τη συγκρότηση ενός «συνδικάτου πόλης», το οποίο ενισχύει τοπικά –και δεν ανπικαθιστά– τον ταξικό συνδικαλισμό στους εργασιακούς χώρους. Η Εργατική Λέσχη Περιστερίου δημιουργεί έναν κοινωνικό ιστό στο Περιστερί, ο οποίος αρθρώνεται ως εργατικός σύνδεσμος, δομή ταξικής αλληλεγγύης. Παράλληλα καλείται να συμβάλει στην ανάδειξη και την ανάπτυξη του πολιτισμού της απελευθέρωσης και της χειραφέτησης των εργαζομένων και συνολικά της κοινωνίας από τα δεσμά του σκοταδισμού, της αμάθειας και των πολιτιστικών υποπροϊόντων που κυριαρχούν στη ζωή μας.”

Από τη διαδικτυακή συνέντευξη που πήρα από μέλος της εργατικής λέσχης μαθαίνουμε ότι: «Η εργατική λέσχη ως βασικό σκοπό θέτει τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των εργαζομένων όσο και ανάμεσα στους ανέργους και τους εργαζομένους. Η δομή της έχει τη μορφή “λαϊκής/εργατικής αυτοοργάνωσης στη συνοικία”, με στόχο την επιβίωση του λαού με βασικά μέσα τη διεκδίκηση και την ταξική αλληλεγγύη.»

Έχει έναν τύπο αυτοοργάνωσης, και παρότι δεν αποσκοπεί στη δημιουργία μιας εναλλακτικής οικονομικής σφαίρας, καθώς παρακάμπτει το κεφάλαιο και την εξουσία, εντάσσεται στην ταξική πάλη, οικοδομεί μέσα σε αυτή την «τάξη για τον εαυτό της», εκφράζει συγχρόνως έναν άλλο τρόπο για να καθορίζουν τη ζωή τους οι «από κάτω».

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Στη συνέντευξη, μέλος της λέσχης μου τονίζει ότι: «Είναι μια λέσχη ταξικής αλληλεγγύης, αγώνα, διεκδίκησης και συσπείρωσης, η οποία καλεί τους εργαζόμενους, τους ελαστικά απασχολούμενους και τους άνεργους να συμμετάσχουν στην Εργατική Λέσχη Περιστερίου, στο μέρος δηλαδή που όλοι αυτοί μένουν και εργάζονται.» Όπως οι ίδιοι αναφέρουν : “Καλούμε τον κόσμο της εργασίας, τους νέους, τους ανέργους, τους μετανάστες του Περιστερίου να συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία και στη λειτουργία της Εργατικής Λέσχης στην πόλη μας.” (από την η ιδρυτική διακήρυξη της εργατικής λέσχης).

Σύμφωνα με την ιδρυτική διακήρυξη της εργατικής λέσχης “Μέλος της εργατικής λέσχης μπορεί να γίνει κάθε εργαζόμενος, άνεργος, ελαστικά ή μερικώς απασχολούμενος (δελτίο παροχής υπηρεσιών, μηνιαίος μισθός, κατ’ αποκοπή, ωρομίσθιος, τηλεργασία κ.λπ.), αυτοαπασχολούμενος, μαθητής, φοιτητής, συνταξιούχος, που δραστηριοποιείται ή κατοικεί ή εργάζεται στο Περιστερί ανεξάρτητα από τον τυπικό χαρακτηρισμό της εργασιακής σχέσης και ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, θρησκεία, εθνικότητα ή ιθαγένεια, συμφωνεί με τη διακήρυξη και τους σκοπούς της λέσχης, και δεν διατελεί σε σχέση ελέγχου η διεύθυνσης επιχείρησης, που απασχολεί εργαζόμενους.”

Καλεί τα μέλη της να χαράξουν το δικό τους δρόμο μέσω της συλλογικότητας, με αξιοπρέπεια και αλληλεγγύη, μακριά από την απομόνωση και τη μισαλλοδοξία, ώστε να ακουστεί οι φωνή τους και να ανασυγκροτήσουν το κατακερματισμένο κόσμο της εργασίας σήμερα στη βάση των κοινών αναγκών και δικαιωμάτων του. Όπως αναφέρεται τη διακήρυξη “Δίνουμε αποφασιστικά τη μάχη για να επανέλθει στις γειτονίες η συλλογικότητα, η ενότητα των καταπιεσμένων και να ηγηθεί ο φόβος, ο κατακερματισμός και το «διαίρει και βασίλευε» πάνω στο οποίο πατάει και αναπτύσσεται ο σύγχρονος κοινωνικός κανιβαλισμός και φασισμός.” (από την ιδρυτική διακήρυξη της εργατικής λέσχης).

Η συμμετοχή των μελών της είναι εθελοντική και βασίζεται στην ανιδιοτελή προσφορά. “Δεν επιδιώκει ανταλλάγματα αλλά την ικανοποίηση, που προσφέρει ο αγώνας για την αξιοπρέπεια, την ενότητα, την αλληλεγγύη και τη χειραφέτηση του κόσμου της εργασίας.” (από την ιδρυτική διακήρυξη της εργατικής λέσχης).

Κάθε μέλος προσφέρει μηνιαία οικονομική συνδρομή. Δεν μπορεί να συνεχίσει να είναι μέλος, όποιος δρα κακόβουλα και υστερόβουλα απέναντι στα υπόλοιπα μέλη και φίλους της λέσχης ή στρέφεται εναντίον των εργαζομένων και των ανέργων ή εκφράζει και εκδηλώνει φυλετικές και ρατσιστικές απόψεις και διαθέσεις. Αποβάλλει την ιδιότητα του μέλους, όποιος έγινε εργοδότης ή ανέλαβε την διεύθυνση επιχείρησης, που απασχολεί εργαζόμενους.

Η Εργατική Λέσχη Περιστερίου είναι ανεξάρτητη από το κράτος και τα κάθε λογής επιχειρηματικά συμφέροντα, καθώς και από τον δήμο. Είναι ανεξάρτητη από κόμματα. “Στόχος είναι η Λέσχη να λειτουργεί ως εργατικό κέντρο γειτονιάς, ως χώρος συνεύρεσης. Ταυτόχρονα, να παίξει τον ρόλο του «αναμεταδότη» στη γειτονιά, για όλα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

τα μικρά και μεγάλα ζητήματα που αφορούν τον κόσμο της δουλειάς.” (από την ιδρυτική διακήρυξη της εργατικής λέσχης).

Η λέσχη δεν χρηματοδοτείται από εργοδότες, οργανώσεις εργοδοτών, κόμματα, πολιτικές οργανώσεις, συνδικαλιστικές παρατάξεις, κρατικούς και διακρατικούς φορείς, τον Δήμο καθώς και από την ΓΣΣΕ και την ΑΔΕΔΥ γιατί τέτοια χρηματοδότηση θέτει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία και την αυτοτέλεια της.

Οι πόροι της λέσχης διακρίνονται σε τακτικούς και έκτακτους.

Τακτικοί πόροι είναι η μηνιαία συνδρομή των μελών, η οποία ορίζεται σε ένα κατώτατο ποσόν για τους εργαζόμενους και είναι εθελοντική για τους ανέργους. Έκτακτοι πόροι είναι οι έκτακτες εισφορές των μελών, συναδέλφων και φίλων της λέσχης καθώς και τα ποσά, που συγκεντρώνονται από εκδηλώσεις, χοροεσπερίδες, εράνους, πώληση εντύπων, λαχειοφόρους αγορές, δωρεές, ενισχύσεις από άλλους συνδικαλιστικούς φορείς ή φορείς που προωθούν και στηρίζουν τους γενικότερους κοινωνικούς, λαϊκούς και εργατικούς αγώνες καθώς και την αλληλεγγύη των εργαζομένων. Έκτακτος πόρος για τη λέσχη είναι και το ταμείο αλληλεγγύης, που μπορεί να δημιουργηθεί με απόφαση της γενικής συνέλευσης για τις ανάγκες ενίσχυσης συγκεκριμένου αγώνα των εργαζομένων.

Η Γενική Συνέλευση των μελών της είναι το ανώτερο όργανο της λέσχης. Η Γενική Συνέλευση γίνεται τακτικά μια φορά το μήνα και τα θέματα ανακοινώνονται έγκαιρα δέκα μέρες πριν από την διενέργειά της με κάθε δυνατό και πρόσφορο τρόπο (ιστοσελίδα του συλλόγου, ανακοίνωση, αφίσα κ.λπ.) Κάθε μέλος της λέσχης, που μετέχει στη γενική συνέλευση μπορεί να προτείνει και άλλα θέματα για συζήτηση εκτός από εκείνα για τα οποία συγκαλείται η γενική συνέλευση.

Η εργατική λέσχη Περιστερίου έχει οργανώσει στο παρελθόν προβολές στην ταράτσα της Λέσχης με ταυτόχρονη έκθεση με φωτογραφικό υλικό κατά τη διάρκεια του μήνα των προβολών από τη ζωή των προσωπικοτήτων που έχουν επιλέξει να προβάλουν, κάνοντας αφιερώματα σε μεγάλους καλλιτέχνες όπως τους Έρνεστ Χέμινγουεϊ, Πάμπλο Νερούδα και Φρίντα Κάλο.

Υπάρχουν συχνά προβολές επιλεγμένων ταινιών, καθώς και βραδιές διασκέδασης και συζήτησης σχετικά με θέματα που αφορούν τη γειτονιά.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

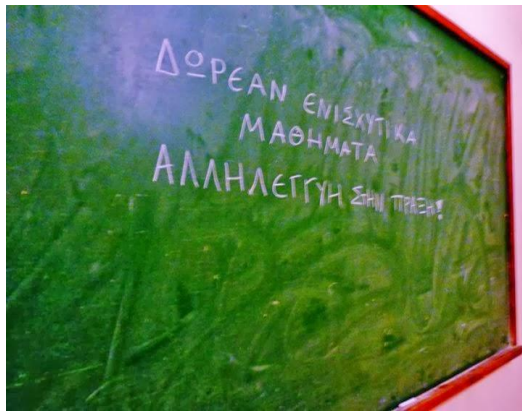

Εικόνες 6.2- 6.3 : προβολές, συζητήσεις και νύχτες διασκέδασης στην εργατική λέσχη Περιστερίου (Πηγή: σελίδα Facebook της εργατικής λέσχης Περιστερίου)

Έχει επίσης διοργανώσει μαθήματα αλληλεγγύης σε παιδιά ανέργων, υποαπασχολούμενων και γονιών με χαμηλό εισόδημα, που έχουν ανάγκη και δεν έχουν την δυνατότητα υποστηρικτικής εκπαίδευσης. Στο κείμενο-κάλεσμα προς τους μαθητές-γονείς-εκπαιδευτικούς τονίζουν ότι

“Δεν φιλοδοξούμε να δημιουργήσουμε ένα «τσάμπα φροντιστήριο». Επιδιώκουμε να γίνουμε ένα άλλο παράδειγμα ζωής και αγώνα, να δείξουμε ότι μόνο όταν οι άνθρωποι οργανώνονται και αγωνίζονται μπορούν να βελτιώσουν τη ζωή τους” και καλούν μαθητές που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, είτε Δημοτικού είτε Γυμνασίου και Λυκείου να δεχτούν την αλληλεγγύη, καθώς και καθηγητές και δασκάλους που επιθυμούν να βοηθήσουν εθελοντικά στο εγχείρημα αυτό.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Εικόνες 6.4-6.5 Μαθήματα στήριξης και αλληλεγγύης από την εργατική λέσχη Περιστερίου

(Πηγή: σελίδα Facebook της εργατικής λέσχης Περιστερίου)

Επιπλέον ζητήματα με τα οποία ασχολούνται, πολλές φορές σε συνεργασία με άλλα γειτονικά εργατικά σχήματα- συλλογικότητες γειτονιάς είναι προφανώς σχετικά με τα εργατικά δικαιώματα, την ανεργία, αλλά και τα κοινωνικά, όπως το δώρο Πάσχα που αρκετοί εργαζόμενοι δεν έλαβαν, την απόλυση εγκύων γυναικών, τα μνημόνια

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

13 & 14 ΜΑΗ ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΥΔΗ - ΜΕΤΑΘΟΥΡΓΕΙΟ

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΜΑΗ
18.30 ΕΚΔΗΛΩΣΗ / ΕΥΧΗΡΙΣΤΙΑ
"ΡΗΙΝ ΤΟΥ ΜΙΑΤΕ ΕΝΑΙ ΑΝΕΡΓΟΙ / ΤΑ ΚΕΡΑ ΣΤΕ ΤΕΤΕΙΕ ΤΟΥ / ΔΑΝ ΔΥΟ ΧΕΙΡΟΦΟΡΕΙΣ"
Η εκδήλωση ανακαλύπτει τις αιτίες, η αναζήτηση λύσεων των εργαζομένων, οι επιπτώσεις στην επιχείρηση και στην κοινωνία.
8 εισαγωγικά ομιλητές

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΜΑΗ
17.30 WORKSHOP
ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ
Αναζητώντας δημιουργικές λύσεις, οι εργαζόμενοι θα προσεγγίσουν διαφορετικές απόψεις για τη στήριξη της επιχείρησής τους, για να διασφαλίσουν συνεχώς την εργασία τους, να μην χάσουν την επαγγελματική τους ικανότητα.

19.30 ΕΚΔΗΛΩΣΗ / ΕΥΧΗΡΙΣΤΙΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΨΗΦΟΥΣΗ ΕΛ. ΔΟΥΛΑΦΙ
Στο τέλος ομιλία του κ.μ.β. Κ. Χατζηγάκη, για την εργασία στην κερματική οικονομία, η εδαφική ανεργία και την εργασία των νέων ανθρώπων και ευχαριστίες για την ημέρα.

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΓΑΛΑΤΙ
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ - ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΕΙΣΑΙ ΕΓΚΥΟΣ, ΑΠΟΠΥΣΕΙΑ!

ΚΑΝΕΝΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΜΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΤΡΙΤΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 9:00πμ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΘΕΝ ΕΡΓΑΤΙΑΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
— ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ 127Α —

ΛΑΝΤΖΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟ
lantza.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΜΕΡΑ ΔΡΑΣΗΣ
ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΔΕ ΧΑΡΙΖΕΤΑΙ!

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 4/4:

ΑΘΗΝΑ: 10.00 ΕΡΓΑΤΙΑΣ 19.00 Σ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: 10.00 Α.Ε. ΣΟΦΙΑΣ: 10.00
ΠΑΤΡΑ: 10.00 ΑΥΛΟΥ & ΜΑΧΙΣΤΕΣ 10.00 ΧΑΝΙΑ: 10.00 ΤΕΒΑ ΝΕΜΕΑ ΚΑΛΕΣΤΙΜΑΧΕΩΝ 17.30
ΔΑΡΣΕΑ: ΤΡΙΤΗ 3/4 ΠΑ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ 11.00 ΒΗΛΟΣ: ΚΥΡΙΑΚΗ 3/4 Α.Ε. ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ 10.00

ΛΕΣΧΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΛΑΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΛΕΣΧΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΤΩΝ ΚΩΣΤΙΝΟΥ - ΕΣΣΟΛΩΝ - Α.Ε. ΠΛΑΤΩΝΑ
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΚΕΡΑΤΙΝΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΙΩΝΑΣ
ΠΡΟΒΟΥΛΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΣΥΣΤΡΑΦΟΥ
ΛΕΣΧΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ & ΜΕΤΑΒΛΑΣΕΩΣ ΒΟΥΛΗΣ

Εικόνες 6.6- 6.8 Επιπλέον δράσεις της εργατικής λέσχης Περιστερίου (Πηγή: σελίδα Facebook της εργατικής λέσχης Περιστερίου)

Η εργατική λέσχη Περιστερίου παραμένει ενεργή μέχρι και σήμερα (παρά τα προβλήματα στέγασης που έχει), καθώς τον ανίκητο της προβάλλει και στα μέσα δικτύωσης, μέσω της ιστοσελίδας της αλλά και το Facebook για να είναι ακόμα πιο προσβάσιμη στους πολίτες.

6.2 ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ

Εικόνα 6.9 Το κίνημα ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ

(Πηγή: <http://denplironoperisteri.blogspot.com/>)

Το κίνημα Δεν Πληρώνω είναι ένα κίνημα κατά της ακρίβειας στις αστικές συγκοινωνίες από την Ανοιχτή Πρωτοβουλία στο Περιστέρι. Εναρκτήρια δύναμη για το κίνημα υπήρξε το ΦΕΚ σχετικά με τα εισιτήρια στις αστικές συγκοινωνίες το 2011. Στο ΦΕΚ που δημοσιεύτηκε, εν μέσω αργιών στις 5 Ιανουαρίου 2011 και χωρίς καμία επίσημη ανακοίνωση από το αρμόδιο υπουργείο, προέβλεπε την κατάργηση των μηνιαίων και ετήσιων καρτών μετρό και ΗΣΑΠ και δημιουργούσε δύο τύπους εισιτηρίων για τους πολίτες. Ο πρώτος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε λεωφορεία, τρόλεϊ και τραμ, αλλά μόνο για ένα από αυτά τα μέσα και για μία διαδρομή ανεξαρτήτως διάρκειας, ενώ ο δεύτερος τύπος αφορά για όλα τα ΜΜΜ, κοστίζει 1,40 (40% αύξηση) και έχει χρονική ισχύ μιάμιση ώρα.

Για τους ανέργους δεν υπάρχει καμία μέριμνα για μειωμένο εισιτήριο στη συγκεκριμένη υπουργική απόφαση. Από την πλευρά της η Ανοιχτή Πρωτοβουλία στο Περιστέρι, αντέδρασε στην απόφαση αυτή και υπογράμμισε πως την 1η Φλεβάρη «πρέπει να στείλουμε ένα μήνυμα» και κάλεσε σε Παναπικό συντονισμό.

Το φυλλάδιο της πρόσκλησης διένειμε η Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης «Ενεργοί Πολίτες για την Ανατροπή στο Περιστέρι» Σοφία Αλεξοπούλου προς τους Περιστεριώτες.

Το Καλοκαίρι του 2011 και συγκεκριμένα 8/7, 6 μμ, καλούν τους πολίτες στην ανοιχτή συνέλευση του Δεν Πληρώνω στην πλατεία Δημαρχείου στο Περιστέρι, όπου ακολούθησαν δράσεις στα ΜΜΜ και μετάβαση στο Σύνταγμα.

Εικόνα 6.10 Επιτροπή αγώνα ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ

(Πηγή: https://www.facebook.com/DenPleronoPeristeri/?ref=page_internal)

Τα μέλη του ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ τονίζουν:

“Δεν θα πληρώσουμε την κρίση τους! Η Μετακίνηση είναι Δικαίωμα, ΟΧΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ

– Δωρεάν μετακινήσεις τις ώρες που πάνε οι εργαζόμενοι στις δουλειές τους

-Να μην αυξηθούν και αντίθετα να μειωθούν τα εισιτήρια και να είναι δωρεάν τουλάχιστον για τους άνεργους, τους φοιτητές και τους μαθητές

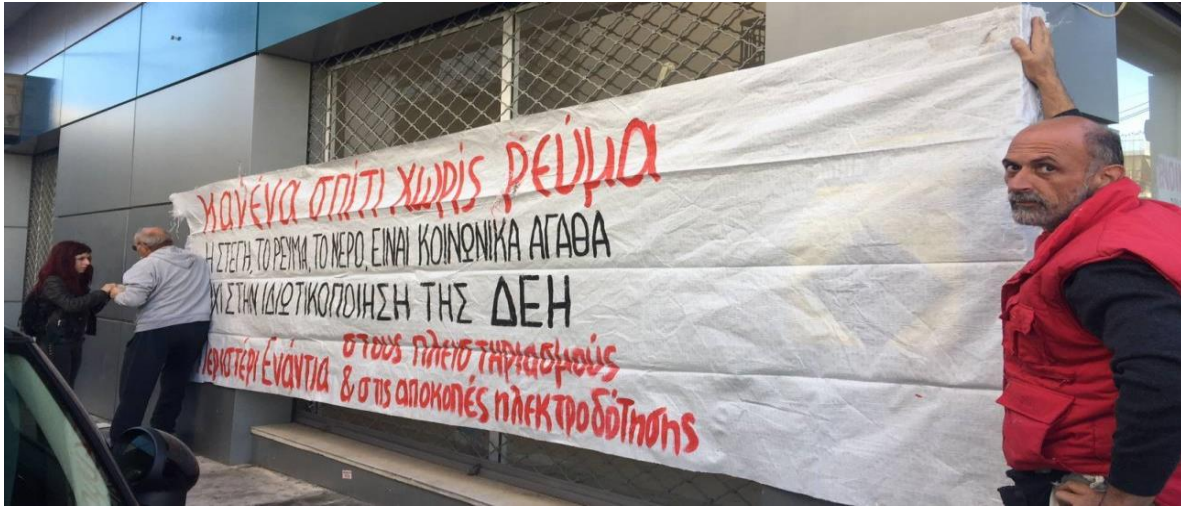
-Όχι στην ιδιωτικοποίηση των ΜΜΜ, Δημόσιες και Δωρεάν Μετακινήσεις”,

“Δεν Πληρώνω την κρίση τους”, αναφέρουν σε κάθε δράση τους. Παρότι το Δεν Πληρώνω στο Περιστερί ξεκίνησε από τον αγώνα για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των πολιτών στα ΜΜΜ, ο αγώνας των μελών του συνεχίστηκε σε οτιδήποτε αφορά την “εκμετάλλευση” των πολιτών.

Στο Ειρηνοδικείο Περιστερίου βρέθηκε το κίνημα «Δεν Πληρώνω» κατά των πλειστηριασμών. Σύμφωνα με το CNN Greece “Η υπόθεση για την οποία βρέθηκαν τα κινήματα αυτά έξω από το Ειρηνοδικείο αφορά μια πρώτη κατοικία 77 τ.μ., την οποία βγάζει σε πλειστηριασμό η ισπανική τράπεζα Union Creditos inmobiliarios που διαθέτει και αντίστοιχο fund.Ο ιδιοκτήτης του ακινήτου δεν κατάφερε να μπει στο νόμο Κατσέλη, ενώ η κατοικία -πρώτη και μοναδική- βγήκε πρώτη φορά σε πλειστηριασμό τον Σεπτέμβριο και θα ξαναβγεί σε 40 ημέρες. Το ποσό του δανείου του ιδιοκτήτη είναι

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

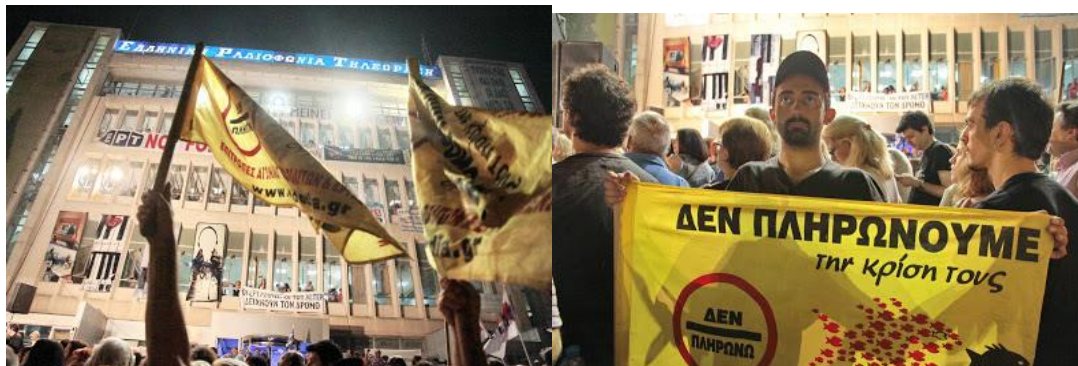
40.000 ευρώ, ενώ έχει αποπληρωθεί σχεδόν το μισό.”

Εικόνα 6.11 Το κίνημα ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ κατά των πλειστηριασμών

(Πηγή: <https://www.cnn.gr/ellada/story/52906/sto-eirinodikeio-peristerioy-to-kinima-den-plirono-kata-ton-pleistirasmon>)

Στον αγώνα που είχαν δώσει οι εργαζόμενοι της ΕΡΤ ήταν δίπλα τους στις διαδηλώσεις και συγκεκριμένα ανακοίνωσαν στο site τους “Είμαστε στο πλευρό των εργαζόμενων της ΕΡΤ και όλων των εργαζομένων στα ΜΜΕ, στη μάχη που δίνουν. Καταγγέλλουμε την έκδοση απεργοσπαστικών φύλλων από εκδότες και καναλάρχες με τη στήριξη μερίδας «δημοσιογράφων» και είμαστε καθημερινά στο πλευρό τους, στην περιφρούρηση της ΕΡΤ, στα απλώματα της φωνής των εργαζόμενων της ΕΡΤ, σε κάθε χώρο δουλειάς, σε κάθε γειτονιά.”

Εικόνες 6.12- 6.13 Το ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ δίπλα στους εργαζόμενους της ΕΡΤ

(Πηγή: https://www.facebook.com/DenPleronoPeristeri/?ref=page_internal)

Το κίνημα Δεν Πληρώνω δηλώνει στην προκήρυξή του, αλλά και τις ανακοινώσεις του, ότι βρίσκεται σε συντονισμό με τις αντίστοιχες επιτροπές και πρωτοβουλίες που υπάρχουν σήμερα σε όλη την Αττική, παρέχοντας email και τηλέφωνα για τους πολίτες που επιθυμούν να ενημερωθούν ή να ζητήσουν βοήθεια. Έχουν επίσης συμμετάσχει σε περιβαλλοντικές- πολιτιστικές δράσεις, σε δράσεις επανασύνδεσης ρεύματος και νερού σε μακροχρόνια άνεργους πολίτες, σε δράσεις κατά των μνημονίων και σε πορείες κατά του κλεισίματος σχολείων και νοσοκομείων, προσφέροντας αλληλεγγύη στις γειτονιές. Ο αντιδήμαρχος παιδείας και κοινωνικής πολιτικής ανέφερε στη συνέντευξή του, μεταξύ και άλλων δράσεων πρόνοιας, ότι «το Υπουργείο σε συνεργασία με το Δήμο χαρίζει ένα μεγάλο ποσό σε ανθρώπους που χρωστούσαν για το ρεύμα και του επιτρέπει να πληρώνει το υπόλοιπο οφειλόμενο με δόσεις». Μετά από τηλεφωνική επικοινωνία μου με άτομα στο Δεν Πληρώνω άκουσα τη δυσαρέσκειά τους στη στήριξη του Δήμου απέναντι σε δημότες με κομμένο ρεύμα, λόγο που τους ώθησε στο να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους.

6.3 Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου

Η Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Περιστερίου στήθηκε στις 2 Ιούνη 2011, με πρωτοβουλία ατόμων της πόλης, που ήδη παρέμβαιναν στη γειτονιά τους με δράσεις γύρω από κοινωνικά-πολιτικά ζητήματα. Το έργο των μελών της στεγάζεται στην οδό Δημητρίου Γούναρη 37. Αξιοποιώντας το πρωτόγνωρο κλίμα που είχε δημιουργήσει η συνέλευση της πλατείας Συντάγματος, κάλεσαν συνέλευση στην πλατεία δημαρχείου, μαζί με την Πρωτοβουλία Ανέργων Περιστερίου.

“Η συμμετοχή της γειτονιάς στην πρώτη συνέλευση ήταν ενθαρρυντική καθώς η προσέλευση του κόσμου ξεπέρασε τα 400 άτομα κάθε ηλικίας, που ήταν ντόπιοι, αλλά και κάποιοι μετανάστες. Η συνέλευση αποφάσισε ότι στηρίζεται στις αρχές της άμεσης δημοκρατίας, της αντίστασης, της δικαιοσύνης και της ισότητας, ότι δε χωρούν κόμματα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

και παρατάξεις και ότι είναι εχθρική στην τοπική και την κεντρική εξουσία και τους θεσμούς που μας επιβάλλουν, το ρατσισμό και το φασισμό.”

Όπως αναφέρουν τα μέλη της στο site τους “Από τη δεύτερη κιόλας συνέλευση, στόχος μας ήταν η κοινωνική απεύθυνση στις γειτονίες μας, με σκοπό την ανάδειξη των δικών μας αναγκών προτάσσοντας να πάρουμε τις ζωές μας στα χέρια μας. Σπήθηκε το blog της συνέλευσης και ανοιχτές ομάδες εργασίας με βάση τις δραστηριότητες της λειτουργίας της συνέλευσης. Χωρίς να κινούμαστε γύρω από τα κεντρικά ζητήματα εστιάσαμε κυρίως στις δικές μας κοινωνικές ανάγκες.”

Αρχικά ασχολήθηκαν με το ζήτημα της υγείας, με παρέμβασή τους στο Απικό νοσοκομείο και σε συνεργασία με το σωματείο εργαζομένων απέκλεισαν τα ταμεία εξετάσεων και έκαναν εξορμήσεις στα τοπικά ΙΚΑ.

Συμμετοχή είχαν και σε θέματα που αφορούσαν την παιδεία (οι συγχωνεύσεις των σχολείων, το πολυνομοσχέδιο, οι ελλείψεις βιβλίων) πηγαίνοντας σε αντίστοιχες πορείες και στηρίζοντας τις καταλήψεις των σχολείων της πόλης.

Με αφορμή το χαράτσι της ΔΕΗ πρότειναν στους συμπολίτες τους τη μαζική κοινωνική ανυπακοή στην πληρωμή οποιουδήποτε χαρατσιού και σκοπεύοντας στην αποτροπή διακοπής ρεύματος, δημιούργησαν μια ομάδα επανασύνδεσης του ρεύματος.

Συμμετείχαν σε κεντρικές κινητοποιήσεις κάνοντας παρέμβαση στο ΜΕΤΡΟ με αποκλεισμό των μηχανημάτων, μοίρασμα κειμένου και ανάρτηση πανό με πρόταγμα την ελεύθερη μετακίνηση για όλους.

Γνώρισαν τα εργασιακά προβλήματα της περιοχής μας, με εξορμήσεις σε μικρούς και μεγάλους χώρους δουλειάς (βιομηχανική περιοχή, εμπόριο, ΔΕΚΟ, ΟΑΕΔ) παρεμβαίνοντας στις πλατείες της πόλης με ανιπληροφόρηση και μοτοπορείες. Απέκτησαν σταθερή επαφή και έμπρακτη αλληλεγγύη με τους εργατικούς αγώνες, τόσο σε κεντρικό επίπεδο (Χαλυβουργία, ΕΛΤΑ – Ενοικιαζόμενοι), όσο και σε τοπικό (ALTER, Viva, Εργαζόμενοι στις ταχυμεταφορές, internet Q, Στατιστική, Λουκίσα, 3Ε Εκτυπωτική, Μυλωνάς, Αλουμινές) συμμετέχοντας σε όλες τις κεντρικές απεργίες με δικό τους μπλοκ και πανό. Για το πρόβλημα της ανεργίας συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις πορείες και διαμαρτυρίες στην περιοχή του Περιστερίου και του ευρύτερου χώρου.

Όταν στην πόλη υπήρξαν δολοφονικές επιθέσεις από μέλη της χρυσής αυγής, ενημέρωσαν τους πολίτες, πρόβαλαν ταινία συμμετείχαν μαζικά στην σε ανιφασιστική πορεία.

Σε επίπεδο κοινωνικής αλληλεγγύης διοργανώνουν συναυλίες οικονομικής ενίσχυσης για τους άπορους και άνεργους της περιοχής και διαθέτουν σταθερό ταμείο αλληλεγγύης για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των πολιτών που το έχουν ανάγκη.

Μετά από συνομιλία μαζί τους μου αναφέρουν ότι «Η συνέλευσή μας λειτουργεί σταθερά δυο φορές τη βδομάδα στο χώρο της πλατείας. Χαρακτηριστικά και στόχοι του

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

κινήματος είναι η αυτοοργάνωση, η ανπιεραρχία, η διαδικασία της συζήτησης, η λήψη των αποφάσεων με κοινή συναίνεση, η σταθερή δημιουργία ομάδων, η ετοιμότητα, η εμπιστοσύνη και και η αλληλεγγύη.»

Σημαντικό πρόβλημα θεωρούν ότι “είναι η έλλειψη συμμετοχής της γειτονιάς τόσο όσον αφορά το μέγεθος του Δήμου (12 συνοικίες), όσο και τη δική μας αδυναμία στη κοινωνική απεύθυνση. Αρκετές φορές η τοπική μας δράση έμεινε πίσω γιατί δώσαμε προτεραιότητα σε κεντρικές κινητοποιήσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο αγώνας για τα χαράτσια που εκτός απ’ τη δική μας πολιτική ανεπάρκεια για να συλλογικοποιήσουμε τις ανιστάσεις στις γειτονιές μας, ζούμε και τον πόλεμο που μας έχουν κηρύξει οι κυρίαρχοι με σκοπό την εξόντωση και τη λεηλασία της ζωής μας. Απέναντί μας έχουμε το φόβο, την αποξένωση, την ήπια, την υποταγή και την ανάθεση. Ο δρόμος του αγώνα για την κοινωνία της αξιοπρέπειας, της ισότητας, της αυτοοργάνωσης και της ελευθερίας που θέλουμε να ζήσουμε, φαντάζει μακρινός. Παρά τα αισιόδοξα μικρά εγχειρήματα αυτοοργάνωσης, μαζικής αυπτακοής και σύγκρουσης με το κράτος και τους μηχανισμούς του, κυρίαρχη αντίληψη της κοινωνίας παραμένει η λογική της απαξίωσης των συλλογικών ανιστάσεων, της ανάθεσης και της επίλυσης των προβλημάτων μέσα από το πολιτικό σύστημα. Οι μέχρι τώρα συλλογικές ανιστάσεις μοιάζουν αναποτελεσματικές και εξαιτίας της άγριας επίθεσης του κράτους τόσο με το νομικό του οπλοστάσιο όσο και με την καταστολή κάθε κινητοποίησης. Κάτω από αυτές τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες αναδείχθηκε η ανάγκη της στέγασης της συνέλευσης με οικειοποίηση δημόσιου χώρου για τη δημιουργία ενός κοινωνικού κέντρου αγώνα που θα έχει ως σκοπό την κάλυψη των κοινωνικών μας αναγκών με το χτίσιμο δομών αυτοοργάνωσης.”

Κεντρικό σύνθημά τους

«ΔΕ ΣΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ ΟΙ ΩΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΨΩΝΙΣΕΙΣ

ΣΟΥ ΛΕΙΠΟΥΝ ΤΑ ΦΡΑΓΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΩΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ”

Εικόνες 6.14-6.15 Παρέμβαση της Ανοιχτής Λαϊκής
Συνέλευσης

(Πηγή: <https://bookworker.wordpress.com/>)

Η ανοιχτή Λαϊκή συνέλευση έχει συμμετάσχει σε όλες τις κοινωνικές- πολιτιστικές δράσεις που αφορούν το Περιστέρι και τις γύρω γειτονίες, πάντοτε δίπλα στους αδύναμους και αδικημένους πολίτες. Έχει συλλέξει είδη πρώτης ανάγκης για κρατούμενες μετανάστριες στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας, έχει πραγματοποιήσει συγκέντρωση αλληλεγγύης για την ανακατάληψη των κτιρίων της Ματρόζου 45 και της Παναιτωλίου 21, έχει καλέσει σε απεργία courier- διανομείς και υπαλλήλους εξωτερικών εργασιών, έχει οργανώσει Εργατικό διήμερο πάνω στον κλάδο της ταχυμεταφοράς-ταχυδρόμησης, και πολλά ακόμα.

8 ΟΚΤΩΒΡΗ 2020
ΑΠΕΡΓΙΑ
ΚΟΥΡΙΕΡ - ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΟΥ Ν. 4611/2019
Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) - Εταιρικό δικαίολο
ή επίδομα 15% επί του βασικού μισθού, και οι βενζίνες χωριστά

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ
ΑΠΟΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(5θήμερο/βωρο - Συμβάσεις αορίστου χρόνου για όλους)

ΕΝΙΑΙΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ 11:00 Π. ΑΡΕΩΣ
ΜΑΤΡΟΖΟΥ ΤΟΠΟΡΕΙΑ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΒΑΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΟΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΔΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

ΜΑΤΡΟΖΟΥ 45
2 ΝΟΕΜΒΡΗ

Ο ΑΓΩΝΑΣ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΤΕ ΝΟΜΙΜΟΣ
ΟΥΤΕ ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣ

Στις 11 Ιανουαρίου 2020, πραγματοποιήσαμε νικητάληψη των κτηρίων της Μιτρούζου 45 και της Παναγιωτίου 21. Μαζί με δεκάδες αλληλέγγυους/ες στήσαμε, έστω προσωρινά, το κίνημα της κρατικής τρομοκρατίας, υπερασπιζόμενοι/ες τη θέση μας και τα περιεχόμενά τους. Ένα μήνα μετά την εκκένωση όλων των κτελιμμένων κτηρίων στο Κουκιάκι εμείς μαζί με τη υπόλοιπη συντρόφια αποφασίσαμε να ανακηρύξουμε τη σπύτα μας και να επιστρέψουμε στη γειτονιά μας. Στις 2 Νοεμβρίου και στις 4 Δεκεμβρίου υπέστην στην οργανωμένη κρατική εκδικητικότητα και την παρουσία των τριηπόικων της ΕΛΑΣ και των κυβερνητικών τους εκπροσώπων χρειαστήκαμε την αλληλεγγύη του κόσμου του αγώνα, εκκεί όπου θα υπερασπιστούμε τα περιεχόμενα και τις πράξεις μας.

ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΟΥ 21
4 ΔΕΚΕΜΒΡΗ

Κοινότητα
Καταλήψεων
Κουκιάκιου

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΗΜΕΡΟ
στην
ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΑ - ΤΑΧΥΔΡΟΜΗΣΗ
17-18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ
12:00 - 20:00

στον χώρο της Ανοιχτής Λαϊκής Συνέλευσης Περιστερίου
ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗ 37, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ (Μετρό Αγ. Αντώνιος)

Συνάδελφοι,
συμμετέχουμε στη συζήτηση για τον κλάδο μας

- Εντατικοποίηση & Μαύρη Εργασία
- Σχέσεις εργασίας & Μισθοί
- Κλαδική Σύμβαση
- COVID-19 & οι αντιδράσεις των Σωματείων
- Ιδμετικοποίηση των ΕΛΤΑ & ΕΛΤΑ Courier
- Θιμητικές "ευκαιρίες" του Κεφαλαίου & ο αντίκτυπος σε οικονομικό-θεσμικό επίπεδο

Ο ΛΟΓΟΣ ΜΑΣ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΙΕΣΗΣ ΓΙΑ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ

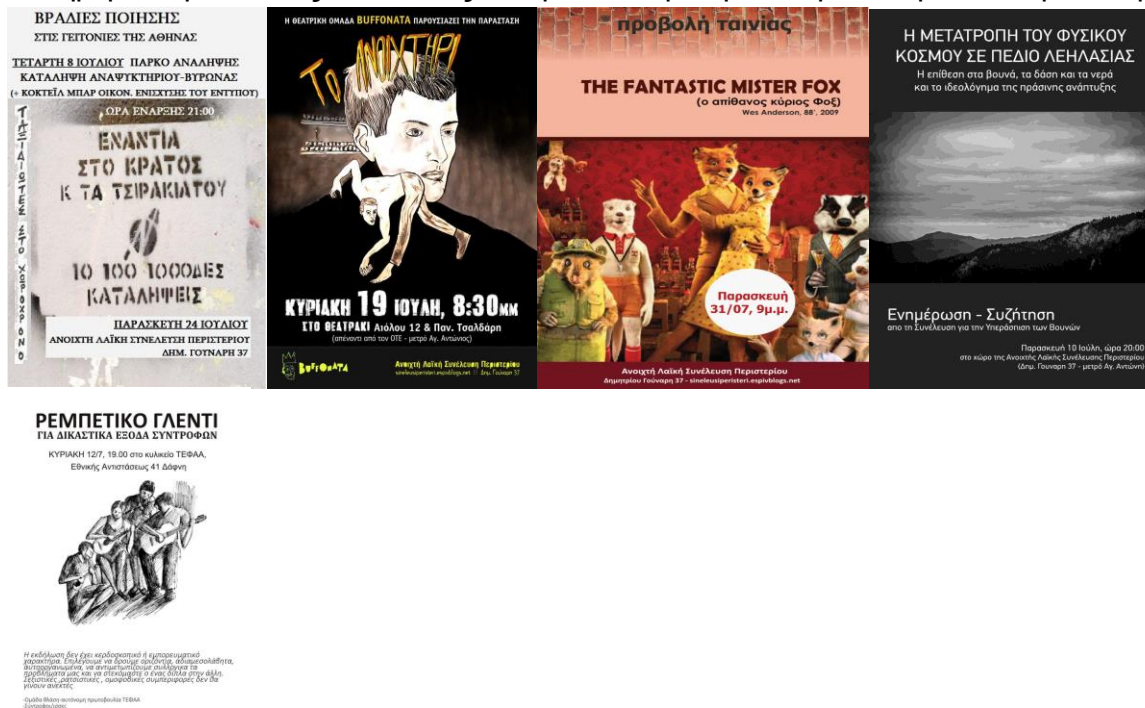
Στη συζήτηση έχουν παραληφθεί τα κλαδικά και επιχειρησιακά Σωματεία του χώρου, εργατικά φορήματα, καθώς και συνελεύσεις γειτονιάς

Ανεξάρτητη Προστασία Εργαζομένων στην Ταχυμεταφορα - Ταχυδρομηση & Συνάδελφοι

Εικόνες 6.16-6.18 Ενεργή Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση
(Πηγή : <https://sineleusiperisteri.espinblogs.net/>)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Μεταξύ πολλών ακόμα δράσεων έχουν οργανώσει ημέρες και βραδιές συζήτησης, προβολής ταινιών, βραδιές ποίησης, θεατρικές παραστάσεις και ρεμπέτικα γλέντια, όλα με σκοπό την προσέλκυση κόσμου, τον διάλογο γύρω από θέματα που αφορούν την καθημερινότητα και τις δυσκολίες και φυσικά προάγουν την ενότητα και την αλληλεγγύη.

Εικόνα 6.19- 6.23 Δράσεις της Ανοιχτής Λαϊκής Συνέλευσης

(Πηγή: <https://sineleusiperisteri.espivblogs.net/>)

6.4 Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Περιστερίου

Το Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Περιστερίου βρίσκεται στην οδό Καρυάπδος 166, Πλατεία Δέγλερη. Το Στέκι έχει υπάρξει και ακόμα είναι χώρος συγκέντρωσης για διάφορες ομάδες- συλλογικότητες για συζήτηση, προβολές, events, workshops κλπ.

Κάθε Τετάρτη στο χώρο του στεκιού από τις 20:30 έως τις 23:00 πραγματοποιούνται anti-fa events (π.χ. ανοιχτή συζήτηση, workshop, προβολή, κ.α.). Σε περίπτωση που δεν έχει ανακοινωθεί κάποιο event τις ίδιες ώρες λειτουργεί το anti-fa καφενείο όπου καλούν τον κόσμο για χαλαρή κουβέντα και για να γνωριστούν. Επιπλέον, στο χώρο του

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

στεκιού λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη και διατίθενται κινηματικά έντυπα, εκδόσεις αλλά και αυτοκόλλητα.

Τα ξημερώματα της Πέμπτης 29/9/2016 το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Περιστερίου έγινε στόχος εμπρηστικής επίθεσης με γκαζάκια, χωρίς όμως να προκληθούν σοβαρές υλικές ζημιές στο χώρο. Υπεύθυνη για αυτή την ενέργεια μια συμμορία φασιστών. Στη διαδήλωση που έκαναν στις 15/10 μέλη του στεκιού τονίζουν “Γνωρίζουμε καλά ότι οι χώροι του κοινωνικού/ ταξικού ανταγωνισμού, όπως το στέκι, βρίσκονται σταθερά στο στόχαστρο. Γιατί ανηπαλεύουν τη σιγή νεκροταφείου, την οποία θέλουν να επιβάλουν εκείνοι που καταδυναστεύουν τις ζωές μας. Αυτό κάνουμε λοιπόν και αυτό θα συνεχίσουμε να κάνουμε, όσοι και όσες δραστηριοποιούμαστε στις συλλογικότητες και τις πρωτοβουλίες του στεκιού : ενάντια σε μια συνθήκη παραίτησης και μαζικής κατάθλιψης, ενάντια σε μια εποχή νέου ολοκληρωτισμού θα είμαστε εδώ- και στο δρόμο.”

Αυτή την περίοδο στο αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Περιστερίου στεγάζεται το Antifascist Action. Το antifascist action είναι μια ανιφασιστική συνέλευση που γεννήθηκε το 2008 μέσα από τις σχέσεις των γειτονιών της δυτικής Αθήνας και κόντρα σε αυτές. Στην αυτοπαρουσίασή τους αναφέρουν “Είμαστε από αυτούς/ες που σιχαινόμαστε τον πολιτισμό των κανιβάλων και αρνούμαστε πεισματικά την θαλπωρή της παραίτησης και της πολιτικής ανηπροσώπευσης. Γι αυτό διαλέγουμε τον δρόμο, για να σταθούμε η μία δίπλα στον άλλο-ντόπιοι και μετανάστες/ριες- και να λογαριαστούμε με κρατικούς και παρακρατικούς φασίστες που στοχεύουν την σύγχρονη πολυεθνική εργατική τάξη”.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

antifa events

31/1 ΠΡΟΒΟΛΗ
"Πριν τη βροχή"

24/1 ΠΡΟΒΟΛΗ
"Loveless"

ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗ
στον Περικλή 166
στις 20:00

antifa
action

antifa events

>1/7 ΠΡΟΒΟΛΗ ντοκιμαντέρ
I AM NOT YOUR NEGRO (2014)

>8/7 ΠΡΟΒΟΛΗ ταινίας
SOBRY WE MISSED YOU (2019)

>15/7 ΠΡΟΒΟΛΗ ταινίας
DURAK (2014)

antifa
action

antifa διαδήλωση
15/10 - 12μμ - Περιστερι - πλ. Δέγληρη

Antifascist Action & Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Περιστερίου

antifa events

τετάρτες στις 20:30

>5/10_ προβολή ταινίας:
"Er ist wieder da"

>19/10_ workshop
κατασκευή χαρτοναπό + hip hop sounds

antifa
action

antifa events

It has to start somewhere
It has to start sometime
What better place than here,
what better time than now?
All hell can't stop us now

ΠΡΟΒΟΛΗ
3 μικρού μήκους ντοκιμαντέρ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18/12 19:00

antifa
action

Εικόνες 6.24- 6.29 Antifa events και διαδηλώσεις

(Πηγή: <https://antifacommunity.gr>)

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

6.5 Χιπ Χοπ καφενές

Όπως αναφέρεται στην επίσημη σελίδα facebook του χιπ χοπ καφενέ “Ο χιπ χοπ καφενές είναι μια μουσικο-πολιτική συλλογικότητα αποτελούμενη από χιπχοπερς, περιλαμβάνοντας στη σύνθεσή του mcs, djs, παραγωγούς, γκραφιτάδες, σκηνοθέτες, γραφίστες, b-boys κ φυσικά ανθρώπους που απλά γουστάρουν χιπ χοπ. Ο Καφενές λειτουργεί αμεσοδημοκρατικά και αυτοοργανωμένα και αποφάσεις για τη λειτουργία και τις δραστηριότητές του παίρνει στη βάση της σύνθεσης η συνέλευσή του. Η συνέλευση είναι ανοιχτή σε καινούρια άτομα και όλοι/ες οι συμμετέχοντες/ουσες είναι ίσοι/ες.”

Ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2014 στην ταράτσα της Εργατικής Λέσχης Περιστερίου και μέχρι σήμερα δηλώνουν τους ίδιους στόχους με αυτούς του Καλοκαιριού ίδρυσής του :

“• να κάνουμε πράγματα για την μουσική που γουστάρουμε και να τα οργανώνουμε συλλογικά

• να προβάλλουμε ένα άλλο χιπ χοπ από αυτό που προμοτάρεται από τα media και να ανπάξουμε συνολικά ένα διαφορετικό πολιτιστικό πρόταγμα

• να φέρουμε σε επαφή το χιπ χοπ με κινήματα που ξεσπούν στις γειτονιές κ όχι μόνο

• να δώσουμε μικρόφωνο και χώρο έκφρασης σε καλλιτέχνες της γειτονιάς.”

“Ο χιπ χοπ καφενές επιχειρεί να συνενώσει ή τουλάχιστον να δημιουργήσει το χώρο να συναντηθούν διαφορετικές φωνές και ιδέες που υπάρχουν στο χιπ χοπ, αρκεί να κινούνται σε ανιφασιστική τροχιά. Σε μια εποχή που οικονομική κρίση και κρατική καταστολή πάνε χέρι χέρι με την άνοδο του φασισμού, η εμμονή σε διαφορές μεταξύ μας αποτελεί πολυτέλεια. Χωρίς να υπερεκτιμάμε τις δυνάμεις μας, θεωρούμε πως οι ρίμες και τα beats μας έχουν θέση δίπλα στην πολιτική δράση και την παρέμβαση σε επίπεδο γειτονιάς. Γουστάρουμε το χιπ χοπ, αλλά βλέπουμε και πέρα από αυτό. Γι αυτό ελπίζουμε να βάλουμε ένα λιθαράκι στην προσπάθεια για μια συνολική ανατροπή ώστε να βελιωθούν οι ζωές μας.

Βγάζουμε την μουσική στους δρόμους!

Τσακίζουμε φασισμό / ρατσισμό και το σύστημα που τους γεννάει!”

Σε αυτά τα πλαίσια οργανώθηκαν lives και open mics, παρουσιάσεις δίσκων κ βιβλίων, πολιτικές κ κοινωνικές εκδηλώσεις, προβολές ταινιών / ντοκιμαντέρ, workshops, party, βραδιές με μπύρες, cocktails και ρακόμελα. Επίσης καλούν τον κόσμο σε ανιφασιστικές πορείες και ανακοινώσεις αλληλεγγύης με αφορμή υποθέσεις φασιστικής/κρατικής βίας και παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τα στηρίξαμε όλα στον δρόμο.

Η πρώτη τους εκδήλωση “χιπ χοπ και κινήματα” έγινε στην ταράτσα της εργατικής λέσχης Περιστερίου στις 8 Ιουλίου 2014, ως προιον πολιτικών ζυμώσεων μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Τότε όπως υποστηρίζει ο Διονύσης, μέλος του χιπ χοπ καφενέ, “το κινηματικό χιπ χοπ, το χιπ χοπ του χώρου έδειξε το ανιφασιστικό του πρόσωπο σε μεγαλύτερο βαθμό από πριν.” Τονίζει ότι το κινηματικό χιπ χοπ έχει κοινωνικοπολιτικό στίχο, αναφέρεται στο ρατσισμό, τον ανιφασισμό , τις εργασιακές

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

σχέσεις, την ομοφοβία, και γενικά αγγίζει θέματα που άπτονται σε καθημερινή σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία. Σχετικά με την οργάνωσή του αναφέρει “ Ο καφενές είναι ανπιεραρχικός, δεν έχει αρχηγούς. Υπάρχει συνέλευση που κανονίζει δράσεις. Ανώτατο όργανο είναι η συνέλευση.” Σκοπός του καφενέ είναι να αποτελέσει πόλο σύνδεσης μεταξύ της γειτονιάς Περιστερίου με τα κοινωνικά θέματα και πως αυτά μπορούν να περάσουν μέσα από το χώρο του χιπ χοπ, είτε σε επίπεδο τραγουδιών και εκδηλώσεων ή συζητήσεων. Όλα τα αφιερώματα και τα Live γίνονται μέχρι σήμερα στην πλατεία της γειτονιάς και στο καφενείο. Η βάση αυτής της μουσικοπολιτικής χιπ χοπ συλλογικότητας, είναι στο Περιστερί. Δεν έχουν πάει αλλού, αλλά δηλώνουν πως αν τους καλέσουν θα πάνε. Παίζουν σε καταλήψεις, πανεπιστήμια, πάντα σε δημόσιους χώρους.

Στο site του χιπ χοπ καφενέ μπορεί κανείς να ακούσει και να κατεβάσει δωρεάν χιπ χοπ τραγούδια με τίτλο "Χιπ χοπ καφενές collection Vol 1", φιλοδοξώντας να καλύψουν την ανάγκη ακροατών και καλλιτεχνών να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και να ανταλλάξουν απόψεις. Ο Νίκος, ιδρυτικό μέλος και πρώην μέλος του καφενέ μου δήλωσε ότι αποχώρησε από αυτόν, 3 χρόνια μετά την ίδρυσή του, λέγοντας “Στην αρχή κάναμε πολλές εξωστρεφείς δράσεις, ο καφενές ήταν ανοιχτός σε όλους, εκτός βέβαια από τους φασίστες. Σκοπός του ήταν το κάθε παιδί της γειτονιάς να πάρει το μικρόφωνο, δεν προβάλαμε τον εαυτό μας. Ο λόγος που έφυγα ήταν γιατί η ομάδα μας είχε κλειστεί λίγο, δεν ήταν το ίδιο εξωστρεφής, με αποτέλεσμα να μην εξυπηρετούμε για μεγάλο διάστημα τον αρχικό μας σκοπό.” Άλλη γνώμη έχουν τα μέλη της συλλογικότητας. Όπως δηλώνουν τα μέλη της ‘έχει υπάρξει μείωση ενδιαφέροντος του κόσμου, με αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια το κίνημα να βρίσκεται σε “φιλοαδράνεια”. Όπως δηλώνουν βρίσκονταν αρχικά στην εργατική λέσχη Περιστερίου και μετά στην ανοιχτή συνέλευση Περιστερίου, αλλά όταν είδαν ότι ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται να έρθει, και να το σπηρίξει, έφυγαν και βγήκαν πάλι στο δρόμο. Τονίζουν ότι ο κόσμος δεν τους στήριξε στις δράσεις, στις κουβέντες. Με χαρά θυμούνται το live γενεθλίων- 2ήμερο φεστιβάλ που είχαν κάνει για τα 5 χρόνια ύπαρξης του καφενέ(το 2019) στην πλατεία Δημαρχείου στο Περιστερί, όπου είχαν συγκεντρωθεί περισσότερα από 1500 άτομα. Στο φεστιβάλ αυτό γιόρτασαν 5 Χρόνια που σημαδεύτηκαν με πάνω από 150 πολύπλευρες εκδηλώσεις (συναυλίες, συζητήσεις, προβολές ταινιών και ντοκιμαντέρ, graffiti, workshops, παρουσιάσεις δίσκων και βιβλίων), έχοντας αφετηρία και κοινό παρονομαστή το χιπ χοπ και την κοινωνία γύρω μας είτε σε τοπικό (π.χ. σεξισμός και ομοφοβία στο χιπ χοπ) είτε σε παγκόσμιο επίπεδο (π.χ. αφιέρωμα στο επαναστατικό χιπ χοπ της Τυνησίας και της Ιρλανδίας). Τονίζουν ότι τα θέματα του καφενέ είναι θέματα της κοινωνίας. Δεν έχει υπάρξει μείωση στο χαρακτήρα των δράσεων, αλλά μείωση στο ενδιαφέρον και την στήριξη κόσμου. Ο καφενές ήταν από την αρχή πολιτικός και τα τελευταία 20 χρόνια, με τη δολοφονία του Αλέξη, η πολιτική του διάταξη έχει γίνει πιο έντονη. Ο Διονύσης, μέλος του χιπ χοπ καφενέ, στη συνέντευξή

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

του αναφέρει «Είμαστε μια μουσικοπολιτική χιπ χοπ συλλογικότητα, η βάση της οποίας είναι στο Περιστέρι. Δεν έχουμε πάει αλλού, αν μας καλέσουν θα πάμε. Παίζουμε σε καταλήψεις, πανεπιστήμια, πάντα σε δημόσιους χώρους. Έχει υπάρξει μείωση του ενδιαφέροντος του κόσμου, τα τελευταία χρόνια το κίνημα βρίσκεται σε ψιλοαδρανεία, κάνουμε εκδηλώσεις και συναυλίες περισσότερο και λιγότερο συζήτηση. Φταίει που τον τελευταίο χρόνο δεν έχουμε χώρο, π.χ. κάνουμε τις συνελεύσεις στην πλατεία στο Περιστέρι. Οι δράσεις μας έχουν στοχοποιηθεί σε παρεμβάσεις σε εξωτερικό χώρο, αντιφασιστικά γκράφιτι, συναυλίες κλπ. Τα θέματα του καφενέ είναι θέματα της κοινωνίας. Δεν υπάρχει μείωση στο χαρακτήρα των δράσεων, αλλά μείωση στο ενδιαφέρον και τη στήριξη του κόσμου. Από αρχή ο καφενές ήταν πολιτικός, αλλά τα τελευταία 20 χρόνια, με τη δολοφονία του Αλέξη, το πολιτικό του στοιχείο έγινε σημαντικότερο.»

Εικόνες 6.30-6.32 Εκδηλώσεις και δράσεις χιπ χοπ καφενέ

(Πηγή: <https://www.facebook.com/hiphopkafenes>)

6.6 FENTAGIN

Εικόνα 6.33 Οι Fentagin
(Πηγή: <https://www.fentagin.gr>)

Όποιος είναι από το Περιστέρι και τις γύρω περιοχές, ειδικά εάν ασχολείται με τα αθλήματα είναι πολύ πιθανό να έχει ακούσει την ομάδα του Ατρόμητου / Γ.Σ.Περιστερίου. Οι Fentagin είναι η ομάδα των οργανωμένων οπαδών του Ατρόμητου Περιστερίου. Είναι όμως και μια συλλογικότητα που προάγει την αλληλεγγύη και τη στήριξη προς τους αδύναμους στις γειτονιές του Περιστερίου, όπου και ζουν και δραστηριοποιούνται τα μέλη της.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχονται στο site τους “Στην αρχή της δεκαετίας του ’80 όταν η ομάδα του Ατρομήτου έκανε αισθητή την παρουσία της στα ποδοσφαιρικά δρώμενα της χώρας η τωρινή γενιά των σαραντάρηδων Ατρομηταίων ταύτισε τους πιο σκληροπυρηνικούς με τους Παλαιστίνιους Fentagin και από τότε η λέξη αυτή άρχισε να ακούγεται σε όλα τα γήπεδα της Ελλάδας. Στην αραβική γλώσσα η λέξη Fentagin σημαίνει μαχητής και σχεδόν σε κάθε αραβική χώρα υπάρχουν τέτοιες ομάδες.” Είναι εμφανές πως οι Fentagin είχαν μια έντονα δυναμική παρουσία και ήταν πάντα δίπλα στην ομάδα τους, σε σημείο που “δε δίστασαν να αναλάβουν ακόμα και την διοίκηση της ομάδας το 1987 και μάλιστα να την αναδείξουν πρωταθλήτρια στην Γ’ Εθνική. Ποτέ πολυπληθείς δεν δίσταζαν να τα βάλουν με οποιονδήποτε αντιπαλεύοταν την ιδέα τους, την «θρησκεία» τους, την γειτονιά τους, αυτό που ποτέ δεν θα μισήσουν. Στις αρχές του ’90 το μπάσκετ ανεβαίνει στην Α1 και οι Fentagin μπαίνουν και στα κλειστά και είναι αυτοί οι τρελοί Περιστεριώτες που ακολουθούν την ομάδα παντού και της στέκονται στις χαρές και στις λύπες.” Αρχικά, αν και με δυναμική παρουσία, δεν ήταν τόσο οργανωμένοι. “Η λέξη πρώτο κυκλοφόρησε από την γενιά και τις παρέες του Οδυσσέα , του Κατσού και του «βάτραχου» την δεκαετία του ’80. Στεγάστηκε όμως την επόμενη δεκαετία και συγκεκριμένα το 1994 με αφορμή τις πρώτες μεγάλες επιτυχίες του Γ.Σ.Π. Η ιδέα έπεσε με το θρυλικό «να οργανωθούμε ρε παιδιά» από κάποιες άλλες

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

παρέες και με πρωτοστάτες τον Ηλία , τον Στράτο , τον Λευτέρη , τον γκοτζίλα και τον αείμνηστο αδελφό του Νίκο , τον Νεκτάριο , τον Γκόση και πολλούς άλλους απο την Αγ.Τριάδα και τον Λόφο. Σε αυτήν την μεγάλη προσπάθεια συμμετείχαν και άλλες γειτονίες όπως η Πλ.Δέγλερη με τον Λαλάκη και με άλλους.” Τα πρώτα τους γραφεία φπάχηκαν στην γωνία των οδών Τζουμαγιάς και Μπιζανίου και είχαν μεγάλη ανταπόκριση από τους κατοίκους του Περιστερίου .Όπως οι ίδιοι οι οπαδοί/μέλη δηλώνουν “ο σκοπός μας ήταν και είναι να ακολουθούμε και τις δύο μας ομάδες παντού με αυθεντικότητα και ανιδιοτέλεια και να μην σβήσει ποτέ αυτή η ιερή για μας ιδέα. Για να γίνει αυτό χρειάζονται θυσίες από αυτούς που ασχολούνται με τον σύνδεσμο και αυτοί με την σειρά τους χρειάζονται την αμέριστη στήριξη όλων μας. Όλοι για έναν και ένας για όλους (όπως παλιά!!!)... και δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα!” Πέραν από την αγάπη και τη στήριξη που δείχνουν στην ομάδα τους όμως δείχνουν τη στήριξη και το ενδιαφέρον τους και στον τόπο τους, το Περιστερι, τις γειτονίες τους καθώς και θέματα που αφορούν όλη τη χώρα. Οργανώνουν δράσεις αλληλεγγύης καθώς και διαμαρτυρίες με πανό και διαδηλώσεις. Διαμαρτύρονται για την έλλειψη υγειονομικής πρόληψης στις φυλακές, κατά την περίοδο της πανδημίας του Κορονοϊού που διανύουμε, το Δεκέμβριο του 2020 σε συνεργασία με το ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ μοίρασε εκατοντάδες πακέτα βοηθώντας οικογένειες της πόλης που βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση. Όπως δήλωσαν στη σελίδα τους στο Facebook “Σκοπός της δράσης αποτέλεσε και θα συνεχίσει να αποτελεί η ανιδιοτελής προσφορά προς τους συνανθρώπους μας που το έχουν ανάγκη.” Τον Οκτώβριο του 2020, συμμετείχαν στην εκδήλωση που οργάνωσε ο χιπ χοπ καφενές και συγκέντρωσαν τρόφιμα για τα άτομα του Περιστερίου που τα είχαν ανάγκη μέσα στην περίοδο της πανδημίας. Όπως δήλωσαν “Αυτή την φορά επιλέξαμε να ανταποκριθούμε στο κάλεσμα που έκανε εχθές η συλλογικότητα του Χιπ Χοπ Καφενές για συλλογή τροφίμων. Η συγκεκριμένη κίνηση για εμάς είναι διπλής σημασίας. Αφενός να ενισχύσουμε την κοινωνική κουζίνα " ο Άλλος Άνθρωπος", αφετέρου να στηρίξουμε την κίνηση μιας συλλογικότητας που κινείται (μουσικά, κοινωνικά και πολιτικά) αρκετά χρόνια στην πόλη του Περιστερίου. Ως άνθρωποι αλλά και ως Club τασσόμαστε ανοιχτά με όσους, είτε ατομικά-είτε συλλογικά, ανοίγουν διαύλους ελευθερίας, ασπάζονται τον ανηφασιστικό αγώνα και παλεύουν για την επανοικειοποίηση των δημόσιων χώρων.” Συνολικά, όπως φαίνεται και στις φωτογραφίες παρακάτω, οι δράσεις αλληλεγγύης τους σχετίζονται με τη συγκέντρωση και προσφορά τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, τα οποία δίνουν οι ίδιοι άμεσα είτε σε συνεργασία με ανθρωπιστικές οργανώσεις, καθώς και παροχή άλλων βοηθειών όπως προσφορά μασκών προστασίας για τον ιό και με το να γίνονται αιμοδότες.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Εικόνες 6.34-6.35 Πράξεις αλληλεγγύης από τους Fentagin

(Πηγή:<https://www.facebook.com/Fentagin-est1980-Official>)

6.7 Κοινωνικό ιατρείο/ Κοινωνικό φαρμακείο Περιστερίου

Το ιατρείο κοινωνικής αλληλεγγύης Περιστερίου, αναφέρει στη συνέντευξή του ο αντιδήμαρχος παιδείας και κοινωνικής πολιτικής, παρέχει δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες σε άνεργους και ανασφάλιστους δημότες του Περιστερίου, έχοντας τις ειδικότητες των : νευροχειρουργός, οφθαλμίατρος, παθολόγος, καρδιολόγος, γενικός χειρουργός, θωρακοχειρουργός, ωτορυνολαρυγγολόγος, παιδίατρος, ψυχίατρος, μαία. Τις υπηρεσίες τους παρέχουν οι ιατροί στη διεύθυνση Χρυσολώρα 1 & Αγίου Παύλου – Περιστερί 12132. Το κοινωνικό ιατρείο ξεκίνησε τη λειτουργία του από την 3η Οκτωβρίου 2016 και οι καταξιωμένοι ιατροί και νοσηλευτές που εργάζονται σε αυτό προσφέρουν τις υπηρεσίες του δωρεάν και εθελοντικά. Στο Περιστερί υπάρχει επίσης και κοινωνικό φαρμακείο(Λακωνίας 1Α και Τραπεζούντος , Περιστερί, 12134), το οποίο λειτουργεί Δευτέρα με Παρασκευή 9 π.μ. με 5 μ.μ., το οποίο λειτουργεί από τις 29/04/2017, με βασική υπηρεσία την παροχή φαρμάκων. Συγκεκριμένα μετά από επικοινωνία μαζί τους μέσω των κοινωνικών δικτύων με ενημέρωσαν ότι «Ωφελούμενοι του κοινωνικού φαρμακείου είναι: Άτομα/νοικοκυριά που διαμένουν στο Δήμο που λειτουργεί η δομή, συμπεριλαμβανομένων των νόμιμα διαμενόντων στη χώρα και ανιθαγενών, καθώς και οι δικαιούχοι / αιτούντες διεθνούς προστασίας. Ο στόχος του κοινωνικού φαρμακείου είναι η παροχή υπηρεσιών όπως, παροχή φαρμάκων, παροχή παραφαρμακευτικών προϊόντων, παροχή λοιπού υγειονομικού υλικού.» Μου τόνισαν ότι το Κοινωνικό Φαρμακείο παραλαμβάνει όλων των ειδών φαρμάκων, Υγειονομικό Υλικό, Παραφάρμακα, (διαθέτει ψυγεία), εκτός (δεν δέχεται) ανοιχτά κολλύρια και σιρόπια όπως και φάρμακα με κόκκινη γραμμή. Φάρμακα μπορούν να δωρίσουν όλοι: Ιδιώτες, Φαρμακεία, Φαρμακευτικές Εταιρίες κ.α. Τα φάρμακα ελέγχονται αυστηρά από το εξειδικευμένο προσωπικό που διαθέτει το Κοινωνικό Φαρμακείο (Φαρμακοποιοί – Βοηθό Φαρμακείου). Φάρμακα δικαιούνται όσοι έχουν κάνει αίτηση και εγκριθεί στο

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Κοινωνικό Φαρμακείο. Εξυπηρετούνται πάντα με συνταγή γιατρού, δίνονται φάρμακα με βάση την δραστική ουσία και τα mg που υποδεικνύει ο γιατρός και την διαθεσιμότητα που έχει στην αποθήκη του το Φαρμακείο. Τέλος, είναι σημαντικό το γεγονός ότι υπάρχει δικτύωση και με άλλα Κοινωνικά Φαρμακεία και Φορείς και με αυτόν τον τρόπο μπορούν και καλύπτουν ένα μέρος των αναγκών, καθώς η πρόσβαση στις δομές είναι εντελώς δωρεάν.

6.8 Επιπλέον ομάδες- συλλογικότητες στο Δήμο Περιστερίου

Άλλες ομάδες- συλλογικότητες στο Δήμο Περιστερίου είναι η Λαϊκή Επιτροπή Αγώνα Περιστερίου(Θεοφράστου 6 & 40 Εκκλησιών 20), το σωματείο Συνταξιούχων ΙΚΑ Περιστερίου, οι οποίες σε συνεργασία το 2013 παραχώρησαν συνέντευξη τύπου και κατήγγειλαν “την ανάληψη, ανπλαϊκή πολιτική της κυβέρνησης και της Τοπικής Διοίκησης απέναντι στους εργαζόμενους στις κοινωνικές δομές, όπως το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι».” Ο κύριος Δημήτρης, μέλος της λαϊκής επιτροπής αναφέρει: «σκοπός μας είναι να συντονίζουμε τη δράση των φορέων για την αντιμετώπιση και καλύτερους όρους της κρίσης. Συμμετέχουμε σε ζητήματα αλληλεγγύης με την επαναφορά ρεύματος σε κατοικίες ανέργων και προσφέρουμε άλλες υπηρεσίες, όπως η συμμετοχή μας στο ‘βοήθεια για την πρώτη κατοικία’.»

Ο σύλλογος εργαζομένων Περιστερίου, ο οποίος ιδρύθηκε στις 26-09-1956, με σκοπό την διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών οικονομικών ασφαλιστικών συνδικαλιστικών και κοινωνικών συμφερόντων των μελών του και απαρτίζεται από όλες τις ειδικότητες και όλους τους χώρους εργασίας. Μέλη του συλλόγου έχουν έκπτωση σε πολλά καταστήματα του Περιστερίου επιδεικνύοντας την κάρτα μέλους τους, συλλέγουν και προσφέρουν δωροεπιταγές και είδη πρώτης ανάγκης σε οικογένειες του Δήμου που τα έχουν ανάγκη, συμμετέχουν και προσκαλούν τους εργαζόμενους σε πανελλαδικές απεργίες, γίνονται εθελοντές αιμοδότες και κυρίως σκοπός τους είναι να βρίσκονται δίπλα στους εργαζόμενους του Δήμου, είτε αυτοί το χρειάζονται ατομικά ή συλλογικά.

Η Πρωτοβουλία στο Περιστερί, η οποία συγκροτήθηκε όχι μόνο για να δράσει ενάντια στις αυξήσεις σε εισιτήρια και φόρους, αλλά με την προσδοκία να αποτελέσει ένα κύπαρο αντίστασης ενάντια στην πολιτική κυβέρνησης/ΕΕ/ΔΝΤ, όπως εκφράζεται και στον Δήμο Περιστερίου, με τις αυξήσεις, τις συγχωνεύσεις σχολείων, τις απολύσεις και ιδιωτικοποιήσεις, με τα Μνημόνια...

Η Επιτροπή Κατοίκων Περιστερίου, η οποία εναπλώνεται στην κατασκευή Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στο Γκαράζ, στον χώρο του Άλσους και διεκδικεί την επέκταση κι ενοποίηση των χωρών του Άλσους με την απομάκρυνση των Γκαράζ.

“ΩΣ ΕΔΩ... ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΟΥΜΕ” τονίζουν οι Γονείς εργαζόμενοι άνεργοι, η αυτοοργάνωση των γονιών, των νέων, των εργαζομένων και των ανέργων, και απαιτούν να διαγραφούν τα χρέη των νοικοκυριών προς όλους τους δημόσιους οργανισμούς και τις τράπεζες, να φύγουν οι φασίστες, οι κλέφτες και οι υποστηρικτές του ΔΝΤ, της ΕΕ του ΣΕΒ και του Μνημονίου από τις ζωές των πολιτών.

6.9 Ο ρόλος των αριστερών κινημάτων του Δήμου Περιστερίου- Το εργατικό κίνημα/ Η εργατική κίνηση Περιστερίου

Εικόνα 6.36 Η αριστερή κίνηση Περιστερίου

(Πηγή: <https://www.facebook.com/leftmove>)

Τα μέλη της αριστερής κίνησης αναφορικά με το τι πρεσβεύουν αναφέρουν στην επίσημη σελίδα της αριστερής κίνησης: “Είναι μια κίνηση του εργατικού Περιστερίου να πάρει την τύχη της ζωής του στα χέρια του. Μια συλλογικότητα που στόχο έχει να οργανώσει την ζωή μας ενάντια στην αυθαιρεσία του σύγχρονου καπιταλιστικού τρόπου ζωής όπως αυτός επιβάλλεται από τα αφενικά και το αστικό τους κράτος και τους υπηρέτες του: ΜΜΕ, αστυνομία αλλά και τους επίσημους φορείς στον Δήμο μας.” Σχετικά με τη λειτουργία τους αναφέρουν “Οι συναντήσεις μας λειτουργούν ανπιεραρχικά και αμεσοδημοκρατικά απο Περιστεριώτες και Περιστεριώπισσες εργαζόμενους, άνεργους, νεολαίους, αγωνιστές.” Το πολιτικό- πολιτιστικό στέκι τους βρίσκεται στην οδό Ακροπόλεως 18 και Ιάσονος, αλλά μπορεί κανείς να έρθει σε επικοινωνία με τα μέλη της σε διάφορες διαδηλώσεις και συζητήσεις που οργανώνουν και ανακοινώνουν ανά διαστήματα στο επίσημο site τους ή στην ιστοσελίδα τους στο Facebook.

Η συσχέτισή της με τις συλλογικότητες γειτονιάς υπάρχει καθώς έχει βρεθεί

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

στην πρώτη γραμμή των κοινωνικών αγώνων εργαζόμενων – ανέργων – συνταξιούχων – νεολαίας ενάντια στο μαύρο μέτωπο κεφαλαίου – Ε.Ε. – ΔΝΤ – μνημονιακών κυβερνήσεων.

“Η Αριστερή Κίνηση Περιστερίου ήταν εκείνη που ξεσκέπασε το πρωτοφανές σκάνδαλο Παχατουρίδη – Δούρου – Κουρουμπλή με την πρώην 1η παιδική χαρά (όπου κατασπαταλήθηκαν πάνω από 750 χιλιάδες ευρώ δημόσιου χρήματος υπέρ ημετέρου «επιχειρηματία» συνεταιίρου αντιδημάρχων για την κατασκευή ιδιωτικού αναψυκτηρίου πολυτελείας σε δημόσιο χώρο που βαφτίστηκε «κυλικείο παιδικής χαράς»). Η Αριστερή Κίνηση Περιστερίου ήταν εκείνη που αποκάλυψε και κατήγγειλε την καταγέλαστη ιστορία με το «Κώστα, προσάρμοσέ το». Η Αριστερή Κίνηση Περιστερίου ήταν εκείνη που αποκάλυψε και κατήγγειλε τη διαπλοκή της δημοτικής αρχής Παχατουρίδη με τους ξενόφερτους βαρόνους της νύχτας που κάνουν επιδρομή στο Περιστερί. Έχει βρεθεί πολλές φορές στο πλευρό των συλλογικοτήτων όταν στις γειτονίες είχε επέμβει η εγκληματική νεοναζιστική συμμορία της «Χρυσής Αυγής», σε διαδηλώσεις εργατών σχετικά με τις παράνομες απολύσεις, την εργασιακή εκμετάλλευση και αδικία, για μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους και εδώ και πολλά χρόνια ήδη εκπροσωπείται στο δημοτικό συμβούλιο, συμμετέχει και στις εκλογές με πλήρες ψηφοδέλτιο για το δημοτικό συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν 100 Περιστεριώτισσες / Περιστεριώτες, καθημερινοί άνθρωποι της βιοπάλης και της διπλανής πόρτας, αγωνίστριες και αγωνιστές των κοινωνικών κινήματων.”(από βίντεο στο youtube όπου μιλούν για την ιστορία της Αριστερής Κίνησης).

Πρόσφατα, με μια μακροσκελή ανακοίνωση η Αριστερή Κίνηση Περιστερίου εξήγησε τους λόγους που θα καταψηφίσει τον προϋπολογισμό του Δήμου Περιστερίου 2021, σχολίασε και διαμαρτυρήθηκε κατά της αστυνομικής βίας, των καθημερινών γυναικοκτονιών, της εντεινόμενης έμφυλης βίας, των διακρίσεων, του διάχυτου σεξισμού και δήλωσε ότι θα συνεχίσει να συμμετέχει “στον αγώνα για τη συνολική κοινωνική χειραφέτηση και την άρση κάθε καταπίεσης και εκμετάλλευσης”. (από το peristerinews). Στη συνέντευξή του, δημοτικός σύμβουλος της αριστερής κίνησης την χαρακτηρίζει ως «μία τοπική και κοινωνική συλλογικότητα.» Η ανάγκη δημιουργίας της αναφέρει ήταν «η έκφραση δικαιωμάτων και αναγκών μια μεγάλης πλειοψηφίας κατοίκων(άνεργοι, εργαζόμενοι, νεολαία), η ιδιότητά τους ως κάτοικοι και η προσπάθειά τους για καλύτερευση στις συνθήκες στις ζωές και τις γειτονίες τους.» Επιβεβαιώνει ότι «οι αποφάσεις μέχρι σήμερα λαμβάνονται με καθαρά ολομελιακό τρόπο, με γενική συνέλευση όλων των μελών, ως φυσικά πρόσωπα» και ότι παρόλο που δεν υπάρχουν αντιπαραθέσεις με την έννοια της σύγκρουσης «υπάρχουν σίγουρα διαφορετικές απόψεις και διαφωνίες για θέσεις σε ορισμένα θέματα μεταξύ των μελών, αλλά πάντα επικρατεί η άποψη της πλειοψηφίας στη λήψη κάποιας απόφασης». Ως βασικό θέμα που απασχολεί την αριστερή κίνηση τα τελευταία χρόνια κατονομάζει τη διαχείριση

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

απορριμμάτων στην πόλη και στο άλσος, τον τεράστιο ηλεκτρομηχανικό συμπιεστή τον οποίο είχε εγκαταστήσει ο Δήμος και τη χωματερή.

Επίλογος ή ένας ευρύτερος προβληματισμός για τη δράση των συλλογικοτήτων και την διαμόρφωση κοινωνικών κινήματων της πόλης.

Βασικός στόχος της εργασίας αποτέλεσε η διερεύνηση της σχέσης των αυτοδιαχειριζόμενων κοινωνικών κινήματων και πως αυτά εξελίχθηκαν στο χώρο των πόλεων καθώς και το πως αυτά επηρεάζουν την πόλη και πως επηρεάζονται από αυτήν. Τα εγχειρήματα που μελετήθηκαν επιβεβαιώνουν σε μεγάλο βαθμό τις θεωρητικές προσεγγίσεις των κοινωνικών κινήματων και των κινήματων πόλης που αναφέρθηκαν στην αρχή. Η έρευνα αυτή στηρίχθηκε στη γνωριμία με το χώρο και τους ανθρώπους του στο Περιστερί, της περιοχής μελέτης που διαπραγματεύεται η εργασία και με τα κινήματα που δρουν στο Περιστερί. Μέσα από τη μελέτη που έγινε προκύπτουν λοιπόν τα εξής δύο θέματα προς σκέψη και συζήτηση.

Πρώτον, μπορούμε να αποκαλούμε νέα κοινωνικά κινήματα τα κινήματα πόλης στο Περιστερί και από τότε μπορούμε να μιλάμε για αυτά και δεύτερον ποια η σχέση τους με τα παλαιότερα κινήματα στο Περιστερί. Αρχικά διαπιστώνουμε ότι τα κινήματα πόλης του Περιστερίου έχουν πολλά κοινά στοιχεία με τα νέα κοινωνικά κινήματα που διαμορφώθηκαν στην Ελλάδα από το 1960 και μετά.

Τα εγχειρήματα στο σύνολό τους, ξεκινώντας από τα παλαιότερα κοινωνικά κινήματα και φθάνοντας στα νεότερα κινήματα πόλης, τα οποία αφορούν πιο ειδικά την πόλη και τις γειτονίες, επηρεάζονται από αριστερές ή αναρχικές ιδεολογίες, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν από τον ριζοσπαστικό τους χαρακτήρα και παρά τις διαφορές τους συναντούνται αρκετά συχνά σε αγώνες για το δικαίωμα στην πόλη και την αντίθεσή τους σε γεγονότα που αναδεικνύουν την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Αυτό προκύπτει από την κοινή τους αντίθεση στο υπάρχον πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό σύστημα.

Οι πολιτικές και φιλοσοφικές αρχές τους και οι καθημερινές πρακτικές τους, τα εντάσσουν στα νέα κοινωνικά κινήματα και στα αστικά κοινωνικά κινήματα, αφού έχουν ως επίκεντρο θέματα του τρόπου ζωής, τη μεταβολή των θεσμών της κοινωνίας, προωθούν την αυτονομία και επικεντρώνονται στο δομικό μετασχηματισμό της πόλης, μέσω της αυτό-οργάνωσης τους, του αμεσο-δημοκρατικού τρόπου λήψης αποφάσεων και των δραστηριοτήτων που πραγματοποιούν. Στη λειτουργία τους αντικατοπτρίζεται ο αντι-καπιταλιστικός τρόπος δράσης και συσπείρωσής τους, καθώς δε βασίζονται σε εγχρήματες σχέσεις και δεν έχουν ως σκοπό τους το κέρδος, αλλά στηρίζονται στο λόγο τους, στις διαμαρτυρίες που πραγματοποιούν και στις πράξεις και δράσεις αλληλεγγύης. Αν και όλα τα εγχειρήματα διεκδικούν το «δικαίωμα στη πόλη», μέσα από την ανάλυση προκύπτουν διαφοροποιήσεις, ως προς την οργάνωση και τη δράση τους, καθώς τα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

κοινωνικά κινήματα αποτελούν ζωντανά κοινωνικά υποκείμενα, τα οποία δημιουργούν νέες μορφές και νέα περιεχόμενα.

Η σχέση τους με την πόλη μπορεί να ερμηνευτεί μέσα από πολλούς παράγοντες. Το κοινωνικο-οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο της πόλης αλλά και της χώρας παίζει καθοριστικό ρόλο στην εμφάνιση τέτοιων εγχειρημάτων.

Τα κινήματα πόλης επηρεάζουν με το δικό τους τρόπο την πόλη μέσω της πίεσης που ασκούν στις τοπικές αρχές, μέσω των διαμαρτυριών, των πορειών αλλά και της ίδιας της ύπαρξής τους.

Οι επιπτώσεις των εγχειρημάτων στο κοινωνικό επίπεδο, δεν μπορούν να αποσαφηνιστούν ενδελεχώς, παρόλο που αποτελούν δημόσιο χώρο, παρέχοντας χώρους για συνεδριάσεις, πληροφόρηση, ψυχαγωγία, έκφραση και κοινωνικοποίηση των ατόμων. Η τελική επίδραση στις αρχές, τις αξίες και τον τρόπο σκέψης των συμμετεχόντων, στη συλλογικότητα και τη συνεκτικότητα των κοινοτήτων δεν μπορούν να είναι ξεκάθαρες, αν και τα περισσότερα σχόλια των κατοίκων και των ίδιων των μελών των κινήματων είναι θετικά ως προς τα αποτελέσματα των προσπαθειών τους για τους κατοίκους και τις γειτονίες του Περιστερίου. Το σίγουρο είναι πρόκειται για δημιουργικές αντιστάσεις και ότι τελικά προάγουν το πρότυπο μιας «ανατρεπτικής δημιουργικής πόλης», αποτελώντας ένα ζωντανό καινοτόμο περιβάλλον, καλλιεργώντας τις τέχνες, το κοινωνικό πειραματισμό και τις πρωτότυπες ιδέες και λύσεις που βλέπουν σε μια άλλη κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Είναι σημαντικό να τονιστεί η δικτύωση για το «δικαίωμα στην πόλη» που αναφέρθηκε στη θεωρία, το γεγονός δηλαδή ότι όλες οι προαναφερθείσες περιπτώσεις δε παγιδεύονται γεωγραφικά και εννοιολογικά στα στενά όρια της πόλης, καθώς υπάρχουν συνεργασίες μεταξύ πολλών από αυτά, δικτυώνονται σε εθνικό επίπεδο και επηρεάζουν και άλλες περιοχές της Αθήνας, απασχολώντας πολύ συχνά των ελληνικό τύπο και τα ΜΜΕ. Δεν απουσιάζουν βέβαια και τα αρνητικά στοιχεία, όπως οι εντάσεις που δημιουργούνται από τις διαδηλώσεις και τις καταλήψεις, όσον αφορά την διατάραξη της κοινής ησυχίας και τις ενδεχόμενες ταραχές που μπορεί να προκύψουν ανάμεσα στις αρχές και τους κινήματες, απειλώντας τη δημόσια και ιδιωτική περιουσία.

Τα κινήματα μπορεί να παρουσιάσουν και εσωτερικά προβλήματα, θέτοντας ορισμένες φορές σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα τους. Τα βασικότερα από αυτά τα προβλήματα είναι οι οικονομικές δυσχέρειες, η έλλειψη δυναμικότητας και ο ίδιος ο τρόπος λήψης αποφάσεων, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν εσωτερικές συγκρούσεις ή και ένα αφιλόξενο περιβάλλον για νέα μέλη που επιθυμούν να μπουν στα κινήματα γειτονιάς.

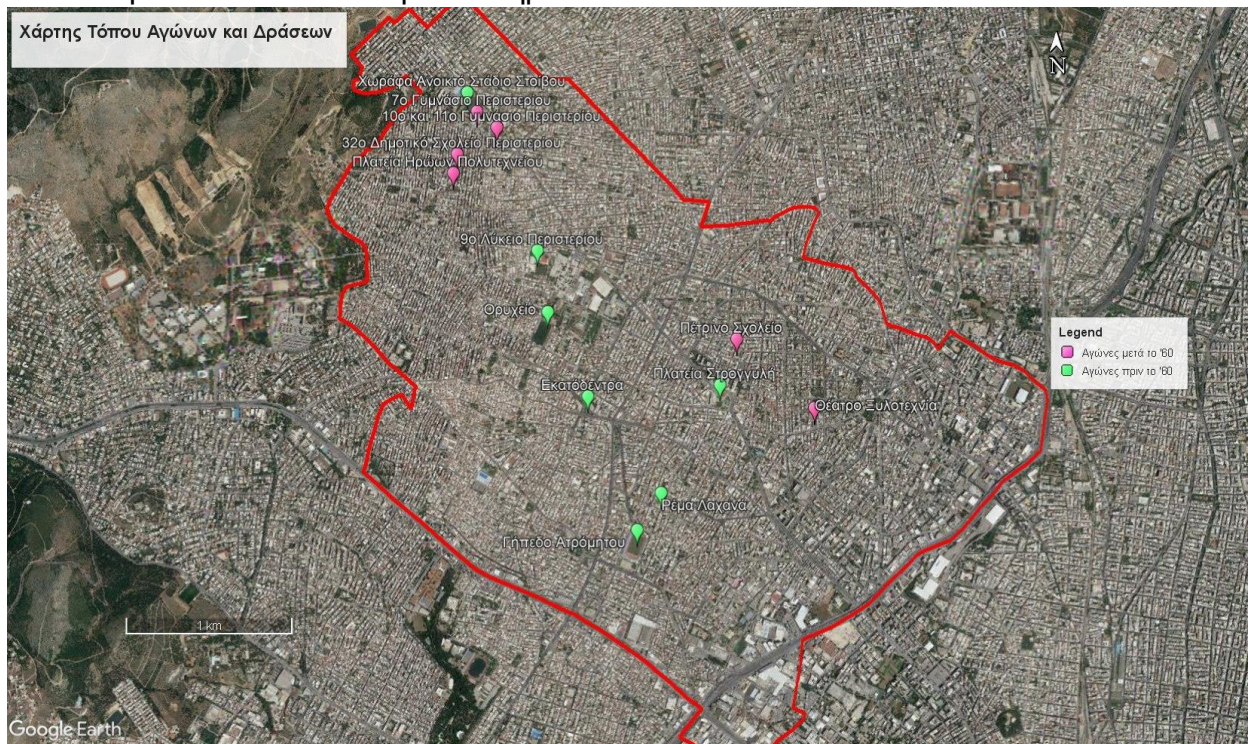
Συμπεραίνεται λοιπόν, ότι παρόλα τα προβλήματα, τα κοινωνικά κινήματα πόλης παρέχουν ουσιαστικές και ρεαλιστικές προτάσεις οργάνωσης της κοινωνίας, κάνοντας πράξη καθημερινές πρακτικές που ενέχουν την αντικαπιταλιστική πρακτική, στρέφοντας πάντα το ενδιαφέρον τους στους συμπολίτες και την πόλη. Σύμφωνα, εξάλλου, με τους Gibson-Graham, (2013) «Η οικονομία μας είναι το αποτέλεσμα των αποφάσεων που

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

παίρνουμε και των πράξεων που κάνουμε». Τα κινήματα πόλης οφείλουν να δρουν, να στηρίζουν τις αδύναμες, κοινωνικά και οικονομικά, ομάδες, να προάγουν τη συλλογικότητα και να αποσκοπούν στη βελτίωση της οικονομίας και των συνθηκών ζωής.

Τελικά η πόλη του Περιστερίου γνώρισε από τη γέννησή της πολλά τέτοια κινήματα (ορισμένα από αυτά είχαν χαρακτηριστικά νέων κοινωνικών κινήματων) που σαν ριζώματα δώσαν τα φώτα τους στα σύγχρονα κινήματα πόλης, παρά το ότι τα τελευταία έχουν σπάνιες αναφορές σε αυτά. Θα λέγαμε πως η ποιητική της πόλης, η παράδοση ανταρσίας της πόλης, οι διαρκείς αγώνες της πόλης αλλά και η διεθνής εμπειρία και γνώση έχουν δώσει τα φώτα τους στις σύγχρονες συλλογικότητες που πρωτοστατούν στους σύγχρονους αγώνες. Αυτή η έρευνα ήταν μια απόπειρα να δείξει πώς μια πόλη μπορεί να είναι σε κίνηση, να συμβαίνουν ριζικές αλλαγές σε αυτήν και ταυτόχρονα να δονείται από κοινωνικά κινήματα και ιδιαίτερα κοινωνικά κινήματα πόλης που έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην ίδια τη διαμόρφωση του τοπίου της και των κοινωνικών της καθημερινών σχέσεων. Είναι μια συμβολή στην μάχη απέναντι στην αποσιώπηση του ρόλου όλων αυτών των αγώνων και όλων αυτών των συχνά αόρατων δρώντων στην διαμόρφωση της σύγχρονης ιστορίας και γεωγραφίας της πόλης σε κίνηση, και ιδιαίτερα του Δήμου Περιστερίου.

Συγκεντρωτικά παρουσιάζονται στον παρακάτω χάρτη οι περιοχές δράσης των παλαιότερων αλλά και νεότερων κινήματων.

Παράρτημα- Στοιχεία ατόμων και επιλογή με επί λέξει αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις

1.

<u>Όνομα</u> : Κ. Αχιλλέας
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 85
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : εξατάξιο Γυμνάσιο
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Αχιλλέας

“Ήμουν πιπιρικάς, μου τα έλεγαν οι άλλοι. Το ‘35 γεννήθηκα εγώ. Όταν έφευγαν οι Γερμανοί ήμουν εννιά χρονών εγώ. Η μάνα μου είναι πρόσφυγας. Το ‘22 είχαν πάει στην Κηφισιά πρώτα. Οι παράγκες το ‘70 φύγανε. Ήρθε η γιαγιά μου στο Περιστερί και ο αδερφός μου και η αδερφή μου στις παράγκες πήγαιναν. Μετά ήρθε το κράτος και είπε όποιος θέλει σπίτι θα πληρώσει. Τα λέγανε δημοτικά αυτά τα σπίτια. Και το πήρε ο παππούς μου και πλήρωνε κάθε μήνα. Από ρεύμα είχαμε μόνο μία λάμπα. Δεν υπήρχαν κουζίνες και τέτοια. Νερό θυμάμαι το έπαιρναν από τις γωνίες. Κάθε μέρα από τον τενεκέ. Το νερό πήγε μετά από το ‘50 και στα σπίτια όταν έκαναν εγκαταστάσεις. Οι παράγκες ήταν μέχρι το ‘70, που ήταν ο Παπαδόπουλος. Ο Γεώργιος Παπανδρέου ήθελε να κάνει τις παράγκες πολυκατοικίες, οι κάτοικοι έκαναν συλλαλητήρια γιατί δεν ήθελαν να γίνουν τα σπίτια τους. Ο Παπαδόπουλος όμως έκανε τις παράγκες πολυκατοικίες και ήρθαν τότε από τον Πειραιά, την Κοκκινιά και έμειναν μέσα εκεί πρόσφυγες. Τότε ήταν στο Περιστερί τέσσερις πέντε εκκλησίες, εκκλησιάκια. Θυμάμαι τότε οι Γερμανοί πριν να φύγουν είχαν πάρει πολλούς ανθρώπους, γύρω στα 100 άτομα, να τους πάνε στο Χαϊδάρι για εκτέλεση. Εκτέλεσαν τότε πολλούς.”

2.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

<u>Όνομα</u> : Κ. Γιάννης
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 80
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Γυμνάσιο
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Γιάννης

“Τα περισσότερα σπίτια έχουν χπιστεί λαθραία. Μετά μπήκανε στα σχέδια αλλά ξεκίνησαν όλοι με λαθραία. Όλα αυτά που ανακαινίζονται ή γκρεμίζονται τώρα ήταν λαθραία. Εμείς βγάλαμε άδεια, η πρώτη άδεια ήταν το ‘72, η δεύτερη το ‘76 Και η τρίτη είναι το ‘82.”

3.

<u>Όνομα</u> : Κ. Στέλλα
<u>Φύλο</u> : γυναίκα
<u>Ηλικία</u> : 62
<u>Επάγγελμα</u> : εργαζόμενη σε μουσείο
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : ΑΕΙ
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Στέλλα

“Θα ξεκινήσω από την άκρη, την Αγία Τριάδα εκεί, την λεγόμενη Τσαλαβούτα. Εκεί ήτανε το ρέμα Σφακίων, το οποίο πλημμύριζε συνέχεια. Οι άνθρωποι είχαν κάνει μπουκαπότες στα σπίπα. Εκεί, μετά από πολλούς αγώνες που έγιναν με τους συλλόγους, Τοπικούς όπως έναν πολιτιστικό σύλλογο που δίδασκε χορούς, και μαζί με την καθοδήγηση του κόμματος, τους αντιστασιακούς που υπήρχαν, και το σύλλογο γυναικών κλπ, δηλαδή από ό,τι μαζικό φορέα υπήρχε τότε κάναμε αγώνα, μέχρι που μετά από πάρα πολλά χρόνια έκλεισε το ρέμα και σώθηκαν οι άνθρωποι. Στον Άγιο Αντώνη όπως και στην Ευαγγελίστρια υπήρχαν οι παράγκες για πάρα πολλά χρόνια, μέχρι το '67, '68. Τότε έγιναν οι πολυκατοικίες. Κι όπως καταλαβαίνεις υπήρχαν φοβερά προβλήματα με υποτυπώδη μέσα υγιεινής. Μετά από πολλούς αγώνες με το προσφυγικό, γιατί όπως καταλαβαίνεις υπήρχαν πρόσφυγες τότε εδώ, με τους συλλόγους τους έγιναν αυτές οι πολυκατοικίες. Το 1981/82, όταν οι κάτοικοι του Περιστερίου και ο Δήμος ήθελαν να αποκτήσουν τον χώρο της ξυλοτεχνίας, στον οποίο στεγαζόταν μία βιοτεχνία της εποχής, η οποία χρωστούσε στους εργάτες της, ήμουν τότε συνοικιακός σύμβουλος και συμμετείχα στην κατάληψη που πραγματοποιήθηκε. Σχεδόν όλο το Περιστερί και οι εργάτες της βιοτεχνίας κάναμε κατάληψη στον χώρο από το Σεπτέμβρη της χρονιάς εκείνης μέχρι 10 μέρες πριν τα Χριστούγεννα. Κάναμε όλοι βάρδιες ώστε να μένουν συνέχεια άνθρωποι μέσα στον χώρο, αν και ο Δήμος δεν ήταν με το μέρος μας, αυτό επί δημαρχίας Δημητρακοπούλου. Είχαμε πάει στον χώρο ξυλόσομπες, τραπεζάκια και τραπέζια για σκάκι, καθώς ένας πρωταθλητής Ελλάδας στο σκάκι συμμετείχε μαζί μας και έπαιζε με τα μικρά παιδιά. Κάναμε συνεχώς εκδηλώσεις καλώντας διάσημους της εποχής, όπως η Βερούλη, αλλά και άλλοι, με αποκορύφωση την εκδήλωση με τον Ρίτσο, θέλοντας έτσι να μαζεύουμε κόσμο στο κτίριο. Τελικά η κατάληψη τελείωσε όταν πέρασε στην δικαιοδοσία του Δήμου το κτίριο. Οι κάτοικοι ζητούσαμε ο χώρος να γίνει ένα αθλητικό κέντρο νεολαίας αλλά παρόλο που τα αιτήματά μας δεν ικανοποιήθηκαν, ο χώρος πλέον βρισκόταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση. Η γειτονιά, ήταν ιδιαίτερα βοηθητική στην κατάληψη. Θα ήταν ανήκουστο εξάλλου να μην ήθελαν οι κάτοικοί της να καθαριστεί ο χώρος, που ήταν σε άθλια κατάσταση, βρώμικος και γεμάτος σύριγγες. Σήμερα, στο κτίριο χρησιμοποιείται ένα κομμάτι ως δημοτικό θεατράκι, ένα άλλο είναι κομμάτι της δημαρχίας, υπάρχει ένας σύλλογος ιδιωτικών αθλητικών εγκαταστάσεων και ένα κομμάτι μικρότερο απέναντι έχει γίνει κι αυτό σύλλογος. Στην παλιά αγορά υπήρχε και το γκαράζ του δήμου, ο θεός να το κάνει γκαράζ τελοσπάντων. Μετά από αγώνες των κατοίκων το κάναμε δημοτικό κινηματογράφο. Στο Μπουρνάζι εκεί πέρα που είναι η πλατεία πέρασε ξενύχτια, έπεσε και ξύλο. Το μόνο θετικό είναι ότι υπήρχαν και διάφοροι σύλλογοι που συμμετείχαν, συνοικιακοί, γονέων και κηδεμόνων κλπ. Για 16 χρόνια ήμουν πρόεδρος των δημοκρατικών γυναικών Περιστερίου. Τότε με την ξυλοτεχνία δεν μπορούσα να τα βγάλω πέρα, να είμαι κάθε μέρα στην ξυλοτεχνία και να είμαι και στο σύλλογο, γιατί ο σύλλογος ήθελε πολλή δουλειά. Να σου πω ένα παράδειγμα, όταν γινόταν η αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου στις αρχές της δεκαετίας του '80 εμείς κάναμε σα σύλλογος δεν ξέρω πόσες συσκέψεις, μερα με τη μέρα είχαμε συσκέψεις για να ενημερώνουμε ειδικά τις γυναίκες για το οικογενειακό δίκαιο. Ο σύλλογος είχε και έναν συμβουλευτικό στόχο. Μη νομίζεις όταν λέω συμβουλευτικό ότι υπήρχε κτίριο. Ήταν μία ομάδα ανθρώπων ο σύλλογος, που ερχόταν σε επαφή με διάφορους επιστήμονες και

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

έκανε διάφορες ενημερώσεις στον κόσμο που ερχόταν και ρωτούσε . Γινόταν πρώτα μια εισήγηση και μετά διάλογος και έγιναν διάφοροι τέτοιοι διάλογοι. Το κάναμε σε σχολείο ,σε σκηνές που είχαν μπει από τους σεισμούς.” Να σου πω για το άλσος Περιστεριού . Εκεί όταν πήγαμε να το καθαρίσουμε για να γίνει το φεστιβάλ της ΚΝΕ βγάλαμε μέχρι και ψόφια γαϊδούρια . “

4.

<u>Όνομα</u> : Κ.Κωνσταντίνος
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 69
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : εξατάξιο Γυμνάσιο
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Αρκαδία
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Κωνσταντίνος

“Όταν ήμασταν παιδιά και παίζαμε πηγαίναμε διαγώνια ,δεν υπήρχαν πολλά στίπα. Ξυπνούσαμε το πρωί και βλέπαμε απέναντι ένα στίπι, που δεν υπήρχε το βράδυ . Το έχριζαν δυο τρεις μάστορες το βράδυ κρυφά για να μην τους πιάσει η αστυνομία .”

5.

<u>Όνομα</u> : Κ. Βούλα
<u>Φύλο</u> : γυναίκα
<u>Ηλικία</u> : 81
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Δημοτικό
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Βούλα

“Εγώ ήρθα στο περιστέρι το 1978. Όταν ήρθα το Περιστέρι ήταν μια πόλη υποβαθμισμένη, γιατί είχε ακόμα το χαρακτήρα που της είχαν δώσει οι πρόσφυγες και οι αριστεροί . Το ‘81, με πρωτοβουλία του τότε δημάρχου, Δημητρακόπουλου, άρχισαν να γίνονται κάποια ουσιαστικά πράγματα στο Περιστέρι και ειδικά στην περιοχή εδώ στη Χρυσούπολη. Υπήρχαν μεγάλα οικόπεδα, τα οποία διεκδικούσε ο Δέγλερης, παλιός τσιφλικάς της περιοχής, και με το δήμαρχο και με τον κόσμο όλο σε μία βραδιά έγινε κατάληψη του χώρου αυτού και σήμερα είναι η Χωράφα με τα γυμνάσια ,τα γυμναστήρια ,όλα αυτά που κοσμούν το χώρο εδώ.

Από το ‘81 μέχρι το ‘90 περίπου υπήρχε ένα πρόγραμμα κατασκευής σχολείων και οι χωράφες έγιναν σχολεία . Έτσι και απέναντι από το σπίτι μου υπήρχε μία χωράφα για τα σκουπίδια, η οποία έγινε σχολείο και εκεί πήγαν τα παιδιά μου. Τότε υπήρχε μόνο λεωφορείο, δεν υπήρχε ούτε τρόλεϊ, το οποίο πρέπει να έγινε εκεί γύρω στο 98 ,που συνδέει με την Αθήνα και αυτό που έφερε μεγάλη πρόοδο και ανάπτυξη στο Περιστέρι είναι το μετρό με τις τρεις στάσεις που έχει.”

6.

<u>Όνομα:</u> Κ. Όλγα
<u>Φύλο:</u> γυναίκα
<u>Ηλικία:</u> 81
<u>Επάγγελμα:</u> συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης:</u> Δημοτικό
<u>Τόπος καταγωγής:</u> Κέρκυρα,Μικρά Ασία
<u>Τόπος κατοικίας:</u> Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Όλγα

“Εμείς εδώ στο Περιστέρι ήρθαμε με το ‘47. Υπήρχαν μόνο τα σπίτια αυτά με τα κόκκινα κεραμίδια και τα πέτρινα απέναντι. Όλα ήτανε χωράφια . Υπήρχε το ρέμα το οποίο σκεπάστηκε τώρα και έγινε λεωφόρος. νερό δεν είχαμε. Είχαμε τη βρύση εδώ στη γωνία στο φαρμακείο και έπαιρνε από εκεί όλη η γειτονιά. Τα προσφυγικά σπίτια ήρθαν πολύ μετά, οι παράγκες και μετά ήρθαν οι πολυκατοικίες . Η δημαρχεία ήταν ένα δωματάκι στην πλατεία, εκεί γίνονταν όλες οι δουλειές . Παλιά από τράπεζες είχαμε τότε μόνο μια

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

τράπεζα , την Ελληνική . Όταν ήρθαμε στο Περιστέρι βάλαμε αμέσως ρεύμα. Για τα σχολεία ό,τι θέλαμε το βάζαμε εμείς ,θέρμανση, σόμπες, βρύσες. Όχι η τάξη ,όλο το σχολείο, σα γονείς.”

7.

<u>Όνομα</u> : Κ. Ειρήνη
<u>Φύλο</u> : γυναίκα
<u>Ηλικία</u> : 80
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Δημοτικό
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστέρι
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Ειρήνη

“Το Περιστέρι ήταν τότε εργατόκοσμος, η αστυφιλία είχε γίνει , ερχόντουσαν από τα χωριά , είχε γύρω-γύρω όλο εργοστάσια. Το Περιστέρι εγώ το θυμάμαι με χώματα. Είχε χωματόδρομους, λάσπες. Το Περιστέρι σιγά-σιγά έγινε μία όμορφη πόλη. Και πάρκα έφπαξαν, κλείσαν τα ρέματα τα οποία ήταν χάλια σε πλημμύρες και αυτά. Τότε έχπιζαν ένα δωμάτιο μόνο και το πουλάγανε ότι ήταν σπίτι. Ζούσαν 5-6 μέσα σε ένα σπίτι . Παράγκες δεν ήταν αλλά δεν ήταν σπίτια σαν αυτά που μένουμε τώρα.”

8.

<u>Όνομα</u> : Κ. Χρήστος
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 40
<u>Επάγγελμα</u> : πωλητής
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : ΑΕΙ

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Τόπος καταγωγής: Περιστέρι

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Χρήστος

“Παλιά παλιά ήτανε η δημαρχία εκεί που είναι η πλατεία τώρα, ήταν οι παράγκες, οι εκκλησίες υπήρχαν ,δρόμοι και καταστήματα δεν υπήρχαν. Οι πρόσφυγες είναι που αναδείξανε το Περιστέρι. Όταν χιζανε φυλάγονταν όλοι από την αστυνομία. Εδώ είχαμε ένα καλό. Ο ένας εργολάβος δεν κάρφωνε τον άλλο γιατί δεν πήρε τη δουλειά και την πήρε ο άλλος. Αυτά τα μικρά μαγαζάκια που υπάρχουν, τα παλιά, δεν τα γκρέμισαν, όπως η ψαραγορά. Αυτή είναι η ιστορία του Περιστερίου, αυτά τα μαγαζάκια απέναντι από την Ευαγγελίστρια.”

9.

Όνομα: Κ. Δημήτρης

Φύλο: άντρας

Ηλικία: 58

Επάγγελμα: τεχνικός Η/Υ

Επίπεδο εκπαίδευσης: Λύκειο

Τόπος καταγωγής: Μεσσηνία

Τόπος κατοικίας: κάτοικος Περιστερίου

Κ. Δημήτρης (στέλεχος στο σύλλογο Εμποροϋπαλλήλων στο παράρτημα του Περιστερίου)

“Κυρίως εγώ έχω ζήσει στο Περιστέρι τα τελευταία 10 χρόνια. Εδώ κυρίως με την έναρξη της κρίσης λειτουργήσαμε πιο συγκεκριμένα. Οι φορείς εδώ στο Περιστέρι δημιουργήσαμε τη Λαϊκή επιτροπή αγώνα Περιστερίου, ακριβώς με τον σκοπό να συντονίζει την δράση , να ενωποιεί την δράση όλων των φορέων για Μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε όσο το δυνατόν με καλύτερους όρους την κρίση και τις δυσκολίες που έφερε μαζικά σε εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους και αντίστοιχα και εδώ στο Περιστέρι. Από τα βασικά ζητήματα που αναδείξαμε σε πρώτη φάση με την κρίση ήταν η αλληλεγγύη στους ανέργους, γιατί την περίοδο εκείνη ιδιαίτερα το ‘12/ ‘13 έκαναν τις μαζικές διακοπές ρεύματος λόγω της αδυναμίας των εργαζομένων να πληρώσουν τη Δ.Ε.Η. και τον φόρο που επέβαλε τότε η κυβέρνηση για τα λεγόμενα ηλεκτροδοτούμενα

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

κίρια, που ήταν ένα πρόσθετο χαράτσι που δυσκολεύει ακόμα περισσότερο στο να είναι συνεπείς οι εργαζόμενοι. Καταφέραμε τότε να επανασυνδεθεί το ρεύμα σε εκατοντάδες κόσμο και να δοθούν άμεσα λύσεις. Άλλη μία πλευρά που θέλαμε στην δράση μας, πέραν από τα ζητήματα αυτά με τη Δ.Ε.Η. ήταν άμεσα ζητήματα αλληλεγγύης για εργαζόμενους που δεν μπορούσαν ούτε καν να έχουν τα στοιχειώδη για την διατροφή τους. Μαζεύαμε τρόφιμα, κάναμε διανομή τροφίμων στα πιο φτωχά στρώματα, στους εργαζόμενους που βρέθηκαν ξαφνικά χωρίς κανένα εισόδημα και στους υπόλοιπους εργαζόμενους βέβαια που κι αυτοί αντιμετώπισαν πρόβλημα. Άλλη μία πλευρά της δράσης μας ήταν η προσπάθεια και η βοήθεια που δώσαμε σε εκατοντάδες παιδιά που οι γονείς τους αδυνατούσαν να τα πάνε στα φροντιστήρια, με δωρεάν φροντιστηριακή βοήθεια, που δινόταν και δίνεται ακόμα, από την πρώτη γυμνασίου έως και την τρίτη λυκείου, με προσφορά δεκάδων καθηγητών, που διδάσκουν στα σχολεία, αλλά και τελειόφοιτων φοιτητών, που μπορεί να βρίσκονται ακόμη στο πτυχίο τους. Όποιος θέλει μπορεί να βοηθήσει γιατί δυστυχώς θα υπάρχει ανάγκη για πολλά χρόνια ακόμα.”

10.

<u>Όνομα</u> :κ. Παναγιώτης
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 55
<u>Επάγγελμα</u> : διδάκτορας ιατρικής Αθηνών, πολιτικός
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Διδακτορικό
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερι
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Παναγιώτης (Δημοτικός σύμβουλος Αριστερής Κίνησης Περιστερίου.)

“Εμείς είμαστε μία τοπική κοινωνική και πολιτική συλλογικότητα η οποία υπάρχει εδώ και 26 χρόνια, πλέον από το 1993 δηλαδή. Η ανάγκη που μας ώθησε να την δημιουργήσουμε είναι πρώτον η έκφραση των δικαιωμάτων της μεγάλης πλειοψηφίας των κατοίκων, και με την ιδιότητά τους σαν εργαζόμενοι, σαν άνεργοι και σαν νεολαίοι. Αλλά και με την ιδιότητά τους σαν κάτοικοι. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι υπήρχε η εκτίμηση ότι οι πολιτικές ηγεσίες της κοινοβουλευτικής συστημικής αριστεράς, που ήταν τότε ηγεσίες του ΚΚΕ και του τότε Συνασπισμού, δεν ανταποκρίνονταν σε αυτή την ανάγκη. Οι αποφάσεις μας, από τότε που ιδρυθήκαμε μέχρι και σήμερα, παίρνονται με

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

καθαρά ολομελιακό τρόπο, δηλαδή υπάρχει γενική συνέλευση της αριστερής κίνησης, όπου συμμετέχουν όλα τα μέλη ως φυσικά πρόσωπα και οι αποφάσεις λαμβάνονται μέσα από τις γενικές συνελεύσεις. Και ενδιάμεσα από τις γενικές συνελεύσεις λειτουργεί συντονιστικό. Για παράδειγμα, πρόσφατα, με τρεις φορές που κάναμε μαζική γενική συνέλευση, με συμμετοχή κάθε φορά πάνω από 70 μελών της κίνησης, είχαμε καταλήξει στα πλαίσια θέσεων μας για τις τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές, καθώς και όλες τις αποφάσεις που είχαν να κάνουν με αυτές τις εκλογές.”

11.

<u>Όνομα</u> : Κ. Νίκος
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 32
<u>Επάγγελμα</u> : προγραμματιστής
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : ΑΕΙ
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί-Πετρούπολη
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Νίκος (χιπ χοπτ καφενές,ιδρυτικό μέλος, πρώην μέλος)

“1 χρόνο μετά τη δολοφονία του Παύλου στραφήκαμε σε ανηφασιστική κατεύθυνση. Ξεκίνησε αυτό από μια ιδέα που μοιράστηκε με ένα φίλο και σύντροφο τότε. Κάναμε πέντε άτομα μια πρώτη μίνι συνέλευση και αποφασίσαμε να κάνουμε μια εκδήλωση. Αυτή ονομάστηκε “χιπ χοπτ και κινήματα”. Μάζεψε πολύ κόσμο στην ταράτσα της εργατικής λέσχης Περιστερίου. Ήταν το 2015 καλοκαίρι ή το 2014. Σε λιγότερο από χρόνο κάποιοι παρατηρητές έγιναν μέλη. Είναι ένα κίνημα οικονομικά ανεξάρτητο. Κορυφώθηκε τον πρώτο, ενάμιση χρόνο. Μία φορά το χρόνο κάναμε γενέθλιο live. Συζητούσαμε για τεχνικές πάνω στο χιπ χοπτ, βλέπαμε ταινίες, πίναμε κοκτέιλ κλπ. Στο Facebook υπάρχει σελίδα. Έφυγα λίγο μετά τα 3 χρόνια. Κάναμε εξωστρεφείς δράσεις, ήταν ανοιχτή σε όλους εκτός από τους φασίστες. Σκοπός του χιπ χοπτ καφενέ είναι το κάθε παιδί της γειτονιάς να πιάσει το μικρόφωνο. Δεν προβάλαμε τον εαυτό μας ή μόνο τους καλούς. Έφυγα γιατί ο καφενές είχε κλειστεί λίγο προς εκείνο το σημείο, δεν ήταν το ίδιο εξωστρεφής, ένωσα ότι δεν εξυπηρετούμε για μεγάλο διάστημα τον αρχικό μας σκοπό.”

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

12.

<u>Όνομα</u> : Κ. Δημήτρης
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 55
<u>Επάγγελμα</u> : ελεύθερος επαγγελματίας
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : ΑΕΙ
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Δημήτρης (εμπορικός σύλλογος Περιστερίου)

Είμαστε ένας επαγγελματικός σύλλογος, στον οποίο τα μέλη είναι τα εν δυνάμει εμπορικά καταστήματα με έδρα το Περιστερί και οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Δραστηριότητές μας είναι να ενημερώνουμε τα μέλη για την οικονομία, τα ασφαλιστικά και φορολογικά θέματα που προκύπτουν για τον κλάδο (αν αφορά ΦΠΑ, συντάξεις κλπ), ενημερώσεις με προγράμματα χρηματοδοτήσεων, δανειοδοτήσεων και άλλα. Καθώς είμαστε οι πρώτοι που δέχονται αυτά τα προγράμματα, έχουμε ευθύνη και υποχρέωση να ενημερώνουμε τα μέλη μας. Έχουμε στόχο να προασπίσουμε τα δικαιώματα των τοπικών αγορών και τις περιφερειακές αγορές π.χ. Στην Ανθούπολη, στον Άγιος Ιερόθεος, στο Λόφο αξιωματικών. Για εμάς είναι ίδιας αξίας αν κάποιος έχει ένα κατάστημα στο κέντρο ή σε δευτερεύουσα εμπορική πιάτσα. Με πενιχρά μέσα που διαθέτουμε λειτουργούμε εθελοντικά, βάζουμε και από τσέπη μας χρήματα και κόπο για να βοηθήσουμε τα μέλη μας. Η πιο πρόσφατη δράση μας αφορούσε την ανέγερση mall στην Ακαδημία Πλάτωνος, αυτό το υπερτέρας. Θα έχει μεγάλο αρνητικό αντίκτυπο για το Δήμο και τους γύρω δήμους. Υπάρχει εκεί αρχαιολογικός χώρος, η Ακαδημία Πλάτωνος, εκεί θα γίνει το Υπερτέρας. Ενημερώσαμε και συγκέντρωση και κάναμε αποκλεισμό της κεντρικής Λεωφόρου στον Κηφισό. Δεν είχαμε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο κ. Σταθάκης, ο υπουργός, υπέγραψε την ανέγερσή του. Έχει ήδη ξεκινήσει κατεδάφιση κτιρίων που είναι στο οικόπεδο αυτό.”

13.

<u>Όνομα</u> : Κ. Διονύσης
<u>Φύλο</u> : άντρας

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

<u>Ηλικία:</u> 30
<u>Επάγγελμα:</u> ιδιωτικός υπάλληλος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης:</u> ΑΕΙ
<u>Τόπος καταγωγής:</u> Περιστερί- Μπουρνάζι
<u>Τόπος κατοικίας:</u> Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Διονύσης (χιπ χοπ καφενές)

“Ο καφενές ιδρύθηκε 2014 καλοκαίρι. Η πρώτη εκδήλωση λεγόταν “χιπ χοπ και κινήματα” και έγινε στην ταρατσα της εργατικής λέσχης Περιστερίου, στις 8 Ιουλίου 2014. Ο καφενές είναι ένα προϊόν πολιτικών ζυμώσεων μετά τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα από χρυσή αυγή. Τότε το κινηματικό χιπ χοπ, το χιπ χοπ του χώρου έδειξε το αντιφασιστικό του πρόσωπο σε μεγαλύτερο βαθμό από πριν. Είχε έντονο κοινωνικό και πολιτικό σίχο, για το ρατσισμό, τον αντιφασισμό, τις εργασιακές σχέσεις, είχε ως θέμα το σεισμό, την ομοφοβία, όλα αυτά που άπτονται στην καθημερινή σχέση ανθρώπου-κοινωνίας. Παίζει και σε τέτοιους χώρους. Ο καφενές είναι απεραρχικός, δεν έχει αρχηγούς. Υπάρχει συνέλευση που κανονίζει τις δράσεις. Ανώτατο όργανο είναι η συνέλευση. Σκοπό έχει να αποτελέσει πόλο σύνδεσης της γειτονιάς Περιστερίου με τα κοινωνικά θέματα και πως αυτά μπορούν να περαστούν μέσα από το χώρο του χιπ χοπ, είτε σε επίπεδο τραγουδιών και εκδηλώσεων ή συζητήσεων. Κάνουμε αφιερώματα και τα live όλα γίνονται στην πλατεία στο καφενείο. Είμαστε μια μουσικοπολιτική χιπ χοπ συλλογικότητα, η βάση της οποίας είναι στο Περιστερί. Δεν έχουμε πάει αλλού, αν μας καλέσουν θα πάμε. Παίζουμε σε καταλήψεις, πανεπιστήμια, πάντα σε δημόσιους χώρους. Έχει υπάρξει μείωση του ενδιαφέροντος του κόσμου, τα τελευταία χρόνια το κίνημα βρίσκεται σε φιλοαδράνεια, κάνουμε εκδηλώσεις και συναυλίες περισσότερο και λιγότερο συζήτηση. Φταίει που τον τελευταίο χρόνο ο καφενές δεν έχει χώρο, κάνουμε για παράδειγμα συνελεύσεις στην πλατεία στο Περιστερί. Οι δράσεις έχουν στοχοποιηθεί σε παρεμβάσεις σε εξωτερικό χώρο, με αντιφασιστικά γκράφιπ, συναυλίες κλπ. Αρχικά στην εργατική λέσχη Περιστερίου μετά στην ανοιχτή συνέλευση Περιστερίου υπήρχαμε, όταν είδαμε ότι ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται να έρθει, και να το στηρίξει, φεύγουμε και βγαίνουμε πλάι στο δρόμο. Δε μας στήριξαν στις δράσεις, στις κουβέντες. Έγινε ένα live στην πλατεία και μάζεψε 1500 άτομα, ήταν για τα 5 χρόνια γενέθλια. Τα θέματα του καφενέ είναι θέματα της κοινωνίας. Δεν υπάρχει μείωση στο χαρακτήρα των δράσεων, αλλά μείωση στο ενδιαφέρον και τη στήριξη κόσμου. Από την αρχή ο καφενές ήταν πολιτικός, τα τελευταία 20 χρόνια με τη δολοφονία Αλέξη το πολιτικό του κομμάτι έγινε σημαντικότερο.”

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

14.

<u>Όνομα</u> : Κ. Αναστάσιος
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : -
<u>Επάγγελμα</u> : πολιτικός
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : ΑΕΙ
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Κ. Αναστάσιος Θεοδωράκος (αντιδήμαρχος Παιδείας και Κοινωνικής Μέριμνας Δήμου Περιστερίου)

“Η κρίση είναι ένα μαύρο σύννεφο που έχει κάσει πάνω από την πόλη μας. Έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα στις οικογένειες και το φάντασμα της ανεργίας έχει μπει σε κάθε σπίτι. Πρέπει να σταθούμε δίπλα σε αυτές τις οικογένειες και να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα. Ο βασικότερος στόχος του δημάρχου μας είναι να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα, που αντί να μειώνεται αυξάνεται.” (Αναφέρει αναλυτικά πολλές δράσεις του Δήμου όπως τα: Σε έχω έννοια, το Κοινωνικό παντοπωλείο, το Κοινωνικό συσσίτιο, το Κοινωνικό φαρμακείο, Από την πρώτη μέρα δίπλα τους, Στέγαση και εργασία, προγράμματα για κομμένα ρεύματα κ.α.) “Το κράτος θα πρέπει να είναι ένα κράτος πρόνοιας, ασφάλειας και ισονομίας που θα μπορεί να εμπιστευτεί ο κάθε πολίτης. Πρέπει και ο καθένας να βελτιώσει τον εαυτό του, για να γίνει ουσιαστική εξοικονόμηση και να πάει και η Ελλάδα καλά.”

15.

<u>Όνομα</u> : Κ. Όλγα
<u>Φύλο</u> : γυναίκα
<u>Ηλικία</u> : 81
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Δημοτικό
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Κέρκυρα,Μικρά Ασία
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

16.

<u>Όνομα</u> : Κ. Γιώργος
<u>Φύλο</u> : άντρας
<u>Ηλικία</u> : 85
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος, συγγραφέας
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Νομική Αθηνών
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί
<u>Τόπος κατοικίας</u> : Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

17.

<u>Όνομα</u> : Κ. Ελένη
<u>Φύλο</u> : γυναίκα
<u>Ηλικία</u> : 82
<u>Επάγγελμα</u> : συνταξιούχος
<u>Επίπεδο εκπαίδευσης</u> : Δημοτικό
<u>Τόπος καταγωγής</u> : Περιστερί

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

18.

Όνομα: Κ. Μαρία

Φύλο: γυναίκα

Ηλικία: 35

Επάγγελμα: ιδιωτική υπάλληλος

Επίπεδο εκπαίδευσης: ΑΕΙ

Τόπος καταγωγής: Περιστερί

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

19.

Όνομα: Κ. Βιργινία

Φύλο: γυναίκα

Ηλικία: 45

Επάγγελμα: αισθητικός

Επίπεδο εκπαίδευσης: ΙΕΚ

Τόπος καταγωγής: Αθήνα

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

20.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

Όνομα: Κ. Ευφροσύνη

Φύλο: γυναίκα

Ηλικία: 45

Επάγγελμα: ιδιωτικός υπάλληλος

Επίπεδο εκπαίδευσης: ΤΕΙ

Τόπος καταγωγής: Περιστερί

Τόπος κατοικίας: Μόνιμος κάτοικος Περιστερίου

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Βαβουρανάκης, Χ. (1986). *Στοιχεία πειραματικής Παιδαγωγικής*, Αθήνα: αυτοέκδοση.
- Καβουλάκος, Κ. Ι. (2008) *Προστασία και διεκδίκηση δημόσιων χώρων: Ένα κίνημα της πόλης στην Αθήνα του 21ου αιώνα*. Στο: Εμμανουήλ Δ., Ζακοπούλου Έ., Καυτανζόγλου Ρ., Μαλούτας Θ., Χατζηγιάνη Α. (επιμ.). *Κοινωνικοί και χωρικοί μετασχηματισμοί στην Αθήνα του 21ου αιώνα*. Αθήνα: ΕΚΚΕ
- Καμπούρογλου, Δημήτριος Γ.(1998). *Αι παλαιαί Αθήναι*, Αθήνα:Εκδ. Καββαδία, Δ.Ν.-Αναστατικές εκδόσεις.
- Κωτσάκης, Δ. (2012) *Τρία και ένα κείμενα*. Αθήνα.
- Μαλούτας, Εμμανουήλ, Ζακοπούλου, Καυτανζόγλου, Χατζηγιάνη, (2009). *Κοινωνικοί και χωρικοί μετασχηματισμοί στην Αθήνα του 21ου αιώνα*, Αθήνα: Εθνικό κέντρο κοινωνικών ερευνών.
- Πετροπούλου Κ., Βιτοπούλου Α., Τσαβδάρογλου Χ.(2016) *Κοινωνικά Κινήματα Πόλης και Περιφέρειας*. Θεσσαλονίκη.
- Πορτάλιου, Ε. (2008). *Η πόλη ως Κοινωνικό Έργο, Αντικείμενο και Πεδίο Πολιτικής: Αστικά και Κοινωνικά Κινήματα*, Παρουσίαση στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών: Αρχιτεκτονική και Σχεδιασμός του Χώρου,ΕΜΠ.
- Σταυρίδης, Στ. (2011) *Στις πλατείες: Επινοώντας ξανά το κοινό, ανιχνεύοντας ξανά δρόμους προς τη συλλογική χειραφέτηση*. Στο Γιοβανόπουλος Χρ., Μητρόπουλος Δ. (επ.) *Από τους Δρόμους στις Πλατείες, Δημοκρατία Under Construction, Εμπειρίες-Αναλύσεις-Ντοκουμέντα*. Αθήνα: Α/Συνέχεια.
- Τριανταφυλλοπούλου Αναστασία, (2006). *Περιστερί: Η Ανάπτυξη της Πόλης, η Δομή και ο Ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Εκδόσεις Βιβλιόραμα.
- Τσαβδάρογλου, Χ. (2015) *Ο αναδυόμενος κοινός χώρος και οι διαθεματικές πολιτικές περιφραξής του στην Ελλάδα την εποχή της κρίσης*. Στο Αθανασίου Κ., Βασδέκη Ε., Καπετανάκη Ε., Καραγιάννη Μ., Καψάλη Μ., Μακρυγιάννη Β., Μάμαλη Φ., Πάγκαλος Ο. Τσαβδάρογλου Χ., (επιμ.) *Urban Conflicts*. Θεσσαλονίκη: Εργαστήριο Συναντήσεις και Συγκρούσεις στην πόλη, 462-475.

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

- Τσαβδάρου, Χ. (2016) *Κοινά και Περιφράξεις. Διαλεκτική προσέγγιση του Χώρου*. Αδημοσίευτη διδακτορική εργασία, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Bell, J. (1997). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg. Ελληνική απόδοση: Ρήγα, Α. Β.
- Della Porta, D., Diani, m., (2010). *Κοινωνικά Κινήματα. Μια εισαγωγή*, Αθήνα: Κριτική.
- Harvey D. (2013). *Εξεγερμένες πόλεις: Από το δικαίωμα στην πόλη στην επανάσταση της πόλης*, Αθήνα: ΚΨΜ.
- Lefebvre H. [1968] (2007). *Δικαίωμα στην πόλη*, Αθήνα: Κουκκίδα.

Επίσης :

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015- 2019 Δήμου Περιστερίου.
- Μελέτη για τις σημειακές παρέμβασης και τροποποίησης του Γ.Π.Σ. (2004).
- *Γυναικεία Δράση, όργανο του Εθνικού Απελευθερωτικού Αγώνα, «Τι χρειάζεται για την ίδρυση ενός προμηθευτικού Συνεταιρισμού»*, φύλλο 4, 5 Μαΐου 1942, ΕΛΙΑ, Αρχείο Παράνομου Αντιστασιακού Τύπου

Ξενόγλωσση

- Briggs, C. L. (1986). *Learning How to Ask*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Calhoun, C.,1993. *New Social Movements of the Early Nineteenth Century. Social Science History*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Castells, M. (1977). *The urban question. A Marxist approach. Translated from French by A.Sheridan*. London: Edward Arnold.
- Castells, M. (1983). *The City and the Grassroots*. London: Edward Arnold.
- Chatterton, P., (2010). *So What Does It Mean to be Anti-capitalist? Conversations with Activists from Urban Social Centres. Urban Stud. 47*.
- Della Porta, D. (1996). *Social Movements, Political Violence, and the State. A Comparative Analysis of Italy and Germany*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harvey, A. (2013). *Companion to Marx's Capital, Volume 2*.
- Harvey, A. (2008). *The Communist Manifesto- New Introduction*. Pluto Press
- Harvey, D., (2012). *Rebel cities: from the right to the city to the urban revolution*. Verso, London; New York.

- Lefebvre H. (1996) *Writings on Cities*, E. Kofman and E. Lebas, trans. and eds., Oxford: Basil Blackwell.
- Leontidou, L., (2010). *Urban Social Movements in “Weak” Civil Societies: The Right to the City and Cosmopolitan Activism in Southern Europe*. Urban.
- Lincoln, Y. S. and Guba, E. (1985). *Naturalistic Inquiry*. SAGE: Beverly Hills.
- Nicholls, W.J., (2008). *The Urban Question Revisited: The Importance of Cities for Social Movements*.
- Novy, J., Colomb, C., (2013). *Struggling for the Right to the (Creative) City in Berlin and Hamburg: New Urban Social Movements, New “Spaces of Hope”?: Debates and Developments*. Int. J. Urban Reg.
- Petropoulou, C., (2010). *From the December Youth Uprising to the Rebirth of Urban Social Movements: A Space-Time Approach: Debates and Developments*.
- Petropoulou C., (2011). *Développement urbain et écopaysages urbains. Une étude sur les quartiers de Mexico et d’Athènes*.
- Pruijt, H.D.,(2007). *Urban movements*.
- Rucht, D., (1994) *Modernisierung und neue soziale Bewegungen. Deutschland, Frankreich und USA im Vergleich*. Frankfurt /M: Campus Verlag. Αναφέρεται και στον Καβουλάκο, 2009.)
- Touraine, Alain.(1978). *La Voix et le Regard*. Paris: Seuil.
- Tuckman, B. W. (1972). *Conducting educational research*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Wallerstein, I., (1996). *Open the Social Sciences, Report of the Gulbenkian Commission on the Restructuring of the Social Sciences*. Marketing Flyer

Επίσης:

- Chatterton, P. (2010) *Seeking the urban common: Furthering the debate on spatial justice*. «City», 14(6), 625-628.
- Hodkinson, St. (2012) *The new urban enclosures*. «City», 16(5), 500-518

Διαδικτυακές πηγές

- Αναγέννηση Περιστερίου. (2011). *Προσφορά φαρμάκων στο κοινωνικό φαρμακείο Περιστερίου*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.anagenissi.gr>
- Αναγέννηση Περιστερίου. (2016). *Ξεκίνησε τη λειτουργία του το κοινωνικό ιατρείο Περιστερίου*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.anagenissi.gr>
- Antifascist Action. (2016). *Στις δικές μας γειτονιές φασίστες δεν χωράνε – antifa διαδήλωση – Σάββατο 15/10, 12:00 πλ. Δέγλερη, Περιστερί*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.antifascistaction-west.gr>
- Αριστερή Κίνηση Περιστερίου. (2020). *Οι παράνομες απολύσεις δεν θα περάσουν*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.peristerinews.gr>
- Blogspot Εργατικής λέσχης Περιστερίου. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://ergatikilesxiperisteriou.blogspot.com>
- Blogspot Εργατικής λέσχης Περιστερίου . (2014). *Δελτίο τύπου της εργατικής λέσχης Περιστερίου για τη διοργάνωση μαθημάτων αλληλεγγύης*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://ergatikilesxiperisteriou.blogspot.com/2014/01/blog-post_27.html
- Βυθούλας, Δ., & Ραβανός, Αρ. (2008). *Οι δήμοι χάνουν τη μάχη των σκουπιδιών*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.to.vima.gr/2008/11/24/archive/oi-dimoi-xanoun-ti-maxi-twn-skoypidiwn/>
- ΔΕΝ Πληρώνω Περιστερί. (2013). *ΤΩΡΑ! Σύλληψη συναγωνιστή του Κινήματος Δεν Πληρώνω και κράτηση του στο ΑΤ Συντάγματος*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://denplironoperisteri.blogspot.com/>
- Δημοκίδης, Αρ. (2014). *Χιπ-χοπ καφενές σε μια ταράτσα στο Περιστερί*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.lifo.gr/now/athens/hip-hop-kafenes-se-mia-taratsa-sto-peristeri>
- Θεοδοσίου, Ν. (2013). *Το χρονικό του “κάρβουνου”*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://theodosiou.wordpress.com>
- Iatreioallperisteriou. (2015). *Τα νέα του ιατρείου κοινωνικής αλληλεγγύης Περιστερίου*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://iatreioallperisteriou.wordpress.com/>
- Leftmove. (2010). *Επιτροπές κατοίκων στο Περιστερί*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://leftmove.wordpress.com>

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

- Leftmove. (2015). *Ιστορική αναδρομή για το εργατικό κίνημα στο Περιστέρι*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://leftmove.wordpress.com>
- Πανπέρα. (2020). *Κινήματα Πόλης Κοινωνία Τοπικό Κράτος Υγεία Αριστερή Κίνηση Περιστερίου: Ανοικτή Επιστολή προς τον Δήμαρχο Περιστερίου*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://pandiera.gr>
- Παπάζογλου, Ν. (2016). *Στο Ειρηνοδικείο Περιστερίου το κίνημα «Δεν Πληρώνω» κατά των πλειστηριασμών*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.cnn.gr/ellada/story/52906/sto-eirinodikeio-peristerioy-to-kinima-den-plierono-kata-ton-pleistirasmon>
- Παρίκος, Ν. (2020). *Περιστέρι: Τα σκουπίδια, το Περιβάλλον, το Αμαξοστάσιο και τα μεταξωτά βρ@κιά...* Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://peristeri.org/2020/02/18>
- Peristeri News. (2011). *Πρώτη Φλεβάρη: ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.peristerinews.gr/πρώτη-φλεβάρη-δεν-πληρώνω/>
- Peristeri news. (2015). *Επιτυχής η εκδήλωση για το εργατικό κίνημα στο Περιστέρι*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.peristerinews.gr>
- Peristeri News. (2020). *Αριστερή Κίνηση Περιστερίου: Καταψηφίζουμε τον προϋπολογισμό του Δήμου*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.peristerinews.gr>
- Seisaxthiablog. (2012). *Το Περιστέρι της κατοχής και της αντίστασης*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://seisaxthia.wordpress.com>
- Sineleusiperisteri. (2020). *Συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης για τις κρατούμενες μετανάστριες στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://sineleusiperisteri.espivblogs.net/>
- Site Δήμου Περιστερίου. *ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Πόλη Καθαρή, Λαμπερή και Πράσινη*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.peristeri.gr/kathariotita-kai-anakyklosi/>
- Site ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Αττικής. (2017). *ΔΟΜΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://socialattica.gr/domi/domi-parohis-vasikon-agathon-koinoniko-pantopoleio-parohi-syssitioy-koinoniko-farmakeio-dimoy-1>
- ΤοPeriodiko admin team. (2019). *5 Χρόνια Χιπ Χοπ Καφενές*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.toperiodiko.gr>
- Tvxs. (2010). *Περιστέρι: «Ο δήμος μεταφέρει τα σκουπίδια στα σπίτια των κατοίκων»*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://tvxs.gr/news>
- YouTube. (2015). *Ιστορική αναδρομή για το εργατικό κίνημα στο Περιστέρι*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://www.youtube.com/watch?v=lstTPTIPiL0&ab_channel=Pandiera

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

- Facebook. ΔΕΝ Πληρωνω Περιστερι. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://www.facebook.com/DenPleronoPeristeri/?ref=page_internal
- Facebook. Δήμος Περιστερίου (Official). Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/DimosPeristeriou/>
- Facebook. Εργατική Λέσχη Περιστερίου. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/Εργατική-Λέσχη-Περιστερίου-490398391140698>
- Facebook. Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Περιστερίου. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/iatreioallperisteriou/>
- Facebook. Κοινωνικο Φαρμακείο Peristeriou. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/people/Κοινωνικο-Φαρμακείο-Peristeriou/100004860827508>
- Facebook. Fentagin est.1980 Official. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/Fentagin-est1980-Official-510201519168422/>
- Facebook. Χιπ Χοπ Καφενές. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.facebook.com/hiphopkafenes>
- Hip Hop Καφενές. Hip Hop Καφενές Collection Vol.One. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://hiphopkafenes.bandcamp.com/album/hip-hop-collection-vol-one>
- Vukentra. (2019). *Περιστέρι: Τα «Πράσινα» διαμάντια του που παραμένουν κάρβουνο*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://peristeri.org>

Πόλη σε κίνηση και τα κινήματα στο Δήμο Περιστερίου

